

Uvodnik

Jurij Paljk

Za človeka gre!

Prižnam, da v času, ko preveva našo narodno skupnost v našem prostoru določen optimizem, težko pišem uvodnik, ki ga posvečam vsem tistim tisočim ljudi, ki so jih po vojni pobili brez sodnih procesov, njihovim svojcem, ki še danes ne vedo, kje je grob svojcev, predvsem pa ga pišem nam vsem, Slovencem, ki dihamo in živimo z domovino Slovenijo. Zapisal sem, da smo zadnje čase optimistični, o čemer zgovorno govori ustanovitev dvojezične srednje šole v Špetru, kot o optimizmu govorijo tudi izjave predsednikov naših krovnih organizacij in določena umirjenost nam že pregovorno nenaklonjenih političnih sil desne sredine, ki se (za zdaj še) ne zaganjajo pretirano proti začetku izvajanja zaščitnega zakona v 32 občinah v Furlaniji Julijski krajini. Za zdaj še neuradne novice o skorajšnjem obisku predstavnikov vrha italijanske države v Sloveniji tudi pričajo o tem, da med Slovenijo in Italijo tečejo prijateljski in vse bolj normalno-sosedski odnosi, ki so in bi morali vsem biti v prid.

Držimo se načela, da ne dajemo nasvetov matični domovini Sloveniji, je ne kritiziramo niti takrat, ko z njenimi odločitvami nismo zadovoljni, ker se pač držimo starega in preverjenega načela: "Prav ali narobe, to je vedno moja domovina!" In bi seveda bili veseli, če bi se tega načela držali predvsem slovenski politiki najprej doma in seveda v tujini. Preprosto zato, ker je tako prav!

Vseeno pa ne moremo mimo nelagodja, da ne zapišem zaprepasčenosti!, nad tem, kako se v slovenski javnosti obravnava grozljivo odkritje skupnega poveljnega grobišča porojenih na Teznu pri Mariboru, kjer je po zadnjih podatkih skupni grob 15 tisoč ljudi, katere je Titova vojska po drugi vojni pobila. Dr. Ferenc strokovno ekipi opravi svojo dolžnost, kajti prastaro načelo, da vsakdo zasluži svoj grob, velja tudi v današnjih barbarskih časih. Da, barbarskih, sicer si ni mogoče razlagati javnih natolcev, da gre za ponovno nepotrebnost preštevanje kosti, kot so popolnoma brezpredmetna vsa navajanja, da naj bi šlo za hrvaške, črnogorske in ne vem še katere kvizliške vojake. V jarku na Teznu je pobitih 15 tisoč ljudi, vsakdo od njih je imel svoje ime, za vsakega Dušana in Miloša, za vsakega Ivana in za vsakega Jovota je mati trpela in za vsakim je jokala mati, so jokali svojci. Prav je, da se jim vrne ime, da' grob, da se jih dostojno pokopje, kajti človek je v zgodovini časov postal človek šele takrat, ko je prvič zakopal sočloveka! Zato je prav, da ekipa dr. Ferenc nadaljuje z delom ne samo na Teznu, ampak se morajo spoštljivo izkopati posmrtni ostanke vseh sto tisoč in več pobitih na slovenski zemlji, po drugi svetovni vojni pobitih ljudi, ki, kot je to že pred leti odlično povedal beograjski škof msgr. Perko, kot Damoklejev meč visijo nad vsem slovenskim narodom in kričijo po resničnem spravnem dejanju. Nihče se nima v imenu nobene politične stranke pravice poigravati s pobitimi in njihovimi ostanki, nihče nima pravice soditi mrtvih in pobitih brez sodnih procesov, nihče nima pravice danes pred grozljivo množico kosti govoriti, da je to preštevanje kosti. Barbarsvo brez primerjave je to! Kot je znak barbarske grozljive tišine vseh udeležencev likvidatorjev (kakšna vojaška logistika je bila potrebna samo na Teznu!), saj 15 tisoč ljudi ne pobijeta dva človeka!, ki se danes ničesar ne spominjajo, da se lahko nekateri t.i. zgodovinarji še naprej sprenevedajo, češ da desetletja in desetletja, ko so igrali režimu dvorne norčke, ničesar niso vedeli. Še najbolj pa je grozljiva cinična brezbrzičnost slovenske javnosti, v kateri je Cerkev skoraj izjema, saj zahteva krščanski odnos do svetosti življenja. Vsakega življenja!

O usmiljenju nisem napisal besede, o krščanskem še manj! Tega ni, a bi ga kravo potrebovali vsi, tudi sinovi in hčere likvidatorjev, kaj šele svojci pobitih! Če že tega nekateri ne zmorejo, naj bodo vsaj tihi, kot se mora biti tihi na vsakem pogrebu, kajti priče smo največjemu pogrebu v Evropi!

42. študijski dnevi Draga 2007 na Opčinah

Foto DPD

Park Finžgarjevega doma na Opčinah Končno začetek Drage s pozitivnim naglasom

V parku Finžgarjevega doma na Opčinah so se v petek, 31. avgusta, začeli 42. študijski dnevi Draga 2007. Tokrat je manjšinski forum stekel v znaku optimizma, saj je spričo premikov, ki so se v zadnjem letu izvrstili tako na nivoju političnih razpletov v zvezi z manjšinskim vprašanjem kot tudi na meddržavni italijansko-slovenski ravni glede sodelovanja med notranjima ministrstvom, mogoče misliti oz. upati, da se dogajanja na našem koncu končno uvrščajo na pravi tir v pričakovanju dokončnega padca meje z vstopom Slovenije v schengensko območje.

Sergij Pahor, predsednik Društva slovenskih izobražencev, je v uvodnem pozdravu nanizal vrsto pozitivnih vidikov, ki so v zadnjih tednih razveselili predstavnike slovenske manjšine in manjšino nasploh. "Poudariti je treba odločilne korake, ki jih je paritetni odbor storil v zvezi s seznamom občin, v katerih bo izvajan zaščitni zakon; pomembna pridobitev je tudi ustanovitev dvojezične nižje srednje šole v Benečiji, se pravi v najbolj občutljivem subjektu našega manjšinskega telesa," je dejal Pahor, ki ni pozabil na razpravo novega deželnega zakona, na začetke tvornega sodelovanja med tržaškim in koprskim pristaniščem ter na sodelovanje med slovensko in italijansko policijo na obmejnem pasu - slednje-

ga je Pahor označil celo za 'revolucionarno dejanje'. Predsednik DSI pa ni mogel mimo poraznih občinskih volitev v Nabrežini in Gorici, veliko preizkušnjo pa bodo za našo manjšino deželni predstavniki v ustanovitveni Demokratske stranke na italijanskem političnem prizorišču. Kakšen odnos bomo imeli manjšinci do tega novega političnega subjekta, predvsem pa kakšno vlogo bo v zvezi s tem odigrala stranka Slovenska skupnost? - se je vprašal Pahor.

Generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Jože Šušmelj je s Pahorjevim optimizmom soglašal, čeprav je izrazil določene pomisleke glede nedavnega stališča županov občin Trst, Gorica in Čedad glede izvajanja zaščitnega zakona: preveliko previdnost do udejanjanja zakona št. 38 gre lahko dojemati kot odlašanje, kar gotovo ni spodbudno. Predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar pa je prisotnim posredoval nekoliko manj kritično oceno sestanka treh županov, ki so se kljub pozivu poslance Nacionalnega zavezništva Roberta Menie k neposlušnosti vendarle opredelili za izvajanje zaščitnega zakona. Brezigar je še dodal, da so sestanki paritetnega odbora potekali konstruktivno: "Delo je gladko steklo, celo proti pričakovanju," je dejal Brezigar, ki je pozitiven razplet glede NSS v Špetru ocenil tudi v dejstvu, da je bila odločitev v odboru soglasno sprejeta. Brezigar je tudi prepričan, da bo "naklonjeno vzdušje, ki je v teh mesecih velo med člani odbora," v prihodnje videti tudi na nivoju družbenega tkiva. Predsednik Sveta slovenskih organizacij Dra-

go Štoka je ocenil, da je lani izglasovan zakon za manjšince v slovenskem državnem zboru ugodno vplival na odločitve italijanskih političnih krogov v zvezi z vprašanjem naše zaščite. "Po obdobju suše je končno prišel blagodejni dež," je dejal Štoka, ki ni prikril dejstva, da se je po tako dolgem obdobju statičnosti bal, da bo Italija še naprej odlašala zaščito, ki bi jo morala po določenih svojih ustave in po mednarodnih sporazumih že zdavnaj uvesti. "Živimo v časih, ki niso bili za našo skupnost še nikoli tako pozitivni in perspektivni," je dejal predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič. Spreminjajo se namreč koordinate, v katerih smo bili doslej navajeni živeti in razmišljati: prav zato si mora manjšina sama pridobiti ustrezno vlogo na področju, ki bo postalo novo stičišče med EU in Balkanom. "Postati moramo bolj sodobni in izluščiti prioritete, katerim posvetiti našo pozornost." Med najnujnejšimi problemi je Pavšič uvrstil skrb za slovenski jezik in za bolj pogumno generacijsko zamenjavo pri kadrovskih strukturah. Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan je poudaril novo vlogo, ki jo bo naš prostor imel v novih dimenzijah EU. Prirediteljem je zaželel, da bi v snovanje Drage vložili več ambicioznosti, odprtje NSS v Špetru pa je ocenil kot izredno pomemben dogodek.

Pred sobotnim predavanjem je prisotne pozdravil še veleposlanik RS v Rimu Andrej Capuder, ki je poudaril intelektualni naboj Drage v trenutku, ko bo mejna črta med Italijo in Slovenijo dokončno padla z vstopom Slovenije v schengensko območje.

Igor Gregori, Andrej Černic, Danijel Devetak
/ strani 4, 8, 9

Začetek terorizma

Saša Rudolf piše
o 35. obletnici
palestinskega
napada
v olimpijski vasi
v Münchnu

14

TIGR

Dan domoljubja ob obletnici Društva Tigr in priključitve Primorske

Ob 80-letnici Društva Tigr in 60-letnici priključitve Primorske matični domovini bodo pod naslovom *Dan domoljubja* potekale prireditve v številnih slovenskih krajih.

Ob 80-letnici organizacije Tigr bo 7. septembra ob 20. uri v Sežani potekala Svečana akademija, kjer bodo prisotne nagovorili predsednik vlade Janez Janša, predsednik Društva Tigr Marjan Bevk, slavnostni govornik pa bo pisatelj Boris Pahor.

V Špetru Slovenov

Dvojezična srednja šola v Benečiji

Letos se uresničuje dolgoletni sen beneških Slovencev, saj je pred vrati odprtje prvega razreda dvojezične srednje šole. Dosedanja dvojezična šola v Špetru Slovenov se bo namreč na željo prizadetih staršev in drugih krajevnih dejavnikov nadaljevala v celotni šoloobvezni stopnji do srednje šole. Že od zaščitnega zakona dalje je postala dvojezična šola v Špetru državna šola. Šolsko ministrstvo v Rimu je namreč 28. avgusta letos avtoriziralo odprtje nove šole. Ministrstvo je za to pooblastilo deželni šolski urad Furlanije Julijske krajine. Zadevni odlok bi moral podpisati deželni šolski ravnatelj Ugo Panetta, ker pa je bil v tem času na

dopustu, je pooblastil koordinatorskega šolskega urada za slovenske šole Tomaža

Ravnateljica Živa Gruden (foto JMP)

Simčiča, da to stvar uredi. Zato je Simčič ravnateljici dvojezične šole Živi Gruden poveril nalogo, da podpiše dokument o ustanovitvi nove srednje šole oz. njenega prvega razreda. Ravnateljica je ta sklep podpisala v prisotnosti staršev.

Dokument so nato odposlali na videmsko šolsko skrbništvo in na deželni šolski urad.

Ob tem dogodku je zavladalo veselo vzdušje med celotno slovensko manjšino v Italiji, zlasti med Benečani, ki vidijo v ustanovitvi dvojezične srednje šole kronanje svojih dolgoletnih naporov in izpolnitev dolgoletnih želja. Za ustanovitev srednje šole so si prizadevala sama rimska vlada, dežela Furlanija Julijska krajina in zveza občin Špeter, Sovodnje in Podbonesec. V ta okvir se uvršča tudi pobuda za pouk slovenščine na italijanski srednji šoli v Špetru.

Prvi odmevi na ustanovitev dvojezične srednje šole so bili zelo pozitivni. Deželni odbornik za kulturo in šolstvo Roberto Antonaz je med drugim izrecno pohvalil vztrajna prizadevanja staršev. Predsednik beneškega Zavoda za dvojezično izobraževanje Giorgio Banchig pa je pri tem dejal, da so tako Benečani postali polnoletni in dodal, da je to zgodovinski dogodek. Tudi mi z velikim veseljem pozdravljamo ustanovitev nove dvojezične šole v Benečiji in našim rojakom v videmski pokrajini iskreno čestitamo.

Andrej Bratuž

Rok za predložitev prošnji

Predložitev prošnji za priznanje oziroma za potrditev priznanja kot ustanova primarnega pomena za slovensko manjšino za leto 2008

Služba za jezikovne in kulturne identitete ter za rojake v tujini Osrednje direkcije za šolstvo, kulturo, šport in mir, vabi ustanove in združenja, ki želijo pridobiti priznanje kot ustanova primarnega pomena za slovensko manjšino oziroma želijo potrditi dosedanje priznanje tudi v prihodnjem finančnem letu 2008, naj predložijo prošnjo do 15. septembra 2007. K prošnji je treba priložiti ustrezno dokumentacijo v smislu 10. člena z odlokom Predsednika Dežele FJK št. 253/2005 razglašene pravilnika. Pravilnik št. 253/2005 in informativna pola, ki jo je treba izpolniti in skupaj z drugimi dokumenti priložiti k zgornj navedeni prošnji, sta na razpolago na deželnem uradnem spletišču, www.regione.fvg.it, v predalu "Società", cultura, sport" pod geslom "News". Na razpolago je dvojezična, v italijanščini in slovenščini napisana verzija informativne pole.

Ob odprtju šole v Benečiji

SSk pozdravlja izredno pridobitev

Slovenska skupnost, narodna stranka Slovencev v Italiji z izrednim zadovoljstvom pozdravlja ustanovitev srednje šole v Špetru. To je prav gotovo zgodovinski

dan za celotno našo narodno skupnost v deželi FJK, še posebno pa za naše rojake in njihove družine v Benečiji. Za tako hiter razplet dogodkov gre najprej

izraziti vse priznanje in hvaležnost skupini staršev, ki so si vztrajno in v ne lahkih okoliščinah prizadevali, da imajo lahko njihovi sinovi zagotovljen pouk v materinščini, kar je ena osnovnih pravic vsake narodne skupnosti. Za tak dosežek so seveda tudi pohvale vredni deželni in šolski funkcionarji, ki so zahtevi po odprtju srednje šole ugodili in ji čim bolj olajšali birokratski postopek. Slovenska skupnost poudarja še enkrat, da je to zgodovinski dogodek, saj če pomislimo, da je Benečija prišla pod Italijo že leta 1866 in se je takrat začel težek boj za uveljavljanje pravic do ohranjanja lastnega jezika in kulture, nam že samo to nakaže, v kakšnih okoliščinah živijo naši rojaki v videmski pokrajini. Ta korak pa odpira Benečiji nova obzorja, saj bo tako skrb za materinščino obogatena s to pomembno in bistveno šolsko strukturo.

Deželno tajništvo SSK

Na dnu...

DRAGA MOJA,
OGROMNO SI MI GOVORILA,
MALO MANJ POVEDALA,
ŠE MANJ SEM TE RAZUMEL,
A TE IMAM VSEENO RAD!

Ob nasprotovanjih in polemikah

Ovrednotenje furlanskega jezika v šolah in uradih

Kljub poletni vročini in počitniškemu času je pri nas brez premora potekala časopisna polemika o osnutku deželnega odbora o zaščiti in ovrednotenju furlanskega jezika v šolah in uradih. Predsednik Riccardo Illy je v zvezi s tem večkrat poudaril, da je namen deželne uprave dopolniti državno zakonodajo na področju zaščite zgodovinsko priznanih narodnih in jezikovnih manjšin, ki jo predvideva znani zakon št. 482 iz leta 1999. Ta njegova pojasnila pa niso umirila razprave o zadevni problematiki, da bi se razvijala na stvarnih osnovah in ob večjem poznavanju predmetne tematike. Že med začetno razpravo meseca julija v ožjem odboru načelnikov svetovalskih skupin so prišla na dan globoka razhajanja tako na načelni kot konkretni ravni. Za mnoge je najbolj sporno vprašanje uvedbe

skupno 25) in 37 občin v porde-nonski pokrajini (od skupno 51). Značilno je, da je pobuda o uradni uvedbi furlanskega jezika v šole in urade sprožila razhajanja ne samo med raznimi strankami, ampak tudi v notranjosti posameznih strank tako v desno-sredinskem kot levosredinskem taboru. To je razvidno iz objavljenih posegov raznih političnih, sindikalnih in drugih javnih predstavnikov, objavljenih predvsem v tržaškem dnevniku Il Piccolo.

Predalec nas bi pripeljalo, če bi hoteli prikazati vsa doslej objavljena stališča. Mirne duše pa lahko potrdimo, da razen maloštevilnih tehtnih posegov zadnja polemika odseva veliko nevednost oziroma nepoznavanje obravnavane snovi številnih izpostavljenih javnih predstavnikov, ki zviška delijo nauke na desno in levo in navajajo neu-

lanščini... Takšni nasveti prihajajo zlasti iz tistih krogov, ki nasprotujejo tudi javni rabi slovenščine pri nas, češ da jo govorita le pičla dva milijona ljudi, in pri tem povsem zamolčijo, da gre za jezik sosedov.

Razlago, da je vprašanje ovrednotenja furlanskega jezika sprožilo tako obširno razpravljanje v medijih in političnih krogih, je iskati predvsem v volilni računici v zvezi s prihodnjimi deželnimi volitvami. Furlanskega prebivalstva je namreč nekaj sto tisoč. Njihovi glasovi lahko odločilno vplivajo na volilni izid v korist levosredinske ali desnosredinske koalicije. Predsednik Illy se tega prav gotovo zaveda, zato želi izpolniti svoje obveze tudi do furlanske jezikovne skupnosti. Kdor bi se preveč "zameril" znatnemu delu furlanskih volivcev, tvega izgubo volitev. Prihodnji tedni bo-

do zato odločilni za dokončno določitev vsebine zaščitnih norm v korist furlanske skupnosti in njenega jezika še posebej. Zadevna razprava bi se sedaj morala preseliti v posebno komisijo deželnega sveta in nato v samo zbornico. Zato stranke hitijo z vzklajevanjem različnih stališč v lastni sredi. To velja za stranke obeh okvirnih političnih opredelitev. Vprašanje Furlanov, ki ga je ustavodajna skupščina odločila za nedoločen čas, se sedaj, kot kaže, iz-

Dne 11. septembra bo v prostorih videmske univerze veliko zborovanje predstavnikov kulturnih in družbenih institucij na temo Jeziki in identitete Furlanije v novi Evropi. S to pobudo prireditelji želijo dvigniti kulturni nivo razprave o zaščiti jezikovnih manjšin v FJK.

Alojz Tul

Prof. Marzio Strassoldo (foto JMP)

prof. Marzio Strassoldo, ki je v furlanščini v javne šole vseh vrst in stopenj bodisi kot učnega predmeta bodisi kot učnega jezika za poučevanje nekaterih predmetov. Mnogo polemik je prav tako povzročilo vprašanje, ali naj bo pouk furlanščine obvezen za vse učence posameznih razredov ali samo za tiste, ki jih starši prijavijo. Tu je potrebno povedati, naj bi se določila glede javne rabe furlanščine uveljavila v vseh tistih občinah, ki so se svojčas opredelile kot občine s furlansko govorilno prebivalstvom. Tako se je že pred več leti izreklo za uvedbo furlanščine v šole kar 125 občin v videmski pokrajini (od skupno 137), 13 v goriški pokrajini (od

strezne primerjave s pravicami drugih jezikovnih manjšin. Nekateri z viška ironizirajo, češ da bi bilo koristnejše več časa in denarja nameniti učenju svetovnih jezikov kot pa krajevni fur-

Povejmo na glas

Neodgovorno pozivanje k državljski neposlušnosti

Veliko prahu je dvignilo nedavno pozivanje Umberta Bossija, naj Italijani v protest zoper neučinkovito vlado ne plačujejo več davkov. Dvignili so se glasovi za in v večji meri proti, pri čemer ni manjkalo zmede pojmov. Vsekakor ni malo tistih, ki so zelo kritični do politike, ne toliko v odnosu do sedanje vlade kot v odnosu do politike nasploh. Naj vlada ta ali druga politična opcija, vse bolj se zdi, da nihče ne more storiti kaj učinkovitega in da je politika vse šibkejša pri reševanju življenjskih problemov ljudi ter da trenutno ni nikakršnih izgledov, da bi se stvari obrnile na bolje. V kolikor je temu res tako in nas je država preko vsake mere razočarala, potem je po Bossijevih besedah - in po besedah še koga drugega - več kot upravičeno, da takšne države ne bi podpirali in jo hranili s težko prisluženim denarjem. In prav tukaj navedeno razmišljanje je imelo velik učinek: marsikdo se je pričel resno nagibati k mnenju, da država, ki je izgubila toliko zaupanja, res ne zasluži, da bi ji še naprej dajali potuho in ji polnili žepe. Seveda v takšnem sklepanju tiči zmeda, ki ni brez nevarnosti. Državljska neposlušnost namreč ne spodkopava le trenutne vlade, ampak državo v celoti, državo kot dogovorjeno upravljanje s skupnimi stvarmi. In ker so davki in dajatve za državo temeljni prihodek, poziv k njihovevu neplačevanju pomeni poziv k državljski neposlušnosti. Zato je nerazumljivo, da uradne institucije takšnega spodbujanja odločno ne

zaustavijo, kot je nedopustno, da k neposlušnosti poziva nekdo iz vrst vrhunske politike. Toliko bolj nedopustno, ker bi moral zaradi visoke stopnje utaje davkov govoriti ravno nasprotno, se pravi, da je nujno in častno dati državi tisto, kar je bilo dogovorjeno. Po uradnih ocenah se v Italiji izmakne davščini šestina pridobljenega zaslužka, po neuradnih ocenah obsega utaja davkov še več, kar četrtino v enem letu pridobljene vrednosti. V vsej tej zgodbi je bilo med drugimi slišati tudi mnenje, da je poziv k neplačevanju davkov v bistvu revolucija, torej rušenje obstoječega sistema. Zdi pa se, da je takšen poziv mnogo slabše narave, saj za razliko od revolucije nima nobene vizije, nobene zamene za sedanje razmere, ki naj bi jih nadomestili z nečim jasnim in novim, gre torej le za rušenje. In če gre le za rušenje, potem že lahko govorimo o nečem, kar je podobno vandalizmu, ki ima svoje za-dosčenje zgolj v uničevanju in razbijanju. Seveda utegne kdo reči, da s tukajšnjim razmišljanjem v celoti podpiramo vse, kar se v državi dogaja, in ne dopuščamo kritičnih ocen in popravkov. Nasprotno, dobro vemo, da bi bilo nujno izboljšati marsikaj in to temeljito, vendar slej ko prej v povsem drugi smeri: z resničnim izvajanjem sprejetih zakonov oziroma dogovorov, predvsem pa z jasno vizijo drugačne družbe in politike. Nikakor ne s tisto nepremišljenostjo, ki se ne zaveda, kdaj prične izbijati opeke iz sten hiše, v kateri živimo.

Janez Povše

Na Beethovnovi v Ljubljani

O ječah ni dokumentov

Zgodovinarica Ljuba Dornik Šubelj iz Arhiva Republike Slovenije je za STA povedala, da v osebnih dosjejih nekdanjih političnih zapornikov doslej ni zasledila podatka, da bi bili nekateri med

lice za zaslivanje najprej uporabljala leta 1944 ustanovljena komunistična tajna policija Oddelek za zaščito naroda (OZNA), temelji na podlagi ustnih virov, so zapisali v četrtkovem sporočilu vladnega urada za ko-

njimi v obdobju nekdanjega komunističnega režima zaprti v stavbi na Beethovnovi 3 v Ljubljani. Kljub temu ne dvomi, da so tam zapori res bili.

Zgodovinarica Ljuba Dornik Šubelj je povedala, da so v osebnih dosjejih zapornikov omenjeni ljubljanski Centralni zapori, že podrtje prisilne delavnice na Linhartovi, zapor na Poljanskem nasipu, kjer se sedaj nahaja center za duševno zdravje, ali sodišča.

Dornik Šubelja je tudi dejala, da je ministrstvo za notranje zadeve državnemu arhivu doslej izročilo že veliko dokumentacijo. Vendar med temi dokumenti ni seznama objektov in naprav, pravi zgodovinarica. Zato domneva, da se podatki o tem še nahajajo v dokumentaciji ministrstva. Povedala je tudi, da je pred leti kot strokovna sodelavka delala v prostorih notranjega ministrstva na Beethovnovi 3, a ni vedela za obstoj zaporniških celic v kletnih prostorih.

Podatek iz vladnega odloka, da je v prostorih nekdanjih celic deloval Arhiv RS, je napačen, je še poudarila zgodovinarica. V stavbi na Beethovnovi 3 je po njenih besedah včasih res bil arhiv, vendar ne državni, temveč arhiv ministrstva za notranje zadeve. Obenem je pojasnila, da se je arhiv ministrstva nahajal v pritličju stavbe, ne pa v prostorih, kjer so odkrili celice.

Domneva, da je zaporniške ce-

municiranje. OZNA se je leta 1946 razdelila na civilni oddelek oziroma Upravo državne varnosti (UDBA) in na vojaški oddelek, ki je dobil ime Kontraobveščevalna služba (KOS). "Glede na ustne vire naj bi se tu zaslivanje in pridržanja dogajala vse do leta 1966, ko je ponovno prišlo do prestrukturiranja ter preimenovanja varnostne službe v Službo državne varnosti (SDV)," je še pojasnil vladni urad. Dokument iz leta 1945 sicer pravi, da je takrat deset sob v stavbi na Beethovnovi 3 uporabljal resor Notranje uprave.

Celice je 3. aprila letos odkrila vladna delovna skupina za oceno dela Slovenske obveščevalno varnostne agencije (Sova). Javnost je bila z odkritjem seznanjena 19. aprila na novinarski konferenci predsednika vladne delovne skupine Lovra Šturma, sicer ministra za pravosodje poudaril, da so to edine ohranjene zaporniške celice, ki jih je uporabljala SDV. Prav zato je skupina istega dne sprejela sklep, da je potrebno celice ohraniti pred nadaljnjim propadanjem in zaščititi kot zgodovinski spomenik nacionalnega pomena. Slovenska vlada je minuli teden sprejela odlok o razglasitvi zaporniških celic v prostorih stavbe na Beethovnovi 3 v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena.

STA

60 let po tragični ugrabitvi

Spomin na Andreja Uršiča - Slavka še vedno živ

Andrej Uršič - Slavko je na Kobarškem zelo znana osebnost. Od tod je bil doma in v teh krajih so ga takoj po drugi svetovni vojni neznanci ubili. V obdobju pred in med drugo svetovno vojno ter takoj po njej je bil uveljavljen in priznan družbeno-kulturni delavec. Njegovo ime je močno povezano tudi z nastankom povojnega političnega gibanja med Slovenci v Italiji: bil je namreč med soustanovitelji Slovenske demokratske zveze. Ugrabitelji so ga odpeljali 31. avgusta 1947.

V četrtek, 30. avgusta, na predvečer 60. obletnice Uršičeve tragične ugrabitve, je stranka Slovenska skupnost priredila spominsko svečanost v čast zasluznemu rojaku. V sodelovanju z Društvom za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR in s krožkom Anton Gregorčič so oblikovali kratko in prisrčno svečanost na glavnem kobarškem trgu. Andreju Uršiču -

bljenemu in kasneje ubitemu kobarškemu narodnjaku. Uvod v svečanost so nato pripravile pevke Mladinskega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic: izvedle so Sloves, ljudski napjev iz Zilije, ki ga je za zbor priredil France Marolt. Besedo je nato prevzel osrednji govornik kobarške slovesnosti, časnikar Ivo Jevnikar. V svojem posegu je orisal lik in podobo Andreja Uršiča v kontekstu časa, v katerem je živel. Uršičevo izginotje je bilo namreč dalj časa zakrito v tančico skrivnosti. Znano je namreč, da so Uršiča ugrabitelji zvalili v Robič in mu v večernih urah 31. avgusta 1947 čez cesto nategnili žico. Ko je Uršič padel z motornega kolesa, so neznanci planili nanj in ga odvedli v Jugoslavijo. To je dejansko tudi vse, kar se v javnosti ve o Uršičevem izginotju. Odmevnost dogodka je podčrtal tudi Jevnikar v svojem posegu: "Ugrabitve je imela velik odmev. Vodstvo Slovenske de-

1957 odgovoril na njena pisma Titu, Rankoviću in drugim predstavnikom oblasti, da ni mogel nič ugotoviti, kaj se je zgodilo s sinom". To pa še ni bilo vse. Uršiče-

1957 odgovoril na njena pisma Titu, Rankoviću in drugim predstavnikom oblasti, da ni mogel nič ugotoviti, kaj se je zgodilo s sinom". To pa še ni bilo vse. Uršičeva mati je 4. maja 1962 prejela dopis iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva in ostalih prestolnic jugoslovanskih zveznih republik, da njene ga sina ni na teritoriju nobene zvezne republike. Skrivnost okoli usode Andreja Uršiča - Slavka so delno in zelo pomankljivo razkrili šele po procesu demokratizacije v Sloveniji. V javnost so prišle vesti, da, tako Jevnikar, "Slavka Uršiča so odgnali v zapore Udbe, kjer je bil živ vsaj do 29. septembra 1948. Večkrat je bil zasluzan. Vsaj sedem mesecev je bil, kot se zdi, v samici. Njegova prisotnost je bila tajna, saj na takratnih dokumentih beremo "Izpisek iz zasluzan Neznanega Slavkova" ali pa "Neznani Slavko izpoveduje". Dokumentov o tem, kdo je odredil njegovo ugrabitve, kaj je bilo naposled

izšle že namreč številne publikacije, ki so nastale predvsem v krogu Uršičevih prijateljev iz nekdanje Slovenske demokratske zveze. Dne 20. septembra 1997 je SSK ob 50. obletnici ugrabitve v Kobaridu priredila spominsko svečanost. Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR pa je skupno z občino Kobarid Andreju Uršiču in njegovemu bratu Rudiju oktobra 2001 postavilo spominsko ploščo na rodni hiši. Po nagovoru časnikarja Iva Jevnikarja je spregovoril Uršičev

O Andreju Uršiču

17. oktobra 1908 - rodi se Andrej Uršič - Slavko. V Ljubljani je doštudiral pravo. Zgodaj se je vključil v liberalne kroge in se v obdobju OF zavzemal za priključitev Primorske obnovljeni Jugoslaviji. Sam je vedno nasprotoval komunizmu, ni pa bil vključen v vojaške formacije. Ob koncu vojne se je umaknil na Koroško, od tam v Rim, prešel v Trst in se naselil pri domačih v Kobaridu v Coni A Julijske krajine, ki so jo nadzirali zahodni zavezniki.

17. januarja 1947 - v Gorici se ustanovi Slovenska demokratska zveza, pri kateri od vsega začetka sodeluje tudi Andrej Uršič. Postal je dejanski urednik političnega tednika Demokracija, ki je začel izhajati 25. aprila pred 60 leti.

31. avgusta 1947 - Andrej Uršič je bil ugrabljen na cesti med Starim Selom in Kobaridom. Za njim so se izgubile vse sledi. Nikoli ni v javnost prišla vest, kdaj je bil Uršič umorjen. Vodstvo Slovenske demokratske zveze iz Gorice se je obrnilo celo na Varnostni svet Združenih narodov

Leta 1953 - Uršičeva mati se obrne na Tita za pojasnila

4. aprila 1957 - Jugoslovanski izvršni svet odgovori, da ni bilo mogoče ugotoviti, kaj se je zgodilo z Uršičem

Po letu 1991 - zve se, da je bil Uršič živ vsaj do 29. septembra 1948. Še vedno pa ni znano, kdaj je umrl in kje so njegovi posmrtni ostanki.

Foto AČ

Slavku sta v strankinem imenu položila spominski venec člana stranke Walter Bandelj, predsednik rajonskega sveta Podgora, in Hadrijan Corsi, števerjanski župan. Svečanosti sta se udeležila Uršičev brat Tonči (Anton) ter nečak Marko. Med prisotnimi so bili tudi kobarški župan Robert Kavčič, nekdanji kobarški župan Pavel Gregorčič, dr. Drago Štoka, predsednik SSO, dr. Damjan Paulin in Julijan Čadek, član deželnega vodstva SSK in pobudnik proslave. Venec so organizatorji svečanosti položili k obeležju v spomin na Andreja Uršiča in njegovega brata Rudija, ki je na zidu hiše Uršičevih v središču Kobarida. Slovesnost se je začela z enominutnim molkom v čast ugra-

mokratske zveze iz Gorice se je obrnilo celo na Varnostni svet Združenih narodov, da bi dosegel osvoboditev člana svojega vodstva in urednika svojega tedenskega glasila Demokracija." Kljub temu jugoslovanske oblasti uradno niso nikoli našle ne storilcev napada ne Uršičevega trupla. Govornik Ivo Jevnikar je tudi o tem obširno spregovoril: "Njegove sestre so ga iskale po Ljubljani, mati Amalija se je leta 1953 pisno obrnila celo na predsednika Tita, da bi potolažil, kot je zapisala, "strto mater" in pomagal "dognati uso-do" sina Andreja. Jugoslovanski zvezni izvršni svet je 4. aprila

Foto DP

z njim, kje in kdaj je umrl, kje je njegovo truplo, še niso našli." Polaganje venca ob 60-letnici ugrabitve ni bila prva svečanost v spomin Andreja Uršiča. Doslej so

nečak Marko, ki se je zahvalil organizatorjem, podčrtal svojo navezanost na slovenske korenine in poudaril, da morajo take tragedije spodbujati voljo in moč za iskanje resnice. Slovesnost v Kobaridu so sklenila vrhovska dekle-

ta, ki so pod vodstvom Mateje Černic zapele belokranjsko ljudsko Igraj kolce v priredbi Janka Ježa.

AČ

Prejeli smo

Vladna stranka podpira zabavišče!

Gospod Jurij Paljk, urednik Novega glasa, vljudno prosim, da objavite moj odziv na zelo informativen in zaskrbljujoč komentar novinarke Zlate Krašovec, z naslovom "Plastik fantastik po slovensko", objavljen v 33. številki tednika MAG. Osvetljena je namera izgradnje celega mesta, podrejenega ameriški zabavišni industriji, kot največji razvojni investiciji v Sloveniji. Dolgo nisem mogla verjeti, da največja slovenska vladna stranka podpira gradnjo velezabavišča na Goriškem, še več, da celo zakonodajo spreminja in prilagaja v korist ameriške turistične igralniške dejavnosti, ki naj bi vsako leto omogočila obisk kar 6 milijonov ljudi. Če prav pomislim, je to 20.000 oseb

VEGAS, v svetu znan kot pojem najbolj odurne panoge in moralne invalidnosti. Namesto da bi ohranjali avtohtonost našega prostora in v novi državi bolj gojili smiselno življenje, s poudarkom na etničnih vrednotah, je nenadoma v obravnavi megalomanski poseg v naš prostor, škodljiv okolju in naravi s hrupom, prometom, svetlobnim onesnaženjem, porabo elektrike in vode, ogromno količino odpadkov in vnosom tujih navad.

Nobeno uradno podpisano pismo o nameri ne more preprečiti, da se takemu turizmu in njegovi "dodani vrednosti" ne bi uprli. Mislim, da se do teh načrtovanj mora opredeliti vsak naš razumnik, ne samo Goriške in zamejske institucije. Izdelana mora biti multidiscipli-

narna študija neodvisne ugledne ustanove, s stališča oseb vseh strok, ki jim je etičnost lastne stroke (in ne plačilo) najpomembnejša in ki negujejo narodno zavednost, tako zelo pomembno za vsak majhen narod. Menim, da je za to poklicana prav Slovenska akademija znanosti in umetnosti - SAZU, kot naša najvišja znanstvena in kulturna ustanova, do katere gojimo zaupanje in spoštovanje. Dolžna se je javno opredeliti do te magalomanščine, ki bi v temlju, v vseh pogledih, spremenila našo deželo. Po mojem prepričanju bi se morali zgledovati po Avstriji, ki že leta daje prednost sonaravnemu razvoju in ima že sedaj desetkrat več ekološko usmerjenih kmetij. To bi morala biti prihodnost naše dežele, kjer je lahko zaposlenih veliko ljudi, ki prejmejo za služek brez posrednikov in z zdravim predelano hrano oskrbujejo ljudi.

Sicer pa je treba vztrajati na izvedbi referendumu in uveljavljanju pravice do bivanja v svojem nepohabljenem kraju. In državi, seveda.

Alenka Bizjak

Prejeli smo

Osuplost in odločen protest

Kot Svet slovenskih organizacij izražamo globoko osuplost ob grozljivem pismu, ki ga je nedavno prejel Karlo Mučič, predsednik društva Jadro. Zdelo se je, da so že mimo časi nepodpisanih pism z nevzdržno vsebino, s katero se oporeka dvojezičnosti oziroma udeležanju sprejetega Zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Grožnje z uporabo sile prav gotovo presega razumne okvire in slej ko prej terjajo odgovor odgovarjajočih služb in institucij. Toliko bolj so nesprejemljive grobe žalitve na račun našega društva, nesprejemljivi sta osebnostna grožnja predsedniku Karlu Mučiču in nezaslišana žalitev spomina na njegovo pokojno ženo Bernardko Radetič. Društvu Jadro in njegovemu predsedniku izrekamo vso svojo solidarnost, odgovorne pa pozivamo, da sprejmejo primerne ukrepe in zavezajo sile, ki so v popolnem nasprotju s sožitjem in vsesplošnim razumevanjem v teh krajih. / Janez Povše, Predsednik SSO za Goriško

Solidarnostna izjava in obsodba

Ob gnusnem in kriminalnem dejanju, ki so ga zakrivali verjetno ne povsem neznani, ko so pisno grozili odborniku, njegovi pokojni ženi in predsedniku društva Jadro iz Ronk Karlu Mučiču, izraža Zveza slovenske katoliške prosvete njemu in vsem prizadetim vso solidarnost in podporo. Ko obsoja tako nekulturno početje, se mu zahvaljuje za njegov odločni boj pri uveljavitvi slovenske prisotnosti in slovenske besede ter kulture. To je pravica in dolžnost vsakega državljana, posebno še, če pripada manjšinski skupnosti. Tisti, ki hočejo in skušajo z grožnjami to preprečiti, ne sodijo v demokratično skupnost. Oblasti bi morale take zlikovce zgledno kaznovati in storiti vse, da bi se podobna dejanja ne dogajala več. / Zveza slovenske katoliške prosvete

DRAGA 2007 Misli tržaškega škofa Evgena Ravignanija med mašo

"Kakšno Cerkev želim videti?"

Nedeljski del letošnjih študijskih dni Draga 2007 na Opčinah pri Trstu se je tudi letos začel s sveto mašo ob 9. uri, ki jo je daroval tržaški škof Evgen Ravignani, ob njem pa sta somaševala g. Stanko Janežič in p. Robert Petkovšek.

V Evropi se širi globoka duhovna kriza, je z milo, a odločno očetovsko zaskrbljenostjo med homilijo povedal msgr. Ravignani. Ta kriza poguje krščanske izbire, ki izhajajo iz kore-

nin, iz katerih je celina dolgo časa črpala moč in dostojanstvo. Kako naj se Cerkev postavi pred to podobo? Sirah spodbuja k "modri ponižnosti", ki privede do povišanja tistega, ki se postavi na zadnje mesto in je služabnik vseh. Jezus pa spodbuja "malo čredo", naj se ne boji in naj zaupa. Kristus sam nas namreč uči, da je Božje kraljestvo podobno gorčičnemu zrnu in kvasu. Prav ti dve podobi sta lahko današnjim kristjanom v opomin, ki naj govori, kakšna naj bo njihova prisotnost v današnjem svetu. To naj bo pri-

sotnost pričevanja, ponižnosti, služenja in ljubezni. Jezus Kristus je prišel, da bi stregel. Prav v srečanju z Njim lahko najde kristjan vsak dan svojo moč. Cerkev pa bo o Njem pričevala z jasno in pogumno besedo. "To je moj pogled na prisotnost Cerkev v današnjem svetu, ki poriva Cerkev v zasebnost," je povedal tržaški škof in dodal, da je prava laičnost tista, ki ločuje med državo in vero. Cerkev smo vsi, ki smo bili krščeni. Zato se ne moremo odreči temu, da bi se soočali z izzivi, ki stojijo pred nami. Današnji kristjani se ne smejo

umikati pričevanju in odgovornostim, kajti Božja prisotnost se javlja v konkretnih zgodovinskih dogodkih. Ne smejo se zapirati v lastno obrambo, ne smejo zakrivati lastne identitete, ampak iskati in gojiti dialoški odnos z vsemi tistimi, ki hočejo in so pripravljeni graditi bolj pravično človeško družbo. To misel je tržaški pastir podkrepil z nekaj mislimi iz Pisma Diognetu iz 2. stoletja, ki nazorno govori o tem, kako so živele prve skupnosti kristjanov. Prav tako naj verniki tudi danes ne zapadejo v malodušje, ampak naj živijo s ponižnim pono-

som. Spricho duhovne krize in zahtevnih izzivov ne smemo obupati. "Takšno Cerkev želim videti..."

Škof Ravignani je na koncu homilije tudi omenil pot slovenske Cerkev v 20. stoletju, ki je doživela številne preizkušnje in tudi veliko pretrpela, a "vstala je krepka in vesela". Tudi zato je prav, da bi v Evropi vse to cenili in spoštovali. Udeležencem Drage in med njimi še zlasti mladim je zaželel, da bi s tega pomembnega srečanja odnesli veliko dobrega in spodbudnega.

DD

Peticija, da bi se okrepil glas Združenje za omejitev igralništva

Izgradnja megaigralnice in širitve igralništva ne zagotavlja dolgoročnega in trajnostnega razvoja Slovenije, so prepričani v neformalnem združenju Koordinacija za omejevanje igralništva. Menijo, da je igralništvo v Sloveniji že predimenzionirano in da bi imela izgradnja megazabavišča na Goriškem več negativnih kot pozitivnih posledic. Peticijo proti širitvi igralništva, v kateri bodo po vsej Sloveniji zbirali podpise podpore za svoje predloge vladi, je združenje že predstavilo.

Igralniška industrija poleg visokih dobičkov po mnenju nekaterih prinaša "veliko zla" za tisoče ljudi in resno ogroža okolje, v katerem živijo, je na predstavitvi združenja v Ljubljani dejal član glavnega odbora koordinacije Bogdan Vidmar. Kot poudarjajo, se niso organizirali zaradi morebitnih ekonomskih koristi, ampak da bi se "okrepil glas" nasprotnikov širitve igralništva. Nasprotujejo, da bi Slovenija, ki ima za razvoj številne druge možnosti, postala središče igralništva v Evropi. Eden

njihovih projektov bo peticija, s katero bodo od vlade med drugim zahtevali začasno ustavitev postopkov spremembe zakonodaje, povezane z gradnjo megazabavišča. "Prepričani smo, da bo podpisnikov veliko in da bo prepričalo odgovorne. To bo namreč priložnost, da povemo, da nečemo biti nemi opazovalci dogajanja, ki našo mlado državo potiska v roke ameriškega kapitala in bi jo spremenilo v evropski Las Vegas," je dejala tiskovna predstavnica združenja Zlata Krašovec.

Upajo, da jih bo oblast upoštevala, "če ne, bomo morali poleg peticije poiskati še druge in še bolj prepričljive načine, da jih ozdravimo gluhote", pravi Krašovec. V koordinaciji menijo, da bi se z

izgradnjo megazabavišča zaprle druge razvojne možnosti na Goriškem. Pripravljajo tudi alternativni program oz. izhodišča razvojne strategije zahodnega dela Slovenije. Podporo je koordinaciji izrazilo več organizacij, med njimi Slovenska karitas, društvo katoliških pedagogov, Svetovna zveza mladih, peticijo pa naj bi podpisalo več uglednih Slovencev. Krašovec se je glede raziskave o družbenih stroških igralništva v Sloveniji, ki jo je predstavila Fakulteta za uporabne družbene študije, oz. predlaganih ukrepov, s katerimi bi zmanjšali negativne družbene vplive igralništva, vprašala, zakaj bi negativne vplive sploh povzročali.

STA

Brezje / Ob stoletnici Marijinega kronanja Kardinal Rode o družini

Več tisoč katolikov iz vse Slovenije in tudi iz sosednjih dežel se je ob stoletnici kronanja milostne podobe Marije Pomagaj na Brezjah poklonilo Božji Materi, ki naj bi na Brezjah glede na številna pričevanja v zadnjih dvesto letih že večkrat prisluhnila prošnjam vernikov. Zbrane pred Marijino sliko na Brezjah je nagovoril kardinal Franc Rode, ki je ob Marijinem prazniku spomnil na pomen zdrave in trdne družine, na nedotakljivost življenja in na skrb za čisto mladino.

Pred sto leti je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič zaradi posebnega čaščenja, ki jo je slika Marije Pomagaj Leopolda Layerja na Brezjah vzbujala pri vernikih, milostno podobo Marije in Božjega sina okronal s posebnima zlatima kronama. Tedaj je slovenski narod prvič v Mariji pozdravil svojo kraljico, Brezje pa so postale narodno svetišče vseh Slovencev.

S kronanjem brezjanske Matere Božje se je škof Jeglič vključil v tradicijo evropskih narodov, ki so Marijo okronali kot svojo kraljico in mater, je pojasnil Rode. Z obredom kronanja je simbolično izročil Mariji oblast nad takrat še versko homogenim narodom in ga zaupal njenemu varstvu. To dejanje je imelo v prvi vrsti verski oziroma duhovni pomen, vendar hkrati narodno in državniško razsežnost, je prepričan Rode.

"Od leta 1907 se je slovenski narod pod vodstvom svetih in mo-

za odgovorne v Cerkvi še večji iz-
ziv za duhovno in moralno pre-
novo slovenskega naroda.

"Med nalogami, ki nam jih zastavlja sedanost, je v prvi vrsti brezpogojno spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti," je opozoril kardinal in spomnil na besede pokojnega papeža Janeza Pavla II., da narod, ki ubija svoje otroke, nima prihodnosti. Meni, da se bo Evropa in z njo slovenski narod poslovila od zgodovine, če ne bosta spremenila svojega odnosa do življenja.

Ena od urgentnih nalog Cerkev na Slovenskem je po kardinalovem mnenju tudi utrjevanje družine, saj zdrava, uspešna in srečna družba temelji na zdravi, trdni družini. "Ko govorimo o srečni družini, ne moremo mimo pogojev, ki so zanjo potrebni, in eden izmed njih je nedvomno čisto življenje v letih pred zakonom," je poudaril Rode ter dodal, da je čistost tudi odgovornost do naroda. Od mladih, od njihovega odnosa do lastnih življenjskih sil je namreč odvisno, ali bo narod čez sto let še obstajal.

Boj za nedotakljivost življenja, zavzemanje za zdravo in trdno družino in skrb za čisto mladino so pomembne naloge za Cerkev na Slovenskem. "Pri izpolnjevanju njenega poslanstva pa ji moramo dodati še obraz sočutja in nesebičnega služenja ubogim, trpečim, osamljenim, obupanim in zasvojenim," je spomnil kardinal in posebno vlogo pripisal

Karitasu ter drugim dobrodelnim ustanovam.

Rodetovim besedam in slovenskemu somaševanju, na katerem so sodelovali vsi slovenski škofje, je prisluhnilo približno toliko vernikov, kolikor se jih vsako leto na Brezjah zbere tudi na Veliki

šmaren, praznik Marijinega vnebovzetja. Čeprav danes število vernikov ni doseglo številke 30.000, kolikor jih je pred stoletjem prisostvovalo slovenskemu kronanju, pa so bili tudi tokrat med njimi Slovenci iz celotne države. Med njimi so bili Primorci, Dolenjci, Štajerci, Korošci, zamajci in izseljenci, pa tudi ostali prebivalci sosednjih držav. Veliko izmed njih se jih večkrat poda na Brezje, kjer se poklonijo Mariji in jo z zaupanjem prosijo za pomoč pri njihovih težavah.

STA

23. NAVADNA NEDELJA

Mdr 9, 13-18; Ps 90; Flm 9-10. 12-17; Lk 14, 25-33

Jezus je dober, a zahteven. Tisti, ki hoče za njim, mora računati na trde preizkušnje, na križ, ker nikakor ne odvzema trdote in težave, ki jih nudijo bolezen, nerazumevanje za skrbi in probleme. Čim bolj se Jezus bliža Jeruzalemu in tako koncu svojega potovanja, razkriva goloto križa, ki žuli ramena, hrbet in celega človeka s srcem in dušo vred. Nič ne skriva, da vsak človek najde življenje samo, če ga izgubi zaradi Jezusa in evangelija (Mr 8, 35). Zaradi tega opogumlja učence in vse, ki ga iščejo, naj vztrajajo v veri do konca (Mr 8, 36-38).

Tedaj se Jezus obrne k množici. Njegove besede so naravnane na vse verujoče. Udeležba pri nebeški mesijanski gostiji predpostavlja tri zahteve: Treba je dati prednost hoji za Jezusom in ne družinskimi čustvom (vv. 26, 27, 33.); treba je nositi svoj križ za njim (v. 27) in se odpove-

dati zemeljskim dobrinam (v. 33). To veže vsakogar, ki hoče biti njegov učenec. Božje življenje prejme samo, če odgovori Božjemu klicu, vsakdo po svojih močeh in zmožnostih in po vsakršni žrtvi, ki jo zahteva izpolnjevanje Božje volje.

Po obedu v farizejevi hiši nadaljuje Jezus svojo pot proti Jeruzalemu. Spotoma poučuje množice. Osvetljuje zapovedi, tudi četrto in zahteve za hojo za njim.

Pri nekaterih zahteva ločitev od domačih in žrtvovanje življenja, pri drugih pa ne. Toda vsak zemeljski interes se mora podrediti prvenstveno zahtevam nebeškega kraljestva. Ljubezen do Jezusa mora biti večja kot do staršev in domačih. Kajti najdražji ne zmorejo vsega. Nekatere vsi pri tem odpovejo: umreti namreč moramo, kraljestvo, Jezus, pa ostane vedno. Zato gre le njemu vsa ljubezen, ki pa uravnava ljubezen do staršev in domačih. Ljubezni do Očeta, ki daruje življenje svojega Sina, naj odgovarja brezpogojna zvestoba do njega. Ne smemo pa pozabiti, da je vztrajnost do konca predpogoj za življenje z Jezusom. A to je pot proti Golgoti. Osvojitev kraljestva obsega hojo

za Jezusom in pripravljenost, da se odpovemo vsemu svojemu imetju. Tako bo ljubezen do svojih najdražjih še čistejša.

Sveto pismo in Cerkev priznavata zadržanje večine ljudi do nebeškega kraljestva, ki je manj zahtevno, in zadržanje tistih, ki se posvečajo oznanjevanju besede, ki pa naleti na odklon in preganjanje. Luka hoče s tem opogumljati misijonarje besede, da ne omagajo zaradi težav. Kmetovalci so gradili po vinogradih in drugih posestvih stolpe, da so lažje varovali pridelke pred tatovi n roparji. Stolp daje misliti na oboroženo karavlo. Ker pa je velikega pomena, da obvaruje življenje, mora biti do potankosti zgrajen, če naj služi varstvu življenja in imetja. Odgovarja nam tudi znatnim stroškom za gradnjo: ne sme biti torej postavljen lahkomiselno ali neodgovorno. Računi morajo biti točni in čisti ter pregledni.

Tako je tudi z nebeškim kraljestvom: odgovarjati moramo za njegovo rast v nas in v družbi. A zato moramo imeti Svetega Duha, kajti sami od sebe tega ne zmoremo.

Prosimo torej za duhovne vrednote, za modrost, kajti "kateri človek more spoznati Božjo

voljo? Kdo more razločiti, kaj hoče Gospod? Misli umrljivih so namreč bojazljive, naše sodbene nestanovitne. Kdo bi spoznal tvojo voljo, ko bi ne bil ti dal modrosti, ko ne bi bil z višav poslal svojega svetega Duha?" (Mdr 9, 1. 13-14. 17).

Psalmist povečuje Boga, ki je od vedno, človek pa je minljiv, je zemlja, je cvetica, je trava, ki hitro ovne in usahne. Tu slika Boga kot jeznega, srditega, besnega. Dejansko pa izpove, da je človek vreden kazni, a mu Bog prizanaša, ker je usmiljen. "Milina Gospoda, našega Boga, naj bo nad nami!" (Ps 90, 1-17).

Apostol Pavel v svojem pismu prijatelju Filemonu na diplomatski način prosi za sužnja Onezima, ki je bil pobegnil od gospodarja, verjetno zaradi kraje. Po ovinkarjenju razode ne svoj namen: odpustanje za žalitev s krajo in pobegom. Toda od zdaj naprej naj ga ima za brata v Kristusu. Zmagata naj torej usmiljenje in ljubezen.

Božja Mati, ki jo te dni kličemo kot Barbansko (7.9.), častimo njeno rojstvo (8.9.) in povečujemo njeno ime (12.9.), naj nam izprosi žive vere v večnega Boga!

Slovenska vojska

Vojaški duhovnik je tudi prijatelj in svetovalec

Življenje vojaka na operaciji kriznega odzivanja je zahtevno. Oddaljenost od doma in družine, novo okolje in stres predstavljajo za vojake velik napor. Velikokrat potrebujejo pomoč in toplo besedo. Del takšne oskrbe lahko nudijo vojaški duhovniki, ki v Slovenski vojski (SV) delujejo od leta 2000. O življenju vojakov na misiji, njihovih problemih in pogledih na vero in delo duhovnikov, je za STA spregovoril namestnik vojaškega vikarja za rimskokatoliško cerkev Matej Jakopič, ki se je pred kratkim vrnil z misije na Kosovu. Delo vojaka na Kosovu poteka v treh izmenah, normalni delavnik pa po opravljenih analizah traja osem ur in pol. Preostali čas vojaki posvečajo čiščenju in skrbi za orožje in fizičnim pripravam, osem ur pa namenijo počitku. Na Kosovu, v vojaški bazi Villaggio Italia, se je delovni dan za vojake z dvigom slovenske zastave in petjem himne začel ob sedmi uri zjutraj. Vojaki so se nato odpravili na posamezne dolžnosti, nekateri so se na teren odpravili tudi za ves teden, je pojasnil Jakopič. "Ljudje, ki trdijo, da sta Cerkev in država ločeni, imajo prav. In tako mora biti". Vendar pa je vera zasebna stvar samo za tiste, ki niso videli sveta izven meja Slovenije. "In ko človek

pogleda, kako je po svetu, vidi, da je vera sestavni del človeškega življenja," je poudaril. Vojak danes ni več "Rambo", ampak je tisti, ki skrbi za dostojanstvo človeka, ki preprečuje večje zlo. In zaradi tega mora imeti vojak visoke moralne norme, je prepričan. Slovenski vojaki na Kosovu so imeli vsako jutro in vsak večer možnost meditacije bodisi v tišini ali ob glasbi, bodisi ob sliki in besedi, in skozi meditacije so se določenih norm tudi naučili, je pojasnil. Delo vojaškega duhovnika na misiji je raznovrstno. Obisk vojakov na terenu, pripravljenost za pogovor, skrb za dobre stike z lokalnim prebivalstvom in verskimi predstavniki, humanitarna pomoč in učni izleti z vojaki so samo del nalog, ki jih opravlja vojaški duhovnik, je pojasnil Jakopič. "Na misiji se je name obrnilo največ vojakov za prejem zakramentov. To so mladi ljudje med 18. in 25. letom starosti, ki v tem življenjskem obdobju spoznajo partnerje in se želijo poročiti. Na drugi strani pa poiščejo nasvet glede reševanja družinskih problemov," je dejal. Pri reševanju teh problemov vojaški duhovniki dobro sodelujejo s psihologi in "prav je, da imajo vojaki možnost obojega. Nekdo rajši izbere psihologa, spet drugi duhovnika," je še dejal.

Vojak, ki pride na določeno območje, je vedno gost in se mora kot tak tudi obnašati. Zaradi tega je dobro, da ima poveljnik misije ob sebi ljudi, ki

pomaga, ne bo pomagal nikoli," je prepričan. Slovenski vojaki so na kontrolnih točkah delili kratka vprašanja, s katerimi so želeli pridobiti vtise prebivalstva Kosova o delovanju SV. "Nazaj smo dobili približno 1600 odgovorov in zelo redko je kateri listič prinesel kritiko vojaka," je še pojasnil. Pripadniki slovenskega kontingenta SIKON 15, ki na Kosovu delujejo od 25. februarja letos, se bodo v Slovenijo vrnili do 8.

Vojaški vikar Matej Jakopič

jih pošlje bodisi k verskim predstavnikom ali k prebivalcem. Na tak način se vzpostavi medsebojno zaupanje in "vojaki pokažemo, da nismo okupatorji, ampak želimo domačinom pomagati k čim hitrejšemu in mirnemu sožitju," je poudaril. V albanskih in srbskih medijih so v času misije o delovanju slovenskih vojakov zasledili veliko število pozitivnih člankov. To se je pokazalo predvsem v primeru naravnih nesreč, ko so bila ogrožena življenja in "če vojak takrat ne

septembra. Kljub nekaterim namigom v javnosti, da bo po vrnitvi bataljon zapustilo precejšnje število vojakov, so na ministrstvu za obrambo za STA poudarili in se pri tem sklicevali na rezultate ankete, da želi večina vojakov nadaljevati kariero v SV. Predvidevajo, da bo enoto zaradi različnih razlogov zapustilo okoli tri odstotke pripadnikov, kar pa ne predstavlja večjega deleža kot v preteklosti, so še pojasnili.

Janez Krušič Stergajc (STA)

Prejeli smo

"Kruha in iger!"

Že nekaj časa buri duhove razprava o nameravani postavitvi največje igralnice v Evropi na obrobje Nove Gorice (750 milijonov evrov vredna investicija, s 3.000 igralnimi avtomati in 120 igralnimi mizami, z 12.000 gosti dnevno in 3.200 zaposlenimi). Po podatkih dnevnega tiska bi naj bila Slovenija s 13 igralnicami in 27 igralnimi saloni že danes na samem vrhu evropskih držav. V Italiji bi naj bile npr. samo 4 igralnice. Prav tako bi naj bila Slovenija na vrhu tudi po deležu tujih (90%), predvsem italijanskih gostov v igralnicah. Torej računajo igralnice predvsem na petične sosedne goste in bi jih zato praviloma morali graditi v bližini italijanskih velikih mest (Milan, Genova idr.). Vendar se to, razen redkih izjem, ne dogaja, ker države, ki dajo kaj nase, potiskajo to duhovno bedo potrošniške družbe na svoje obrobje, pa v puščavo (Las Vegas), ali pa najraje kar v obmejne pasove kakih drugorazrednih sosednih oz. kruha in kapitala sestranih držav. Da ne omenjam posebej dejstva, da igralniški kapital rad kupuje in kvari politiko. Če so že dosedanje vlade levoliberalne provenience z velikodušnim podeljevanjem koncesij za igralniško industrijo potihem pristajale na ta neugledni status oz. sloves Slovenije, bi pričakoval, da bo sedanja opcija na oblasti, ki zagovarja višjo kvaliteto življenja tudi v duhovnem smislu, zavzela odklonilno stališče do te prakse. V tem zadnjem primeru pa naj bi to nesnago postavili kar v enega najboljših zlatih slovenskih vrtov, to je v Vipavsko dolino. Nesnago pravim predvsem zaradi tega, ker se igralnicam prilepijo vsakršni

vprašljivi in lahkega ter umazane zaslužke pogoltni sopotniki, kot so prostitucija, droge, alkoholizem, kriminal ipd. Nova Gorica naj bi bila npr. že danes na prvem mestu po številu tujk z začasnim bivanjem. Z novim megazabaviščem pa se utesne kmalu spremeniti iz mesta vrtnic v mesto striptizet, da ne omenjam pri tem česa drugega. Tudi število iskalcev pomoči zaradi uživanja prepovedanih drog naj bi se v Novi Gorici skokovito povečevalo, v zadnjih dveh letih

možnosti čim večji. Za nesnago in posledice, ki jih pušča za seboj, pa bomo morali poskrbeti sami. Prevedeno v preprost jezik, naj bi npr. po nekaterih ocenah ta veletovarna cenene zabave in praznih utvar z načrtovanimi 6 milijoni obiskovalcev letno prinesla obremenitev okolja, ki je enakovredna tisti, ki bi jo povzročilo dodatno mesto s 50.000 prebivalci. To pomeni, da bosta morali občina in država poskrbeti za kompleten infrastrukturni, komunalni, varnostni, okoljevarstveni in zdravstveni servis vsega tega ogromnega turističnega prometa. Predvsem pa bodo padale

siralni občina in država, bi verjetno posel ne izgledal več tako "enkratno". Tudi sicer bi ga ne mogli šteti za primer sprejemljivega trajnostnega razvoja, ampak prej za njegovo nasprotje. In če naj na koncu preidemo k bistvenemu, "hazard sloni na človekovi ranjeni duši", pravi g. Gašper Rudolf, župnik v Novi Gorici, ki se že dolgo in poglobljeno ukvarja s to temo (Novi Glas, 15.6.2007). Pomeni neustrezen odgovor na eksistenčno vprašanje osmišljanja življenja. Kajti, pravi še Gašper, "človek mora sam in odgovorno upravljati s svojim življenjem, ne pa se pustiti pilotirati potrošniško-zabavišni industriji...In ko postane denar začetek in konec vsega, za vrednote ni več prostora..." Torej gre za duhovno degradiranje človeka, tega našega najdragocenejšega kapitala. Ne more biti naključje, da se je cela vrsta visoko razvitih civilizacij sesula vase potem, ko so se vrednostno izpraznile in se začele utapljati v »panem et circenses« (v kruhu in iger). Tako s širjenjem hazarderske industrije zavestno servisiramo vrednostno in duhovno obubožanost družbe. Pri čemer kažejo raziskave v drugih državah, da je ravno pri igralnih salonih veliko težav z odvisnostjo pri okoliških prebivalcih, in da so mladostniki pri tem najbolj ranljiva populacija. V Sloveniji, pravi še Gašper, ni bila narejena še nobena celostna in interdisciplinarna raziskava o negativnih posledicah in posrednih stroških igralništva na Goriškem in tudi ne o posledicah za mladostnike, ker bi to verjetno hazarderjem, njihovim odjemalcem in zagovornikom hazarda pri nas "pokvarilo praznik".

Milan Gregorič

kar podvojilo. Mesto je bilo s propadom nekaterih velikih podjetij pred več leti gospodarsko prizadeto, vendar si je, sodeč po zadnjih statističnih podatkih, opomoglo in je danes po kazalcih razvoja visoko pri vrhu. Zato menim, da ne bi smelo na tak način hlastati po hazarderstvu. Pa še to, hazarderski kapital ni Karitas in zato prav nič ne prinaša, ampak odnaša, in to profi, po

Kratke

Skavtski bum prijateljstva za otroke iz socialno ogroženih družin

Skavti so letos že osmič pripravili projekt z naslovom Bum prijateljstva. To je bil poletni tabor za otroke brez družine oz. za otroke iz socialno ogroženih družin z območja nekdanje Jugoslavije. Skavtski prostovoljci so se med 16. in 26. avgustom 2007 posvečali otrokom, starim od 7 do 15 let, ki prihajajo iz sirotišnice Dječji dom v Sarajevu ter iz Mladinskega doma Malči Belič. Tabor, ki ga je Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) prvokrat organiziralo leta 2000, je bil sprva namenjen rehabilitaciji mladih žrtev min iz Bosne in Hercegovine, sedaj pa želi tudi socialno ogroženim otrokom omogočiti desetdnevne brezskrbne, družabne in zanimive počitnice. Udeleženci tabora so prvih nekaj dni preživeli v Ljubljani, kjer so si ogledali živalski vrt in obiskali adrenalinski park, nadaljevanje pa je potekalo v Izoli, kjer so otroci plavali, preizkušali svoje ročne spretnosti, se merili v aktivnostih v naravi in kuhinji (udeleženci so si sami spekli kruh na ognju) ter drugih skavtskih dejavnosti. Otroci so se preko različnih dejavnosti naučili sodelovanja v skupini, različnosti in enakopravnosti med različnimi narodnostmi. Naučili so se sami prevzemati odgovornost, saj so pri pripravi programa sodelovali tudi sami. Organizatorji želijo, da bi se vsi otroci naučili tudi plavati. Ker je bil namen tabora med drugim tudi spoznavanje Slovenije, so obiskali še več krajev po Sloveniji, med drugim obmorska mesta in Škocjanske jame. Organizatorji skavtskega buma prijateljstva so pripravili tudi dan odprtih vrat z delavnicami in piknikom, ki je bil v petek, 24. avgusta 2007, ob 14. uri pred župnijskim domom v Izoli.

Vatikan s poleti za romarje

Vatikan bo uvedel čarterske polete, s katerimi so prevažali romarje po svetih mestih po vsem svetu, prvi polet pa bodo izvedli 27. avgusta iz Rima v znamenito francosko romarsko središče Lourdes, je poročala italijanska tiskovna agencija ANSA. Letalsko osebje, "specializirano za potovanja duhovne narave", bo zagotovil italijanski letalski prevoznik Mistral Air, notranjost letal pa bo okrašena z verskimi motivi in napisi, kot je na primer: "Iščem tvoj obraz, Gospod". Prvega čarterskega poleta v Lourdes se bo udeležil tudi italijanski kardinal Camillo Ruini, kmalu pa naj bi sledile še čarterske linije do romarskih središč, kot so Fatima na Portugalskem in Santiago di Compostella v Španiji. Obstaja tudi možnost, da bi organizirali polete celo v Mehiko.

Papež v dar dobil kimono

Skupina Japonk, ki se je skupaj z več tisoč romarji udeležila splošne avdicije pri papežu Benediktu XVI., je poglavarju rimskokatoliške cerkve podarila črn svilen kimono. Po poročanju italijanske tiskovne agencije Ansa je 45 Japonk, ki so papežu podarile dragoceno oblačilo, članic združenja za promocijo tega japonskega oblačila. Kimono, oblačilo z dolgimi rokavi, je japonska narodna noša. Čeprav jo danes nosijo predvsem ženske, jo lahko oblečejo tudi moški, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Razstava o komunističnem nasilju nad duhovniki

V Muzeju novejših zgodovine so 5. septembra odprli razstavo Boj proti veri in Cerkvi. Avtorica razstave je na Dunaju živeča slovenska zgodovinarica Tamara Griesser Pečar. Razstava bo predstavila nasilje komunistične oblasti nad katoliško Cerkvijo v Sloveniji v letih 1945-1961. Zgodovinarica Tamara Griesser Pečar je med pripravami na razstavo za STA pojasnila, da je bilo v letih 1945-1961 "obdobje popolne brezpravnosti Cerkve ter največjega fizičnega in psihičnega obračunavanja z duhovniki". Podlaga razstave je leta 2005 objavljena knjiga Cerkev na zatožni klopi, avtorice Griesser Pečarjeve. "Vsebinska razstava je sicer širša od knjige," je v pogovoru poudarila zgodovinarica. "Razstava je prikazala nasilje nad Cerkvijo na vseh področjih," je dejala in dodala, da "je na razstavi tudi seznam z imeni vseh duhovnikov, redovnikov in bogoslovcev, ki so jih v omenjenem obdobju zaprli, kaznovali ali ubili predstavniki partije Slovenije (KPS) ustrelili leta 1942. Dokumenta sta iz sklopa listin, ki jih je škofija poslala zastopnikom obrambe v času procesa zoper Rožmana leta 1946, sodišče pa jih ni upoštevalo. Omenjeni dokumenti so bili po besedah Griesser Pečarjeve v zasebni zbirki, sedaj pa so v nadškofijskem arhivu. V avli muzeja je postavljen 6-metrski križ, ki so ga leta 1953 predstavniki komunistične oblasti odstranili z vrha Škrlatice in vrgli v severozahodno ostenje gore. Ostanke križa so doslej hranili v župnišču Dovje. Razstavo so pripravili Muzej novejših zgodovine, Nadškofijski arhiv Ljubljana in založba Družina. Odprta bo predvidoma do 2. decembra letos.

Izvrsten glasbeni večer v KC Lojze Bratuž

Zbor Vesna poskrbel za enkratni umetniški užitek

KC Lojze Bratuž, SCGV Emil Komel in Zveza cerkvenih pevskih zborov so v letošnjo koncertno sezono vstopili s prvovrstno senzacijo in v neobičajnem časovnem terminu (28. avgust) in do zadnjega kotička napolnili veliko dvorano kulturnega hrama na Drevoredu XX. septembra. Pričakovanje je bilo veliko, povpraševanje po vstopnicah tudi. V gosteh v Gorici je bil namreč moskovski mladinski zbor Vesna ob vrnitvi s

Večerni koncert, ki je kronal enodnevno bivanje moskovskih deklet in dečkov, je bil razdeljen na dva dela, vebinsko in slogovno različna. Program sta iz pesmi v pesem predstavljali dekleti - pevki. Dekletca so se predstavila v svetlo-modrih oblačilih, ob pretežno ženskem sestavu pa sta bila tudi dva dečka, oblečena v suknjič in z metuljčkom pod brado. Ko je na oder stopil še dirigent v bleščeči beli opravi, se je glasbeni spektakel lahko začel.

poetičnih tekstov pa je najbolj izstopal oče ruske literature Aleksander Puškin. Celoten program je bil dejansko nenehno prehajanje z ruskimi na evropska tla. Ruski prvi del je poleg Rahmaninova in Taneeva obsegal še Kalinnikova, Šebalina, Dragomizskega, Česnokova, Podgaitsa in Glinko. V drugem delu koncerta so se pevke in pevca Vesne spustili v polurni sprehod med različnimi glasbenimi obdobji, ki so prevladovali v Evropi vse od ita-

lo priredba popularne Palome Sebastiana Yradiera. Skozi ves koncert je na dan očitno prišla učinkovita in disciplinirana ruska glasbena šola. Mladinski pevski zbor Vesna ima za sabo že dolgoletno tradicijo. Nastal je namreč leta 1965, njen ustanovitelj pa je bil Aleksander Ponomarev, ki še danes vodi zdaj že svetovno uveljavljen mladinski zbor. Ob nastanku zbora je bil Ponomarev še glasbenik brez uradne glasbene izobrazbe. Zbral je otroke iz bližnjih moskovskih vasi ter ustanovil omenjeni zbor. Pobuda se je v kratkem zelo razširila v šolsko ustanovo, kjer trenutno tristo otrok študira zborovsko petje, klavir,

ličnih sestavih glede na starost gojencev samih. Koncertni zbor sestavlja osemdeset otrok med

vitvi večjih vokalno-instrumentalnih projektov, kakor so Vivaldijeva Gloria, Monteverdijev Ma-

Foto JMP

Foto DP

tekmovanja Guido d' Arezzo v toskanskem mestecu "ustanovitelj" notnega zapisovanja glasbe.

Prvi del programa je v ospredje postavil rusko romantiko. Prednjačila sta predvsem Rahmaninov in Taneev, med avtorji

lijanske, nemške in flamske renesanse do izdatnega odseka iz polifonije. V program drugega dela je bila ne nazadnje vključena ce-

glasbeno teorijo in zgodovino. V teh okvirih se je seveda razvijal in obnavljal pevski zbor, ki združuje danes otroke v pet raz-

desetim in petnajstim letom: njihove nastope večkrat spremljajo instrumentalni sestavi. Zbor Vesna nastopa v glavnem v Moskvi in okolici, pa čeprav lahko v svoj "curriculum" zapiše tudi številna gostovanja v tujini. Mlade pevke in pevci so že nastopali v Evropi, v Severni Ameriki in na Daljnem vzhodu. Na številnih gostovanjih so poželi tudi veliko uspehov. Leta 1993 in 2002 so zmagali v Arezzu, leta 1999 in 2006 v Tolosi, leta 1992 in 2004 v Debrecnu, leta 1995 v Nantesu, leta 2002 v Toursu in 2004 v Varni. V svoji štiridesetletni zgodovini so pevci večkrat peli pesmi, namenjene prav njim samim. Hkrati je zbor sodeloval tudi pri posta-

gnificat ter številni drugi. Ob sklepu koncerta so se dekleta in fanta, ki sestavljajo zbor Vesna, sprostiti ob zakuski. Na dan sta prišli otroška igrivost in razposajenost, ki so ju protagonisti večera med koncertom "skrbno skrivali"...

Moskovski zbor se je v Gorici mudil ves dan. Že jutraj je namreč mlade pevke in pevce pod vodstvom dirigenta Aleksandra Ponomareva sprejel goriški župan Ettore Romoli. Na županstvu je bil zbor Vesna deležen dobrodošlice goriškega župana, ki je podčrtal lepote Gorice. Naše mesto je primerjal s Sankt Peterburgom in ob tem dodal: "Gorica sicer ni tako velika in ne premore vsega, kar ima Sankt Peterburg, je pa vseeno ljubko in zanimivo mesto, tudi za turiste."

AČ

KONCERTNA SEZONA 2007/2008

28. avgusta 2007 ob 20.30

Mladinski zbor Vesna - Moskva

Alexander Ponomarev, dirigent
Nadezhda Averina, zborovodja
Ivan Velichko, pianist

28. septembra 2007 ob 20.30

Dubravka Tomšič Srebotnjak

Klavirski recital
Koncert v sklopu Kogojevih dnevo 2007

20. decembra 2007 ob 20.30

Božični koncert

Komorni zbor Konzervatorija iz Bratislave
Slovensky komorni orchester Bohdana Warchala
Ewald Danel, dirigent
Dušan Bill, zborovodja

februar 2008

Pret-a-porter

Avtorski projekt Milka Lazarja in Edwarda Cluga
Balet SNG Maribor
Edward Clug, koreograf
Bojan Gorišek in Milko Lazar, klavirski duo

SREČANJA Z GLASBO

13. oktobra 2007 **Mirko Butkovič - Cerkev sv. Ivana, Gorica**
orgelski koncert

24. januarja 2008 **Klavirski recital - Komorna dvorana**
Zmagovalec 7. tekmovanja v klavirski interpretaciji
Nagrada "Giuliano Pecar" 2007

13. marca 2008 **Duo Sluga - Corazza - Komorna dvorana**
Aleksander Sluga, violončelo
Carlo Corazza, klavir

Pred vsakim koncertom predprodaja vstopnic na tel. 0481 531455

Kulturni center Lojze Bratuž - info@kclbratuz.org - www.kclbratuz.org

Tradicionalni dnevi v koči sv. Jožefa v Žabnicah

Po avgustovskem gorskem počitku SKD Hrast stopa v razgibano sezono

Kot že vrsto let doslej so se tudi letos okoli Velikega smarna člani in simpatizerji SKD Hrast odpravili na razgiban uvod v novo sezono, v kočjo sv. Jožefa v Žabnice. V objemu Julijcev so Doberdobci preživeli deset lepih in dogodivščin polnih dni. V Žabnice so prišli v dveh izmenah. Najprej so bili na vrsti neporočeni in "samski" člani, drugi del bivanja pa je bil namenjen poročenim članom in njihovim družinam.

Osrednji trenutek "prve izmene" je bil celodnevni izlet v okoliških Julijcih v nedeljo, 12. avgusta. Udeleženci izleta so se v muhastem vremenu odpravili na dobrih šest ur trajajočo turo, ki se je začela v dolini Belega potoka. Sončno in prijetno vreme je izletnike - gornike spremljalo nato po zavaranju "Poti stoletnice", ki je člane SKD Hrast pripeljala do Krniške škrbine. Pot je posebej zanimiva, ker vodi skozi utrdbne in rove iz 1. svetovne vojne. S škrbine so se nato člani gorske odprave začeli spuščati proti koči Corsi in se po panoramski idilični poti Saškega kralja vrnili v dolino. Člani SKD Hrast so poleg tega svoje bivanje v Žabnicah izkoristili tudi za spoznavanje bližnjega Rablja. Po

postanku pri Rabeljskem jezeru so si Doberdobci ogledali in spoznali tudi rabeljski rudnik, ki je v prvih povojnih letih zaposloval doberšen del lokalnega prebivalstva. Rudnik pa je značilen po tem, da je dejansko pod zemljo povezoval Slovenijo in Italijo, pa čeprav s policijo in finančniki na eni ter milico na drugi strani. Skupni trenutek za obe izmeni je bilo praznovanje Marijinega vnebovzetja na sv. Višarjah. Tam se je zbralo kakih trideset pevcev, ki

veselje. Letošnjih žabniških dni se je z družinami udeležilo 10 otrok. Ob tradicionalnih igrah in zabavah so si otroci ob tabornem ognju pekli klobase ter ob lepem vremenu nabirali jurčke za slastno večerjo. Najbolj zanimiv del programa sta bila vsekakor dva izleta: otroci in starši so se najprej odpravili na planino pod Ojsternikom, pred lepo gorsko kočjo. Le nekaj dni kasneje bil na sporedu še sprehod po Oitzingerjevih pašnikih v dolini Zajezera pod mogočnim vrhom Viša.

Pred člani društva Hrast pa so že novi izzivi. Prvi pomembnejši nastopi čakajo predvsem istoimenski zbor, ki deluje v društvu. V torek, 11. septembra, ob 20.30 bodo namreč doberdobski pevci prvič nastopili v letošnji sezoni: peli bodo v Gradežu v baziliki sv. Evfemije na koncertu, posvečenem goriškemu skladatelju prof. Stanku Jeriču. Zelo pomembno pa bo gostovanje v Negotinu v Srbiji (med 13. in 16. septembrom), kjer bodo pevci na mednarodni pevski reviji tekmovali v rojstnem kraju skladatelja Stevana Mokranjca. Sezona je tako za Doberdobce že v polnem teku.

AČ

Odmevi na srečanje treh županov v Gorici

Zaščita v Gorici, Trstu in Čedadu... kaj pa zdaj?

Zapleti z zaščitnim zakonom se v zadnjih tednih rešujejo. Po odobritvi seznama 32 občin, ki ga je Paritetni odbor predložil italijanski vladi, čakamo samo še na odlašajoči podpis predsednika republike. Omenjeni napredki so seveda dober razkurlil krajevne desničarske skrajneže. V prvi vrsti je bil seveda spet in ponovno tržaški poslanec Roberto Menia. Na njegovo pobudo je goriški župan prejšnji teden povabil na neformalni pogovor glede izvajanja zaščitnega zakona v goriški, tržaški in čedajski občini. Pogovor, ki je potekal v sredo, 29. avgusta, je bil posvetovalnega značaja, njegovo vsebino pa so razkrili na tiskovni konferenci. Soglasno so župani dejali, da bodo zaščitni zakon izvajali, a v "mejah zdravega razuma". To pomeni, da se bo po besedah županov zaščita izvajala samo v nekaterih mestnih predelih. Dipiazza je izpostavil, da je izvajanje manjšinskih pravic problematično v tržaškem mestnem centru, medtem ko se mu zdi upravičeno na Krasu in v "zunanjih" predelih (Lonjer). Na isti valovni dolžini je bil tudi Romoli, ki je dejal: "Zaščito bomo uveljavljali v Štandrežu, Pevmi, Štavnju, Oslavju in Podgori. Nikakor se mi ne zdi umestno, da bi jo razširili na center mesta, velike pomisleke pa imam tudi za rajon Sveta gora - Placuta". Na srečanje županov se je seveda odzval predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar, ki na njihovo skupno stališče gleda z dokajšnjim optimizmom: "Kar je bistvenega pomena je to, da so vsi skupaj potrdili, da bodo zaščitni zakon izvajali. Pomisliti moramo na dejstvo, da je do srečanja prišlo na pobudo tržaškega poslanca Menie: le-ta je hotel župane prepričati, naj se obrnejo do predsednika republike Napolitana z zahtevo, naj odloka o 32 občinah ne podpiše. Dipiazza, Romoli in Vuga pa so po srečanju javnosti sporočili, da bodo zakon

izvajali. Čeprav imajo določene zadržke in pomisleke, izvajanja niso odklonili." Preobrat v stališčih je po Brezigarjevemu mnenju toliko bolj presenetljiv, ker sta se Vuga in Dipiazza še nekaj dni, preden je paritetni odbor odločal o seznamu, izrekla proti temu, da se njuni občini

tec in osnovna šola, v njej je slovenska mestna župnija sv. Ivana, ki je zbirno središče slovenskih vernikov iz mesta. V našem rajonu imamo kulturni dom, o trdni prisotnosti slovenskega življa pa priča tudi veliko ledinskih imen (npr. Livada, Solkansko polje, Goričica). Tu si zaslužimo in zato

Foto JMF

sploh uvrstila v "zaščitni seznam". "Stališče, ki je izšlo s sredinega sestanka, si razlagam s simboličnim skorajšnjim padcem meja. V našem prostoru bomo namreč živeli skupaj. In če želimo, da obmejni pas zaživi in stopi v korak s časom, je treba to storiti skupaj in o tem razvoju skupaj razmišljati," je sklenil Brezigar.

Pomisleki o mestnih predelih

Po načelnem soglasju k izvajanju zaščite so župani izrazili svoje pomisleke. Čedajski župan Vuga je izrazil prepričanje, da bi se v Čedadu ne smel izvajati zaščitni zakon, kljub temu da priznava, da imajo v Čedadu sedež številne slovenske ustanove in časopisi. Brezigar je v odgovor dejal: "V Čedadu se bodo jezikovne pravice uveljavljale v okencu, ki ga predvideva zakon. Z izjavami v javnosti skuša Vuga pomiriti svoje občane in njihove različne nivoje čutenja te problematike". V Gorici so veliko prahu dvignili Romolijevi pomisleki glede uveljavljanja "kolektivnih pravic" (vidna dvojezičnost) v okrožju Sv. Gora - Placuta. V odgovor na županovo zadržanje sta Miloš Čotar in Niko Klanjšček, rajonska svetnika SSK v "spornem" okraju v tiskovnem sporočilu zapisala: "V četrti Sv. Gora - Placuta ni dovolj dvojezično 'okence'! V naši četrti imata danes sedež slovenski vr-

zahtevamo popolno izvajanje zakona št. 38. Kolektivne pravice pa bi bile primeren in koristen dejavnik tudi za vse Slovence, ki prihajajo iz naše matične države." Ločevanje občin na predele, v katerih se bo zaščitni zakon izvajal, in tiste, v katerih se ne bo, je po mnenju predsednika SSO, dr. Draga Štoke, juridični nonsense. "Vse mednarodne pogodbe namreč govorijo o prisotnosti Slovencev v Gorici, Trstu in Čedadu" je dejal dr. Štoka in dodal "Omejiti našo manjšino v judovski gete je nonsense. Izgovarjanja, da v mestnih središčih nimamo kaj iskati, je absurd. Vse naše organizacije imajo sedež v mestih".

Osebnostne izkaznice

Župan Dipiazza je izrazil zaskrbljenost, da izvajanje zaščitnega zakona ne sme biti v škodo italijanskemu delu prebivalstva. Izključil je možnost uveljavljanja "kolektivnih pravic" v mestnem središču. Ob tem ga je tudi skrbel finančna plat ob morebitnem zaposlovanju uradnikov z znanjem slovenskega jezika. Ponudil je podatek, da je občina Trst za osebe leta 2001 porabila kakih 80 milijonov evrov, leta 2006, ko je bilo zaposlenih 240 uslužbencev manj, pa kakih 100 milijonov evrov. Dipiazova skrb je bila v tem primeru odveč, saj je sam zaščitni zakon v 27. členu go-

voril o tem, da so stroški, ki izhajajo iz postavke "Raba slovenskega jezika v javni upravi" (8. člen zaščitnega zakona), v breme zakladnemu ministrstvu. Tržaški župan je nadalje zagotovil, da bodo v kratkem tudi v Trstu na razpolago dvojezične osebne izkaznice. "To, da dvojezičnih izkaznic v naši občini še ne izdajamo, moramo pripisati birokratskim zapletom v Rimu, kjer še niso poskrbeli za slovenske črke." V nasprotju s trditvami tržaškega župana je goriška izkušnja: 14. novembra 2005 so namreč na goriški občini predstavili elektronske osebne izkaznice s pravilno zapisanimi števci, do katerih je prišlo po usklaje-

nem delovanju goriške občine, notranjega ministrstva in informacijske družbe INSIEL. Le nekaj tednov kasneje, v božičnem obdobju istega leta, so se v Gorici veselili tudi dvojezičnih izkaznic v papirnati obliki. Za komentar na Dipiazove besede smo zato vprašali Maro Černic, ki je v obdobju pridobivanja dvojezičnih izkaznic imela vlogo odbornice na goriški občini: "Dipiazza se po mojem mnenju enostavno izgovarja. V Gorici smo osebne izkaznice dobili brez težav. Damijan Terpin je kot odbornik na goriški občini takrat naslovil ustrezno prošnjo na prefekturo in na ministrstvo za notranje zadeve. To je bilo vse in tako smo dobili dvojezične izkaznice. Poleg tega imajo dvojezično osebno izkaznico tudi vse slovenske občine v tržaški pokrajini. Zato se mi zdi smešno, da tega v Trstu niso še uvedli. To je zelo preprosto, stvar politične volje. Dipiazza se želi pokazati za zmernega politika, predvsem ob vstopanju Slovenije v schengenski režim, dejansko pa goji še vedno nacionalizem. Dokumenti obstajajo, sredstva tudi: če bi občina Trst zaprosila, bi dvojezične izkaznice tudi dobila."

Glede Dipiazovih obljub pa je bil kljub ne ravno obetajočim precedensom predsednik SKGZ Rudi Pavšič optimistično razpoložen: "V Gorici se moramo za dosežke z izkaznicami zahvaliti županu Brancatiju in njegovi upravi. Župan Dipiazza je do tega vprašanja zadržan, čeprav se po mojih informacijah tudi v Trstu stvar nekoliko obrača. Kolikor je meni znano, se bomo v Trstu kmalu veselili presnetljivih novosti."

Andrej Černic

Obvestila

Rupa - Dan bolnikov bo v nedeljo, 9. septembra. Ob 15. uri bo spovedovanje, ob 16. pa sv. maša s svetim bolniškim maziljenjem. Po sv. maši bo v prostorih pod cerkvijo družabnost. Srečanje bo vodil mirenski rojak g. Efreim Mozetič. Vabljeni v velikem številu, posebno vsi Vrhovci, Rupenci, Pečani in Gabrč!

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel sporoča, da se bo pouk začel v ponedeljek, 10. septembra 2007. Do tega dne sprejema še nove vpise za prihodnje šolsko leto. Urnike lekcij si učenci lahko ogledajo na šolski razglasni deski. Informacije daje tajništvo od 10. do 13. ure, od 3. septembra dalje tudi v popoldanskih urah od 14.00 do 18.00. Telefon in fax 0481/532163 in 0481/547569, e-mail scgvykomel@tin.it.

V nedeljo, 9. septembra, bo potekala Soška regata. Odhod ob 11. uri izpred soške elektrarne v Solkanu, prihod pa v Podgoro pod mostom 9. avgusta.

Prosvetno društvo Štandrež vabi v nedeljo, 16. septembra, ob 18.30 v župnijski dom Anton Gregorčič na monokomedijo Hagada v izvedbi Gregorja Čušina, člana Mestnega gledališča ljubljanskega. Predstava bo uvod v letošnji abonma Štandrež 2007, katerega predstavitev bo isti dan.

Darovi

Ob 30. obletnici smrti Ivana Vetrha darujejo hčerke in sinovi za Novi glas 50 evrov, za slovensko duhovnijo sv. Ivana 50 in za misijonarja Danila Lisjaka 50.

Za popravila kočje sv. Jožefa v Žabnicah darujejo člani zbora in družbo Hrast 250 evrov.

Namesto cvetja na grob

Davorina Cotiča daruje sestrična Valerija 50 evrov za društvo krvovalcev iz Sovodenj.

Cestitke

Niku in Marlenki, ki sta si obljubila večno zvestobo, čestitajo prijatelji društva F. B. Sedej iz Števerjana. Marlenki Žerjal in Niku Di Battisti voščijo veliko lepega na skupni življenjski poti pevci zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem. Marlenki in Niku ob pomembnem življenjskem koraku čestitajo tudi člani našega uredništva.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 07.09. do 13.09.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored: **Petek, 7. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Čez poletje z narodno-zabavno in dalmatinsko glasbo - Zanimivosti in humor.

Ponedeljek, 10. septembra (v studiu Andrej Baucon): Pop poletje z najlepšo glasbo 80. let - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti.

Torek, 11. septembra (v studiu Danilo Čotar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Brglez je vrtoglavi plezalec. Zbor melodij.

Četrtek, 13. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

V začetku meseca avgusta

Svetoivanski strežniki v Žabnicah

Strežniki sv. Ivana iz Gorice (Guglielmo, Aleksander, Manuel, Lucrezia, Marta, Ivana, Sanja, Kristina, Gregor, Jernej, Peter, Matija, Tadej, Mitja, Tadej) smo v začetku avgusta preživeli čudovit teden v koči sv. Jožefa v Žabnicah.

Spremljali so nas župnik Marjan, katehistinje Ani, Mirjam in Katerina ter šofer kombija Andrej. Veliko smo se igrali in hodili. Imeli pa smo tudi resne delavnice, razne kvize, molitve in maše. Zgodba o

Ob 30. obletnici smrti Ivana Vetrha Joukavim na čast

Dne 11. septembra poteka 30 let, od kar nas je zapustil naš dragi oče Ivan Vetrh. Hčere, sinovi, vnuki in ostalo sorodstvo se ga

spominjamo z vso hvaležnostjo in ljubeznijo. Sv. maša za dušnico za našega očeta Ivana bo v torek, 11. septembra, ob 19.30 v cerkvi sv. Ivana v Gori-

ci. V njegov spomin je sorodnik iz Batuj, Julij Vetrh, sestavil sonet, ki ga objavljamo. V čast nam je, da se Batuje spominjajo na tiste težke čase, ki so označevali našo družino v Gorici: selitev v mesto in začetek novega življenja v medvojnem in povojnem času v okolju, ki ni bilo nič prijazno

za slovensko družino.

Družina Vetrh

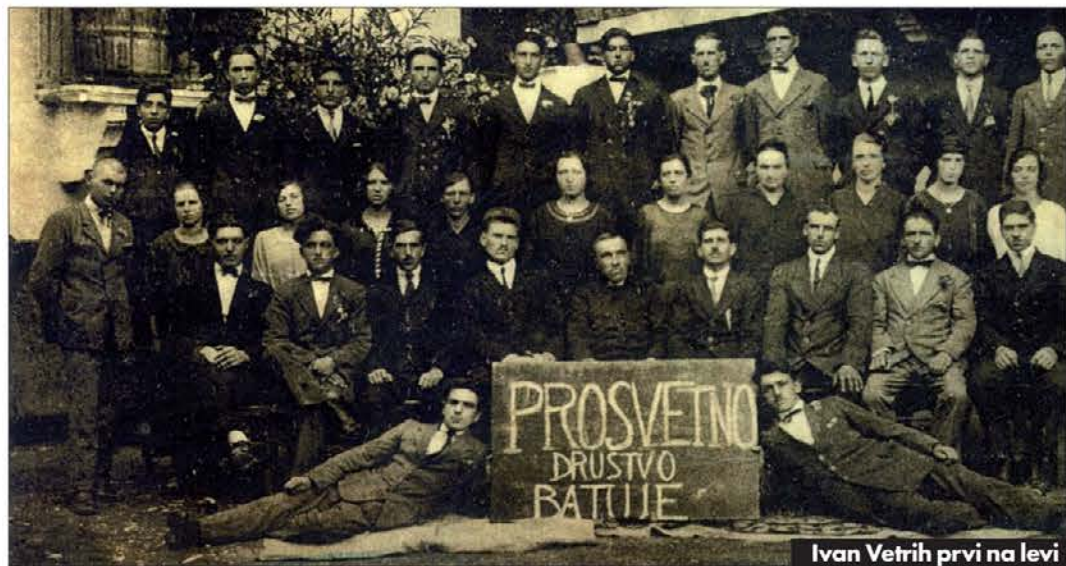
Nemirni časi z doma so vas gnali, v Batujah zapustili ste ognjišče, v Gorici našli novo bivališče, tam ste zavetje za vse nas postali!

Ponos slovenski ste otrokom dali in v veri ohranili zatočišče, za reveža, ki kruh, ljubezen išče, odprtih rok ste vedno vi ostali!

Pri Joukavih zdaj tretji rod gre v klase, razrasle so se vaše korenine, razširili ste veje v nove čase;

a prav zato ohranjajte spomine, iz njih pogum in srčnost naj vam rase za vztrajanje na meji domovine!

(poklanja Julij Vetrh z družino, Batuje 2005)

Ivan Vetrh prvi na levi

31. avgust: Darka Z. Predan, A. Rupnik, P. Brumen

V zamejstvu se nam ne godi slabo!

Zamejstvo ni raj, vendar če bi se rodili drugod, bi se lahko imeli veliko huje. Tako bi lahko povzeli vsebino prvega predavanja, ki so ga v petek oblikovali dobri poznavalci našega zamejskega miljeja, in sicer novinarka mariborskega Večera Darka Zvonar Predan, časninar in diplomat Anton Ru-

Srednjeevropski pobudi. Z veliko mero poštenosti je ob začetku svojega navajanja dejala, da je prihod v Trst predstavljal zanjo pravo neznanko, s časom pa se je v naš prostor vživela. "Pri vas se danes počutim domo, čeprav začetki niso bili ravno spodbudni: domačnosti sem si pridobila le z izkušnjami, kajti tržaškega

mejski šolski sistem pozitivno ocenila "čeprav so me mnogi skušali prepričevati drugače". "Zamejska šola vzgaja mlade za skupinsko delo, vodi jih na poti k solidarnosti in sodelovanju." Ga. Zvonar Predan je mnenja, da pomeni dijakov tako tesno soočanje z dvema jezika in dvema kulturama veliko predno-

dosti vedel. Službena pot ga je vodila po številnih mestih vzhodne Evrope, kjer je bilo slovenskih reklamnih oglasov na vidnih mestih na pretek. Čudno se mu je zato zdelo, da kljub geografski bližini ni bilo v Trstu na javnih mestih niti besedice v slovenščini. Razlog za to je menda tudi v premajhni zamejski propagandni kritični masi, ki jo mediji v Sloveniji posredujejo rojakom. "Odnosi med matico in zamejstvom se mi na politični ravni zdijo dobri, pomanjkljivi pa so na nivoju civilne družbe. Glede naših dolgotrajnih zahtev po zaščitem zakonju je predavatelj mnenja, da smo se pokazali kot vzor modre potrpežljivosti, "kar se na dolgi rok obrestuje, sicer ne vedno...", vendar pa nas je predavatelj opozoril, da naše kritike na račun slovenske diplomacije v zvezi z italijansko politiko ne zdržijo teže realno političnih koristi. "Nikakor ne smete pričakovati, da bi ma-

Foto AC

pnik ter košarkarski trener Peter Brumen. Prireditelji Drage so namreč hoteli s prvim predavanjem ponuditi predvsem zamejskemu občinstvu pogled in oceno, ki so si jo predavatelji izoblikovali v obdobju bivanja v naših krajih. Predavanje je zato slonelo na vprašanju: kako se zamejstvo (in zamejci) kaže v očeh rojakov? Dodati gre, da so vsi trije predavatelji po rodu iz Štajerske, prva dva (ga. Zvonar Predan in Anton Rupnik) sta v Trstu prebila štiriletno obdobje, Brumna pa je službena pot vodila v naše kraje kar trideset let. Darka Zvonar Predan je naš prostor spoznal, ko je bil njen mož slovenski predstavnik pri

okolja ni mogoče dojeti zgolj na podlagi knjig in spisov", je povedala predavateljica, ki je še poudarila, kako je politična in družbena razdalja med zamejstvom in matično domovino nekoč oblikovala v osrednji Sloveniji prepričanje, da je Trst zgolj velika trgovina s kavbojkami. Predavateljica je na podlagi anekdot poudarila tudi jezikovno razdaljo, ki nas zamejce ločuje od matične domovine. Kljub temu pa je pri nas občutila veliko mero domoljubja, ki včasih rojakom primanjkuje. "Moj sin je zato v našem okolju oblikoval čut do slovenstva, moje domoljubje se je pri vas tudi utrdilo", je dejala predavateljica, ki je slovenski za-

st, čeprav "je že res, da s poučevanjem slovenščine ni vse v najboljšem redu." Mladi in manj mladi se žal na obeh straneh meje slabo poznajo: da bi to vrzel zapolnili, bi morale steči medšolske izmenjave študentov. Kaj pa očita predavateljica nam zamejcem? "Pri vas pogrešam večje samozavesti, podjetnosti in prodornosti tako do večinskega naroda kot vseslovenskega. Treba je večje pripravljenosti, da sebe in svojo kulturo predstavite Italijanom." Anton Rupnik je bil v času bivanja v Trstu zaposlen kot visoki funkcionar na Srednjeevropski pobudi. Tudi Rupnik se je v Trst podal, ne da bi o zamejcih kaj

tična domovina podredila svojo politiko manjšinskim interesom". Predavatelj je hkrati dejal, da italijanska manjšina v Sloveniji in slovenska manjšina v Italiji nista vključeni v pripravo na pravno dejanje, ki ga snujejo državnišne institucije na visoki ravni: morali pa bi postali osrednji dejavniki pri določanju tega, ali je čas za spravo zrel ali pa ne. Košarkarski trener Peter Brumen pa je v svojem izjavljanju najprej poudaril, da je zaradi svojih trenerskih obveznosti bolje spoznal Kras in okolico Trsta kot pa mestno središče in zamejce v njem. Tako kot ga. Zvonar Predan je tudi Brumen osredotočil precejšen

Foto DFD

Nedelja, 2. septembra: dr. Robert Petkovšek in dr. Tine Hribar

Krščanstvo-kamen spotike in evroslovenstvo

Dopoldansko predavanje: Dr. Robert Petkovšek

Po jutranji maši, ki jo je daroval tržaški škof Evgen Ravignani in je dala ton nedeljskemu srečanju (o njej poročamo na 4. strani), je za predavateljsko mizo stopil primorski lazarist, teolog, filozof, sociolog, jezikoslovec in pedagog dr. Robert Petkovšek. Na srečanju, ki ga je uvedel Marjan Kravos, je ugledni gost, ki predava na teološki fakulteti v Ljubljani, spregovoril na temo *Krščanstvo v dialogu s sodobno mislijo: kaj lahko krščanstvo ponudi sodobnemu svetu?* Svoj poseg, v katerem se je oprl na številne teološke in filozofske od antike do danes, je odprl z vprašanjem, ali svet sploh potrebuje vero. Če je ne potrebuje - je sam odgovoril -, nima od krščanstva kaj pričakovati; če pa jo potrebuje, mu krščanstvo lahko ponudi vse. "Tertium non datur" (tretje možnosti ni). Krščanstvo je namreč nedeljiva kategorija: če se odločimo za Jezusa Kristusa, ga moram sprejeti v celoti, ne pa po obrokih ali delih. Celostno srečanje dveh bitij pa ne more biti drugačno, če ne osebo. Torej: srečanje s Kristusom je celostno in osebo.

V sodobni družbi, ki se uteleja pragmatično - je poudaril svoje misli Petkovšek -, je najbolj zastopan jezik diplomacije, jezik iskanja kompromisov. Ta način razmišljanja vstopa tudi v teologijo in filozofijo; "ko se npr. govori o svetovnem etosu, to namreč diši po diplomaciji". Trije veliki očetje filozofije, Sokrat, Platon in Aristotel, pa so bili - v nasprotju s sofisti - za jasno govorico, za jezik resnice. Zato ni čudno, če se je krščanstvo takoj znašlo na isti valovni dolžini z grško filozofijo. Simbioza z

grško filozofijo je trajala vse do 16. stol., "ko je Luther postavil Aristotela na zatožno klop". Odtlej je v zgodovini enkrat prevladovala vera, drugič razum. Šele papeža Wojtyła in Ratzinger sta se na novo postavila za harmonijo med vero in razumom. Oseba izkaznica krščanstva je velikončna vera, je nadaljeval Petkovšek. Specifika kristjana je, da živi v tem svetu, mu pa ne pripada, ne more se do konca utopiti v modrosti tega sveta. Zaradi tega je krščanstvo kamen spotike, "skandalon", ki bo de v oči in se ne more v celoti absorbirati v svet. Če je Kristus vzor mojega življenja, kot kristjan ne morem tudi sam ne biti kamen spotike, moteč element. Jezus s svojim radikalizmom ("Prišel sem, da prinsem meč...") prinaša razdor, ki pa je v službi luči in resnice, ne pa zdrharstva. Na krščanstvo se od vsega začetka znašajo plazovi kritik. Sama zgodovina Cerkve pa dokazuje, da je pravi akter te zgodovine Kristus, ki mu Cerkve pripada. Karl Barth pravi, da je vera skok v prazno. "Mogoče je za vse, ker je za vse enako nemogoče." Odprstost veri je odprstost za novost, ki je v jedru skandalona.

Prvi vdor nihilizma lahko zaznamo že pri Adamu in Evi, ki sta se odločila za sad z drevesa spoznanja in se tako oddaljila od življenja, je povedal slovenski teolog in nadaljeval: z Galileom Galilejem je prišlo do razreze med življenjem in znanjem, ki se je nato vse bolj stopnjevala s razsvetljenstvom, scientizmom in totalitarnimi režimi, ki so s sabo prinesli kulturo smrti (Sartre: "Če ni

Robert Petkovšek

Boga, je vse dovoljeno"). Po padcu diktatur papež Benedikt XVI. diagnosticira "diktaturo relativizma", katere skrajne posledice so: močnejši vladar šibkejšemu, zakon džungle in naturalizem. Razvoj sodobne družbe je šel v smer segmentacije, avtonomizacije institucionalnih področij (primarnih, npr. politika in ekonomija, in sekundarnih, npr. šolstvo, družina, vera, tenis...) in racionalizacije ravnanj znotraj teh. Vera je bila potisnjena v zasebno sfero, človek je šibkejši. Krščanstvo lahko ima danes pomembno vlogo, saj je zmognen povedati, kaj misli. "Politik tega ne more, ker že misli na naslednje volitve; škojfe pa težav nimajo." Povedati svojo misel pa je prvi pogoj za dialog. Krščanstvo prinaša sodobnemu svetu Kristusa kot "skandalon" in izziv človekovi eksistenci. Tistemu, ki je pripravljen sprejeti ta kamen spo-

Tine Hribar

Popoldansko predavanje: Tine Hribar

Predavanje dr. Tineta Hribarja je bilo na temo *Stanje duha na Slovenskem* in je bilo posvečeno 300. številki Nove revije, publikacije, ki je odigrala odločilno vlogo pri slovenskem osamosvajanju. Dr. Tine Hribar je bil med soustvarjalci Nove revije in je njen sodelavec pri priznan slovenski filozof. Svoje izjavljanje je predstavil v treh korakih. Najprej je izpostavil stanje današnje slovenske kulturne panorame. Kljub temu da je danes v Sloveniji tehnološko in kulturno kvantitativno razvita (več kot 20 TV postaj, več desetih radijev, gledališč in orkestrrov), se Slovenija še vedno poglablja v travme 2. svetovne vojne in njenih tragičnih posledic. Po mnenju

da se spor o "mrtvecih" ne dogaja več samo na relaciji desno-levo. Preselil se je tudi na samo levico. Nepokopani mrtveci niso stvar preteklosti, dokler ne bodo pokopani, bodo pereča problematika tudi za mlajše rodove. Drugi del svojega predavanja je Hribar namenil Novi reviji in njenemu razvoju v petindvajsetih letih. Nastanek Nove revije vidi Hribar v dnevniku Dušana Pirjevca, ki je kasnejšim Novorevijašem prišel v roke postumno in je bil zelo kritičen do jugoslovanske komunistične zveze ter do revolucije. V njem je pisalo, da je bilo domobranstvo namenoma izzvano, da bi se tako ustvaril narodni sovražnik. Pomembni mejnik je bila tudi t.i. Zelena knjiga, intervju s Kocbekom, ki sta ga objavila Alojz Rebula in Boris Pahor leta 1975. Po aferi Kocbek je Hribar izpostavil spor med Spomenko

lotna levica obnašala vulgarno. Zadnji del Hribarjevega posega je bil namenjen novim dimenzijam, ki jih je predavatelj poimenoval evroslovenstvo. Slovenci smo tvorci evropejstva in zato lahko odločilno pripomoremo k drugi evropski renesansi. Druga evropska renesansa mora temeljiti na svetovnem etosu, ki naj temelji na štirih pravednotah. Hribar je ob tem pojasnil, da je treba pri vzpostavljanju vrednot nujno spoštovati bistveno vlogo krščanstva na evropski celine. Treba pa se je hkrati zavedati, da krščanstvo ni edini vir in temelj. Že pred Jezusom Kristusom je bila Antigona, ki je postavila moralne zakone dostojanstva smrti. Že pred krščanstvom je z budizmom obstajal pojem svetlosti življenja. Celotno Jezusovo zlato pravilo je po Hribarjevih besedah staro štiri tisoč let.

1. september: R. Podberšič, F. Kralj, E. Pelikan, T. Griesser Pečar

Goriška Cerkev v povojnem prehodnem obdobju

Sobotni program Drage je zaradi odpovedi prof. Grdine, ki ga je prizadela smrt v družini, doživel korenito spremembo. Prireditelji so zato v opensko sredo povabili skupino predavateljev, ki so ob 60-letni združitev Primorske s takratno Jugoslavijo z različnih zornih kotov podali povojno sliko našega prostora, pričakovanja njenega ljudstva in prvo obdobje v novi državi. "Ob veseljju glavnine Primorcev je za del naroda, ki je ostal obsojen na manjšinskost, bil razplet dogodkov pretežno negativen", je dejal v uvodni misli moderator okrogle mize, novinar Ivo Jevnikar, ki ni pozabil dodati, da se tedanji dogodki uvrščajo v zgodovinsko raziskovanje zaradi pozitivnih in predvsem manj blestelih trenutkov. Gostje na sobotnem predavanju (to so bili Renato Podberšič, France Kralj, Egon Pelikan in Tamara Griesser Pečar) so občinstvu predstavili prenovljene referate, ki so jih sestavili za lanske Torošev simpozij v papeškem zavodu Slovenik v Rimu. Večina referatov je namreč vzela v poštev ravno lik msgr. Toroša, ki je v nekaterih izjavljanjih prišel do izraza kot izredno protislovna osebnost povojne goriške Cerkve na slovenski strani.

Zgodovinar mag. Renato Podberšič je v svojem izjavljanju podal okvir razmer na zahodnem slovenskem etničnem ozemlju med vojno in takoj po njej. Predavatelj je v svojem navajanju orisal začetke partizanskega gibanja na

Primorskem s posebnim ozirom na odnos, ki ga je le NOB imel s tukajšnje duhovščino. Primorska duhovščina se je namreč postavila na stran rešitve narodnostnega vprašanja in zato ni nasprotovala partizanskemu osvobodilnemu gibanju, pač pa komunistični revoluciji. Partija pa si je vsaj na Primorskem prizadevala ustvariti vtis, da je skupna borba rešitev za narodno osvoboditev. OF-ovci so celo skušali vključiti v primorski pokrajinski narodno osvobodilni odbor predstavnik katoliške sredine, a ta namera jim ni uspela. Po 1943 se je tudi na Primorskem začelo partizansko nasilje nad domačim prebivalstvom. Predavatelj je izpostavil, da je večina primorskih duhovnikov ohranila do vojnih dogodkov dokaj pasivno držo in se posvečalo predvsem pastoralnim dejavnostim: do konca vojne je bilo zato malo žrtev med duhovniki, zlasti če to šteti po primerjavi s številom padlih bogoslovcev v Ljubljanski pokrajini. Po septembru 1944 se je položaj spremenil tudi pri nas. "Po vojni je večino žrtev med duhovniki terjal ravno komunistični teror", je dejal predavatelj. Kljub temu pa so se duhovniki po vojni zavzemali za priključitev Primorske Jugoslaviji, niso pa podpirali režima, čeprav so se z nekaterimi ukrepi oblasti strinjali, ker so menili, da je bil gospodarski položaj Primorcev slab zaradi predvojne

italijanske politike. Posebno pozornost je predavatelj namenil ruski nadškofiji, ki jo je Morganova povojna mejna razdelitev dejansko razpolovila: Italiji je ostal goriški nadškofijski sedež, Jugoslaviji je pridobila Vipavsko dolino, Kras, Posočje, Brda. "Od 310 tisoč

Foto IG

vernikov celotne nadškofije jih je približno 150 tisoč prišlo pod Jugoslavijo, dobrih 160 tisoč pa pod Italijo. Na jugoslovanskem ozemlju je takrat delovalo 119 duhovnikov, na italijanskem pa 178, med katerimi 42 slovenskih." Na slovenski strani, v Solkanu, je postal administrativno nove apostolske administrature za goriško msgr. Močnik, ki mu je nasledil msgr. Toroš. Prof. France Kralj, župnik na Slapu na Vipavskem, ki je dvajset let deloval kot profesor geografije in zgodovine na škofijski gimnaziji v Vipavi, kjer je nazadnje postal tudi rektor, pa je na podlagi osebnih spominov pričal o razmerah na

oblasteh (pogajanja so stekla s Mitjem Ribičem in Zdenkom Roterjem) in končno leta 1952 ustanovil malo semenišče v Vipavi, ki je leta 1991 postalo škofijska gimnazija. Dr. Egon Pelikan, ki je med drugim zaposlen kot zgodovinar na Znanstvenem raziskovalnem središču Slovenije v Kopru, je v svojem referatu obravnaval položaj slovenske duhovščine v goriški nadškofiji od l. 1918 do 1954. Predavatelj je svoje izjavljanje začel v 30. letih prejšnjega stoletja, ko je bil škof Francišek Borgia Sedej pri-

ziral. Zadnji poseg, ki ga je imela zgodovinarica dr. Tamara Griesser Pečar, pa je zaobsegal obdobje od konca vojne do 60. let 20. stoletja. Predavateljica je najprej izpostavila zahrbno politiko, ki jo je nov režim vzpostavil do duhovščine, to je subjekt, ki se je med vojno opredelil za podporo NOB. Posebno protislovno je bilo po mnenju zgodovinarke vodenje administraturke msgr. Toroša, ki je celo sodeloval z

oz. STO. Ko je dr. Močnik leta 1947 prevzel upravo goriškega in tržaško-koprskega dela, si je najprej prizadeval poiskati sedež administrature in poskrbeti malo in bogoslovno semenišče za duhovniški naraščaj ter organizirati informacijsko dejavnost med verniki z verskim tiskom. Dr. Močniku je nasledil msgr. Toroš, ki je deloval v nekoliko lažjih okoliščinah, saj so bili odnosi s takratno civilno oblastjo že bolj urejeni. Msgr. Toroš, ki je sedež administrature prenesel v samostan patrov frančiškanov na Kostanjevici, je glede ustanovitve malega semenišča naletel na dokaj razumevajoče sogovornike pri ljudskih

Triestefotografia / Tretja izvedba Številne razstave se vrstijo tostran in onstran meje

Z razstavama Dialog in Nova slovenska fotografija se je v soboto začela tretja izvedba festivala Triestefotografia, ki bo trajal do 16. septembra. Na okrog petdesetih razstavah bodo na ogled dela sto osmih fotografov, za skupnih preko osemsto fotografij. Zanimivost in posebnost tržaškega festivala sta v

(Ul. Economio 5). Ob stoletnici rojstva Lojzeta Spacala si bo mogoče v Prosvetnem domu na Opčinah ogledati razstavo njegovih fotografij, na ogled pa bodo tudi posnetki fotoreporterja Marijana Pfaiferja. Razstavo, ki nosi naslov Kras, Istra, Posočje: podobe, krajine, vtisi, bodo odprli 13. septembra ob 20.30. Kot

Foto Kroma

nekonvencionalnosti razstavnih prostorov, zato bodo nekatere razstave na ogled v športnih objektih (na primer bazenu ali telovadnici), druge v hotelih, podjetjih, uradih itd.

Festival so si zamislili pri tržaški fotografski reviji Juliet, pri organizaciji pa sodelujejo številni partnerji iz Italije, Hrvaške, Slovenije in Nemčije. In prav ta je največja novost letošnje izvedbe: tržaški fotografski festival je prerasel meje tržaške pokrajine in zaobjel štiri države, v največji meri prav Slovenijo. Tako so nekatere razstave predvidene na slovenski obali, druge v Ljubljani, Mariboru, Šempetru in še kje. Marsikateri slovenski fotograf pa bo razstavljal tudi v Trstu: v Kulturnem domu bo do konca meseca na ogled skupinska razstava Nova slovenska fotografija, na kateri svoja dela predstavlja petnajst slovenskih fotografov. Omeniti velja tudi samostojno razstavo tržaškega Slovenca Viljema Lavrenčiča v prostorih Narodne in študijske knjižnice (odprtje 14.9. ob 18. uri), pa tisto modnega fotografa Primoža Korošca, finalista na festivalu ITS#PHOTO, ki je bil julija v Trstu. Njegove fotografije bodo na ogled v telovadnici Twins Club

Foto Kroma

posebno zanimivo prireditelji omenjajo tudi razstavo Portrait: Berlin, ki jo bodo v novem bazenu Bianchi (Passeggio Sant'Andrea 8) odprli 14. septembra. Uredil jo je Matthias Harderer, glavni kurator berlinske Helmut Newton Foundation, na ogled pa bodo dela sodobnih berlinskih fotografov: njihovo doživljanje sprememb, ki jih je bilo mesto deležno v zadnjem desetletju, a tudi intimnost, ki se skriva za novimi berlinskimi fasadami. Festival predvideva tudi sekcijo "neobičajnih fotoamaterjev", v sklopu katere je v tržaškem hotelu Urban dne 12. septembra predvideno odprtje razstave priljubljene pevke Elise.

Poljanka Dolhar

Veselo doživetje mladih pevcev

Pevska delavnica društva Vesela pomlad

Izpolniti pričakovanja otrok in jim ponujati poučno in obenem zanimivo doživetje je težka naloga, s katero se je pevsko društvo Vesela pomlad soočilo uspešno in na zanimiv način ob prirejanju vsakoletnega, poletnega pevskega tedna. Zborovodkinja Mira Fabjan je navdušila osnovnošolce s preprosto idejo, ki jo je društvo premišljeno oblikovalo. Vezna nit učnega in razvedrilnega programa je bila namreč pristna ljudska glasba, ki je vedno manj prisotna v repertoarjih otroških zborov, a je ob tej priložnosti kazala velik potencial kot neposredna in sporočilna govorica, ki je takoj dojemljiva za vse starostne stopnje. Na zaključnem nastopu so tudi najmlajši, petletni udeleženci, prepričano zapeli in zaplesali v družbi številnih drugih sopevcev.

Pevskega tedna Poj z menoj se je udeležilo kar 27 osnovnošolcev, ki so vsak dan sledili celodnevni programu: animatorka Metka Šinigoj je zjutraj pričakovala otroke, jim prebrala pravljico in spodbujala njihovo kreativnost z risbicami in ročnimi deli na temo. Nato se

je pričel osrednji, vzgojni del programa, in sicer učenje slovenskih ljudskih pesmi z različnih področij pod vodstvom zborovodkinje ter plesna delavnica z Urško Šinigoj. Tudi razvedrilni del programa je potekal pod skupnim imenovalcem vezne teme: animator Edvin Bukavec je

ležene kot sodelavke voditelja tudi pevke mlajše mladinske pevske skupine: Tina Šinigoj, Beatrice Stefani, Sara Peric, Laura Sarasini in Mateja Hrovatin. Popoldnevi so ponujali veliko različnih odkritij: obisk kmetije Lenarta Vidaliya v Bazovici, kotalkanje pri Poletu s trenerko

Foto Kroma

naučil otroke preprostih iger, ki so bile v preteklosti zelo popularne, in to po zapisu, ki ga je pred leti pripravila za revijo Naša beseda domačinka Berta Vremec. Pri teh igrah so bile soude-

Maro Bertocchi in njenimi sodelavkami, plavanje v bazenu z nadzorovanjem voditeljice Veronike Jazbec, pa še prava redkost, in sicer obisk delavnice lutnarja Ivana Miliča, ki je pojasnil upo-

začetkom pevskega leta. Redne vaje se bodo pričele po krajšem premoru v torek, 18. septembra, s prvim srečanjem, na katerega so vabljeni stari in novi pevci.

PAL

V nabrežinskem bregu O trgatvi

Za nas je bila vedno "bndima", ki smo jo vneto čakali, čeprav smo kot otroci le trgli pod nizkimi trtami in, na povleje starejših, pobirali jagode, saj je neki vinogradnik "le z jagodami pridelal sto hektolitrov vina," kot so nam pravili. Odrasli, krepki moški pa so po strmih stopnicah nosili polne in težke brente, ki so jih mlada dekleta polnila tako, da je mošt iztekal! Prišel pa je čas oz. leta, ko sem toliko zrastle in se okreplile, da sem lahko tudi sam postal nosač, čeprav med najmlajšimi, a ne med najšibkejšimi. S

ponosom sem si oprtal polno brento in ne brez težav prišel do "nove ceste" (sedaj se imenuje Costiera ali Obalna cesta št.14), kjer sem nujno moral popiti kozarec (ali dva) novega mošta (vino so pili starejši). Vsekakor se je ta moj prvi spopad z brentami nekako pozitivno iztekel, čeprav se na skupni večerji nisem predstavil (morda le zaradi presladkega mošta!). Sledila so dolga leta brez tistih trgatev, ki so bile res nekaj doživetega: z volovsko vprego so pol dneva vozili nekaj grozdja v vas, kar danes pripelje z "ape" v nekaj minutah. Bilo pa je lepo, saj je med trgatvijo od morja do ceste po vinogradnih terasah odmevala slovenska pesem: pri Muhorinu, pri Basevih je bila

zbrana skupina navdušenih pevcev in pevk, ki so označevali takratno nabrežinsko trgatev. Ko sem se sam po upokojitvi lotil obdelovanja vinske trte, sadike tistega sadeža, ki nam daje pijačo, ki jo vsi bolj ali manj radi pijemo, sem se z vneto lotil novega "poklica" vinogradnika... Prijatelji so me naučili raznih spretnosti: kaj je "šprun", kaj mladika, koliko naj ima "oči" in koliko naj jih pustimo na vsaki trti itd. Sledile so tudi lekcije kletarstva, saj to je ena najvažnejših opravil, da postane iz mošta res vino. Poučili so me, da je neki veliki kmet, ki je prodal ogromno vina, na smrtni postelji zaupal najstarejšemu sinu, da se "vino lahko naredi tudi iz grozdja!" Kar pa sam v vinogradu, ki ga

obdelujem, imam še preveč zaroda za svoje in potrebe prijateljev, se mi ni bilo treba poslužiti tega načela! Končno smo danes v Gospodovem letu 2007, na dan ustoličenja novega nabrežinskega župnika, potrgali naš vinograd s prijatelji in ob bistveni pomoči vnukov, kar je bilo zame in verjetno za ostale najlepše plačilo. Če bo letina vsaj tako dobra, kot je bila lanska, bo plačilo res več kot zadovoljivo, čeprav ni bilo več tistega vzdušja kot pred več desetletji v nabrežinskem bregu, nadomestila pa sta ga hrup in igrivost sinov, nečakov in vnukov, ki so lahko na "licu mesta" okusili iz česa se vino dela!

Antek

KRAŠKA HIŠA Prijeten večer

Besedna in fotografska umetnost sta se v Repnu dopolnjevali

Po Kraški ohceti, ki se je pred nedavnim sklenila v vrvežu veselja, je bilo v Kraški hiši v Repnu ponovno praznično. V petek, 31. avgusta, so namreč na borjaču repenskega muzeja, ki je pred nedavnim dobil status deželne muzeja, odprli fotografsko razstavo Sergia Ferrarija z naslovom Ljudje. V sklopu prijetnega večera, ki ga je glasbeno obogatil poulični harmonikar Fabio Zoratti, so predstavili še dvojezično pesniško zbirko Roberta Dedenara Plastične pregrade, kljubovalno cvetličanje, ki je lani izšla pri Založništvu tržaškega tiska. O fotografu in njegovem delu je spregovoril vodja slovenskega televizijskega dnevnika pri dežel-

nem sedežu RAI Marij Čuk. "Pred kratkim je bila v Mavhinjah še ena Ferrarijeva razstava", je dejal Marij Čuk: Ferrari, ki je trenutno zaposlen kot televizijski snemalac na deželnem sedežu RAI, je namreč predstavil serijo portretov v barvni tehniki, kjer so glavno vlogo imela obličja ljudi v Benetici. "Za fotografije, ki si jih lahko nocoj ogledamo, pa se je umetnik opredelil za črno-belo tehniko in so za stopnjo še bolj izpovedna." Fotografije, ki krasijo galerijo Kraške hiše, namreč predstavljajo v ospredje osebe, ki jih je umetnik posnel na različnih konceptih Evrope v časovnem razdobju, ki zajema približno 40-letni časovni lok. Pogosta uporaba širokokotnega objektivna izraža

določen slog in tako gledanje, ki noče izkriviti resnice ali nenapovedano zabeležiti ukradenih trenutkov; odraža avtorjevo intimno potrebo po tem, da tudi sam postane del tiste realnosti, ki jo prikazuje. Tak subjektiven pristop in sodelovanje oseb, ujetih v objektiv, fotografiji dodelita pomen, ki presega preprosto beleženje spomina o nekem trenutku. Nevsiljiva svetloba, ki vsakdanje prizore prikazuje kot "popolne v njihovi normalnosti", ustvarja kolektiven spomin, saj obuja življenjska obdobja, ki smo jih skupaj doživljali. Slog se je skozi čas izpopolnil predvsem zaradi neizprosnih pravil kronike: od mladinskih izkušenj, ko je avtor skušal ujeti v objektiv

"velike dogodke", je v zrelih letih njegovo delo pridobilo smisel prav v prikazovanju vsakdanjosti skozi "pogled, ki zajema vse". Umetnik je zato rahločutno ujel stisko človeka, ki išče svoje mesto v določenem prostoru, je še povedal Čuk.

Foto IG

Dvojezično zbirko italijanskega pesnika Roberta Dedenara pa je

predstavil Marko Kravos, ki je marsikatero poezijo zbirke prevedel v slovenski jezik. Dedenaro je med svojim dolgoletnim pesniškim snovanjem navezal plodne stike tudi z našim zamejskim kulturnim miljejem. Za svoj dom si je Dedenaro hkrati izbral Repen,

"kjer je doživljal s pesniškega vidika najplodnejše obdobje svoje-

ga življenja", je dejal Kravos. Zbirka predstavlja nekatere že objavljene, druge pa še neobjavljene in na novo prevedene pesmi. Poleg Kravosa so pri prevajanju sodelovali še Jolka Milič, Ravel Kodrič in Loredana Umek. Kravos je Dedenarovo zbirko takole opredelil: "Po sredini te pesniške zbirke teče meja. V vsaki sredini je zrno, ki se iz mraka zamejenosti z neštetimi identitetami skuša prebiti proti svetlobi očesa, proti nepredvidljivemu oživetju v srcu bralca - bližnjika, ki je odvrnil predsonce o lastni enkratnosti in samozadostnosti. Na ustnicah pesnika in bralca je nasmešek." Dedenaro se je pred številnim občinstvom najprej zahvalil ZTT za založniško politiko, ki omogoča tudi italijanskim besednim umetnikom neposreden dostop do slovenskih bralcev. Posebno prisrčno besedo je namenil tudi skupini prevajalcev, ki so njegova besedila poslovenili.

IG

TISKOVNA KONFERENCA Bazovica 2007

Niz prireditev v spomin na štiri junake

Letošnji koledar prireditev Bazovica 2007 so predstavili na tiskovni konferenci, ki je potekala v soboto, 1. septembra, v Narodnem domu na ul. Filzi. Podrobneje je spored prireditev prikazal ravnatelj Narodne in študijske knjižnice v Trstu in predsednik Odbora za proslavo bazoviških junakov Milan Pahor.

Prvo srečanje bo na vrsti v četrtek, 6. septembra, ob 11. uri, na pokopališču pri Sv. Ani. Nagovor bo pred grobnico štirih junakov imela kulturna delavka in programistka Luana Grilanc. Istega dne bo ob 17.30 v Narodnem domu predstavitev knjige Savina zgodba, o kateri bosta spregovorila Boris Kobal in zgodovinarica Marta Verginella, ki je knjigi prispevala spremno besedo. Maša zadušnica za štiri junake pa bo v cerkvi v Bazovici, kjer bo priložnostni nagovor imel deželni tajnik stranke

Slovenska skupnost Damjan Terpin. Nagovor v Prešernovem gaju, ki bo v petek, 7. septembra, so prireditelji zaupali županu občine Repentabor Aleksiju Križmanu. Prireditev bo spremljal nastop

ognju tabornikov Rodu Modrega vala pri spomeniku v Bazovici. Osrednja svečanost bo kot vsako leto na bazovski gmajni. Že v jutranjih urah bo ob 10. uri štartal planinski pohod SZ Sloga v Bazo-

nagovora imela Alessandro Tesini, predsednik Deželnega sveta FJK, in Vasja Klavara, podpredsednik Državnega zbora RS. Spominsko besedo bosta spremljala nastop združenega zbora pod vodstvom Pie Cah in glasba Godbenega društva Viktor Parma iz Trebč.

Letošnje pobude Bazovica 2007 bo sklenil mednarodni odbojkarški turnir za pokal Bazoviških junakov, ki ga bo 15. septembra priredilo Amatersko športno združenje Sloga v telovadnicah na Opčinah in v Dolini.

Na tiskovnem srečanju je Milan Pahor predstavil še svojo dvojezično knjigo z naslovom Bazovica, ki v sintetični, a sicer nazorni in pregledni obliki obravnava dogajanja v času Prvega tržaškega procesa, na katerem so na smrt obsodili Ferdinanda Bidovca, Franja Marušiča, Zvon-

mira Miloša in Alojza Valenčiča. Knjiga, ki jo je založil Sklad Dorče Sardo iz Gorice, pa posveča svojo pozornost tudi duhovni zapuščini štirih junakov, ki smo jo zamejci v častnem spominu ohranili do danes.

IG

Foto IG

pevskega zbora Društva slovenskih lovcev v FJK Doberdob. Sobotni program se bo začel na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici, ko bo ob 20. uri zadonelo petje Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič, nadaljeval se pa bo ob tabornem

vici, ob 15. uri pa bo pri spomeniku na gmajni dogajanje Bazovica 2007 doseglo vrh, ko bosta po uvodnem pozdravu predsednika Odbora za proslavo bazoviških junakov Milana Pahorja in predsednika Hrvatske zajednice v Trstu Damira Murkocića osrednja

Med legendo in zgodovino Luči in zvoki letos v vili Revoltella

Predstave luči in zvokov, ki v poletnih večerih sugestivno prikazujejo življenjske zgodbe znamenitih lastnikov zgodovinskih palač, so nastale po zamisli vnuka francoskega iluzionista Houdinija na gradu Chambord in so se kmalu razširile po vsem svetu. Nekaj let po svetovni premieri tovrstne pred-

stave je Miramarski grad ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja postal prizorišče prve italijanske produkcije luči in zvokov. Trst je danes mesto z najdaljšo tradicijo na tem področju na državnem teritoriju, saj je od tedaj skoraj neprekinjeno nadaljevalo s prirejanjem teh posebnih večerov, najprej v pravljici rezi-

denci nadvojvode Maksimilijana Habsburškega, potem na Devinskem gradu, ki je že več stoletij dom plemiške družine Thurn und Taxis. Občina Trst in društvo AIRSAC, ki skrbi za promocijo evropskih kulturnih znamenitosti, sta letos predstavila novo pobudo v novem sedežu, saj je mojster za ustvarjanje in realizacijo luči in zvokov Serafino Marchiè spodbudil vrednotenje poletne rezidence barona Revoltelle.

Daleč od mestnega prometnega vrveža, sredi parka s stoletnimi drevesi je tako zaživela predstava Skrivnosti vile Revoltella, ki je pripovedovala publiko zgodbo tržaškega podjetnika in dobrotnika, po katerem se imenujejo ne samo vila in občinski park, a tudi najbolj znan od mestnih muzejev. Pasquale Revoltella je bil ekletična in razgledana osebnost, zato je scenarij nastal na osnovi njegove kompleksne intelektualne razsežnosti, zanimanja za filozofijo, metafiziko in zgodovino. V zgodbi so biografski podatki neločljivi od bajeslovne pripovedi, ki z legendo o ustanovitvi mesta Trst v času prihoda argonavtov in neizbrisne povezave z zlato, daljno preteklostjo, govori

predvsem o ljubezni protagonista do tega mesta, kateremu je z oporoko zapustil svoje imetje. Scenarij je prosta priredba teksta Ignazia Universa, ki naj bi napisal to zgodbo po spominih baronovega zdravnika in prijatelja. V zgodbi ima vezno in vodilno vlogo idealna ljubezenska zgodba z antično-grškim duhom, s skrivnostno vilo, ki predstavlja baronovo navezanost na te kraje, kamor je prišel kot mlad človek iskat srečo, in njegovo željo, da bi zgradil vilo na griču zraven stoletnega hrasta in s tem izpolnil ljubezensko obljubo. Iz besed igralcev, z barvami luči in živo glasbeno kuliso, je neposredno komentira in uokvirja pripoved, je publika spoznala pred fasado švicarskega chaleta sredi zelenja zanimive utrinke iz tržaške preteklosti, v prepletu zgodovine in legende. Z razliko od običajnih predstav luči in zvokov je režiserka Mariella Terragni dodala dva nastopa v živo igralca Francesca Gusmitte in plesalke Alessie Boemo. Predstava je imela dve ponovitvi in je bila uvodni del širšega načrta občinske uprave za boljše vrednotenje lokacije, ki naj bi v bodoče postala prizorišče kulturnih dogodkov in gledaliških predstav.

PAL

Foto Kroma

V gledališču Miela / Fotografska razstava

Večni posnetki Evgenija Chaldej

Fotografija, na kateri vojak dviguje sovjetsko zastavo nad na pol porušeni berlinski Reichstagom, je del zgodovine. Tako kot je tista z ameriški marinci v Iwo Jimi ali Normandiji, s komandantom Che Guevarom s cigaro v ustih, ali poljubom pred pariško občinsko palačo Hotel de Ville. Le redki pa vedo, kdo je pritisnil na gumb in tiste dogodke, poglede, občutke podaril večnosti. V primeru sovjetskega vojaka, ki je postal eden od toliko simbolov zmage nad nacifašizmom, je bil to Evgenij Chaldej, ukrajinski fotograf židovskega rodu. Njegovemu delu je posvečena bogata retrospektivna razstava, ki je v teh dneh na ogled v tržaškem gledališču Miela. Velike črno-bele

fotografije, s katerimi je sovjetski fotograf dokumentiral "graditev" socializma v svoji domovini, do-

godke, vezane na drugo svetovno vojno, znamenito srečanje v Potsdamu, na katerem so Churchill, Stalin in Truman odločali o povojni usodi sveta, proces proti nacističnim voditeljem v Nürnbergu in še marsikaj drugega. Leta 1917 rojeni fotograf je bil namreč dolga leta zaposlen pri sovjetski tiskovni agenciji TASS, za

katero je spremljal vso drugo svetovno vojno. Bil je v Murmansk, pomembnem pristanišču na Severnem morju, skozi katerega je v Sovjetsko zvezo prihajala pomoč zahodnih zaveznikov. Na južni fronti je spremljal nemške napade in kasnejšo zmagovito ofenzivo Rdeče armade, ki je leta 1944 privedla do osvoboditve Romunije, Bolgarije in Beograda. Tu se je spo-

fotografij je tudi na tržaški razstavi, zaradi česar je po resoluciji Informbiroja (1948) ostal brez službe. Zmagovita pot ga je nato vodila do Budimpešte, Dunaja in nazadnje Berlina, kjer je leta 1945 najbrž posnel svojo najbolj znano fotografijo, plapolanje sovjetske zastave nad Reichstagom.

Leta 1948 je bil, kot rečeno, na "napačni strani", pa tudi njegovo židovsko poreklo mu je povzročalo marsikatero težavo. Šele v zadnjih letih svojega življenja je bil deležen slave, ki mu je pripadala kot velikemu fotografskemu pričevalcu 20. stoletja. Razstavljal je v Evropi in Združenih državah Amerike, vse do smrti leta 1997.

Tržaška razstava bo v gledališču Miela odprta do 16. septembra, vsak dan med 18.30 in 22.30.

PD

prijateljil z maršalom Josipom Brozom - Titom (nekaj njegovih

Obvestila

Župnijska skupnost iz Boljunca prireja v soboto, 15. septembra, vsakoletno romanje na Brezje in izlet na Bled. Ob tej priložnosti bomo obiskali tudi župnijsko cerkev v Mošnjah pri Radovljici, ki jo vodi nekdanji dolinski župnik p. Rafko Slejko. Vpisovanje in informacije: Just Vodopivec (tel. 040 227031, mobi 338 7910633) in šolske sestre v Borštu (tel. 040 228255).

Župnijska verska skupnost in vse bazovske organizacije vabijo svoje člane in drage goste k spominski sveti maši v čast bazoviških junakov. Med mašo in po njej bo pel domači MePZ Lipa pod vodstvom Tamare Ražem. Letošnji govornik bo odv. Damijan Terpin iz Gorice. Začetek ob 20. uri. Lepo vabljeni. **Vsakoletna Marijina maša** in procesija po vasi bosta v Bazovici 8. septembra, ob 20. uri. Okrasi mo okna in vso pot, kjer gre po navadi procesija in prižgimo sveče (dobesedno) in luč svoje vere in zaupanja Vanjo, ki je naša in božja

Mati.

Župnijska skupnost iz Boljunca prireja v soboto, 15. septembra, vsakoletno romanje na Brezje in izlet na Bled. Ob tej priložnosti bomo obiskali tudi župnijsko cerkev v Mošnjah pri Radovljici, ki jo vodi nekdanji dolinski župnik p. Rafko Slejko. Vpisovanje in informacije: Just Vodopivec, tel. št. 040227031, mob. 3387910633 in šolske sestre v Borštu tel. št. 040228255.

Darovi

Ob prvi obletnici smrti dr. Marka Udoviča daruje žena Marija 200 evrov za slovenske misijonarje.

Ob obletnici smrti Brunota Čoka daruje domača družina za popravilo strehe Slomškovega doma 100 evrov.

Meri Ozbič daruje 20 evrov za popravilo strehe Slomškovega doma.

V spomin na pok. Viktorijo Grgič in na svoje starše daruje Marija Marc Lalkova 20 evrov za popravilo strehe Slomškovega doma.

V spomin na pok. Svetota Čufarja darujeta Magda in Zdenka Marc 50 evrov za popravilo strehe Slomškovega doma.

Nabrežina

Novi župnik Janko Hajšek

Potem ko je gospod Bogomil Breclj zaradi zdravstvenih razlogov odstopil, je goriški nadškof imenoval nekdanjega patra Janka za nabrežinskega župnika. Gospod Hajšek je že dolga leta med nami; vodil je mavhinsko župnijo, še prej je redno maševal v Sestlanu, po odsotnosti gospoda Bogomila pa je v Nabrežini skrbel za nedeljske slovenske svete maše. Da je lahko postal župnik, ga je sam papež odvezal redovniških dolžnosti in tako je gospod Janko postal tretji povojni župnik v Nabrežini. Pred njim sta bila le gospod Srečko Rejc in gospod Bogomil Breclj.

Sobotna predstavitev novemu župnijskemu občestvu je potekala dokaj slovesno. Devinski dekan dr. Markuža in starosta nabrežinskih duhovnikov gospod Godnič sta ob narodnih nošah, skvutih in strežnikih pospremila novega župnika med špalirjem vernikov do oltarja. V imenu vseh občanov in župniškega sveta sta ga pozdravila Dušan Jazbec v slovenščini in Mauro Sette v italijanščini ter mu izrekla dobrodošlico in obilo uspeha na novi, odgovorni poti. Sledila je sveta maša, ki je potekala dvojezično, na koru pa je neutrudni Ivo Kralj orglal

in vodil okrepljeni cerkveni pevski zbor, ki je prav tako pel slovenske in italijanske pesmi. Cerkenemu obredu in zahvali novega župnika, ki je poudaril, da se lahko le s skupnim naporom približamo cilju, ki naj

Foto DPD

bo skupen za vse vaščane, je sledila zakuska, kjer smo se lahko osebno spoznali in čestitali novemu župniku. Voščilom in dobrodošlici sta se pridružila tudi župan Ret in slovenska odbornica Švarova, ki sta s svojo prisotnostjo izkazala pozornost občinske uprave do imenovanja novega župnika.

nk

Sestanka na GK RS v Trstu

Sekretar Zorko Pelikan se je sestal z verskimi in s civilnimi predstavniki manjšine

Na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Trstu je bil v petek, 31. avgusta, na obisku državni sekretar, vodja Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, ki ga je spremljal vodja sektorja za sodelovanje med Urdom in Slovenci izven matice Jure Žmauc.

Gosta iz Ljubljane sta se ob navzočnosti generalnega konzula RS Jožeta Šušmelja najprej sestal s škofovima vikarjema tržaške škofije oz. goriške nadškofije msgr. Francem Vončinom in msgr. Oskarjem Simčičem (na sestanku je bil prisoten tudi goriški duhovnik Marijan Markežič). Prisotni so obravnavali predvsem vlogo slovenske Cerkve in slovenskega bogoslužja v zamejstvu, hud problem pomanjkanja slovenskih duhovnikov in vprašanje zaščite dokumentacije v župniščih; govor je bil tudi o obiskovanju slovenskih bogoslužij in poučevanja verouka na slovenskih šolah. Na sestanku, ki sta ga Pelikan in Žmauc nato imela s člani Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu Jole Namor in Petrom Močnikom (ki je zastopal Damjana Terpina) ter s predsednikoma krovnih organizacij SSO in SKGZ Dragom Štoko in Rudijem Pavšičem, pa je bil v glavnem govor o sedanjem položaju v zamejstvu in o odnosih med domovino in Slovenci izven njenih meja. Soglasno so pozdravili pozitivne premike v zvezi z zaščitnim zakonom, saj odobritev seznama 32 občin, kjer naj bi izvajali zakon št. 38, ter ustanovitev prvega razreda dvojezične NSS v Špetru sta za manjšino veliki pridobitvi.

Naravnost čez Atlantik in nato nekoliko severneje (2)

Le kdo ni Kanadčan???

Ko se sprehajaš po Hollywoodu, lahko ponosno pred sabo zreš v relikvije vseh najbolj znanih hollywoodskih obrazov. Ja, tako nekako. Po Hollywood boulevardu se sprehajaš, natančneje hodiš po relikvijah. Omenjena ulica je verjetno največji koncentrat prstnih od-tisov, kar jih pozna svet. In... pozor, pozor protiteroristični ukrepi nimajo pri tem čisto ničesar. Ne, prstni odtisi, relikvije filmskih in televizijskih zvezd so tam že dolgo, preden se je sploh začelo govoriti o globalnem terorizmu in biometričnih potnih listih. Ne, govorimo seveda o slavni Walk of fame, verjetno najbolj znani hollywoodski cesti, turistični in oboževalski Meki za milijone turistov. No, nekaj podobnega lahko najdemo tudi sredi največjega kanadskega mesta, Toronta. Ja, Kanada ima tudi svoj "Walk of fame", tam sredi centra v Torontu. Razprostira se po eni od glavnih ulic, King street, in gre mimo pomembnih kulturnih institucij. Roy Thomson hall, center za ljubitelje klasične glasbe, ter Princess of Wales theatre in The Royal Alexandra theatre, namenjena ljubiteljem musicalov, spremljajo pomembno ulico z mimohodom slavnih. Na širokih pločnikih se šopirijo velike ploščice z vrisano zvezdo, pod katero je ime zvezde svetovnega formata, za katero si še zdaleč nismo predstavljali, da je Kanadčan oz. Kanadčanka. Blues brother Dan Aykroyd je npr. Kanadčan. Z Johnom Belushijem sta sicer divjala po Chicagu in leta 1980 tako obnorela cele ZDA, Aykroyd pa je rojen v Ottawi, kanadski prestolnici. Če se še za trenutek zaustavimo pri glasbenikih, moramo seveda naštet tudi nekaj svetovnih kalibrov. Dobren del mlade generacije je zaljubljen v Avril Lavigne, mlado pevko, ki je zaslovela s svojim androgenim videzom in skatersko opremo. Kanadčan je tudi pop rock pevec, ki je s svojimi baladami do solz spravil mnoge najstnike. Marsikdo se je ob gledanju Robina Hooda (s Kevinom Kostnerjem) jokal na melodiji Everything I do... I do it for you. Ja, govorimo seveda o Bryanu Adamsu. Deček, ki je v Summer of 69 uglasbil eno svojih ljubezenskih zgodb, jo ovekovečil in izstrelil v Olimp lahke rock glasbe, je Kanadčan. Še kdo??? Ja, seveda... saj poznate pevko, ki je v Evinem kostumu nastopala v videospotu Thank you in si z dolgimi lasmi pokrivala oprsje. In... ko smo že pri kanadskih ženskih pop ikonah, ki so se uveljavile v svetu, ne moremo mimo najbolj znane predstavnice. Vsi jo poznate, a verjetno le malo kdo ve, da je

po rodu Kanadčanka. V devetdesetih je bila prva ikona ženskosti in prvi medijski konstrukt, ki je po zaslugi svojega XL dekolteja na malem ekranu prodril v predvečerni televizijski čas, namenjen otrokom. No, saj je zdaj že zelo jasno, kdo je omenjena blondinka: po analogiji jo sicer mnogi imajo za prototip kalifornijske lepote, za prototip idealne "morske deklice". Ja, seveda Pamela Anderson, najbolj zaželena in najbolj kirurško obdelana ženska zadnjega desetletja v prejšnjem stoletju. Njej je uspel veliki met: s nadaljevanjo Baywatch ji je kot prvi ženski uspelo prešfercati svoje neizmerne obline v družinsko nadaljevanje in v čas, ko otroci najbolj gledajo televizijo. Pravzaprav se je nadaljevanje iz družinskega trenutka spremenilo v zastojniški oglas za silikonske vložke. No, tudi ona je prisotna na kanadskem "Walk of fame". Mimohod slavnih sredi Toronta skriva v eni od svojih zvezd tudi zelo zanimivo zgodbo, zgodbo o winnipeškem pevcu Neilu Youngu. Gre za odličnega rockerja z zelo zanimivo anekdoto.

Nehote (ali skoraj nehote) je namreč postal protagonist največje uspešnice skupine Lynyrd Skynyrd, pesmi Sweet home Alabama. Neil Young je namreč človek brez dlak na jeziku. In tako si je nekoč v javnosti upal spregovoriti o rasizmu in nestrpnosti v juž-

nih zveznih državah ZDA. Seveda si je tako nakopal sovraštvo celotnega Midwesta in vseh t.i. tradicionalno-konservativnih ruralnih držav. Skupina Lynyrd Skynyrd je bila doma iz Alabame, ene izmed obtoženek Neila Younga. Njeni člani so se zato odločili, da mu bodo "protestno" namenili nekaj verzov v eni svojih pesmi, ki je kasneje postala njihova največja uspešnica. Omenjeni verz pravijo nekako tako: "Slišal sem gospoda Younga, kako poje o njej

Še nekaj velikih Kanadčanov

Jim Carrey - komik z najbolj izrazito obrazno mimiko, kar jih pozna H'wood, se je rodil v Newmarketu, v provinci Ontario. Preden je požel svetovno slavo v filmih o živalskem detektivu Ace Ventura, se je Carrey kalil v kanadski filmski produkciji. Leta 1998 je bil Carrey nagrajen z Golden globom za nosilno vlogo v dolgometražcu The Truman show. Carreya so v začetku obravnavali samo kot zabavnega komika, dejansko pa je v drugi polovici devetdesetih s filmoma Truman show in Man on the moon dokazal, da lahko izvrstno igra tudi v dramah.

Steve Nash - kanadski košarkar, ki se je rodil v Johannesburgu. Gre za izrednega playmakerja, ki je ekipo Phoenix Suns v zadnjih letih večkrat pripeljal tik pod vrh NBA lige. Leta 2005 je kot prvi Kanadčan in kot drugi tujec (prvi je bil Nigerijec Olajuwon) osvojil lvoriko najboljšega košarkarja redne sezone.

Wayne Gretzky - to, kar je Michael Jordan v košarki, je Wayne Gretzky v hokeju. Bog na hokejski plošči. Rodil se je v Brantfordu v provinci Ontario. Sam je osvojil 9 naslovov najkoristnejšega hokejista NHL lige. Do leta 1988 je igral v rojstni državi, v ekipi Edmonton Oilers in tam osvojil 4 Stanleyjeve pokale. Kariero je sklenil leta 1999.

(govor je o Alabami), slišal sem, kako jo Neil ponižuje. Upam, da se bo Neil Young spomnil, človek z juga ga ne potrebuje". Sweet home Alabama je zelo kontroverzna pesem. Po eni strani gre za nekoliko lokalpatriotsko himno južnega človeka, ki se postavlja po robu

Utrinek
s kanadskega
Walk of fame

poburženemu severnjaku v poosebitvi Neila Younga. Hkrati pa kaže pesem tudi dokaj kritično razdaljo do tradicionalnih republikanskih vrednot, ki jih je južnjakom očital Young. No Sweet home Alabama je pravzaprav nastala kot odgovor na očitke, ki jih je Young izrazil v svoji pesmi Southern man. Na relaciji Neil Young - Lynyrd Skynyrd lahko razberemo zelo zanimiv presek odnosov sever - jug, ki se razvijajo v Severni Ameriki. V tem razmerju veljajo Kanadčani za liberalce in so torej, če se nekoliko držimo stereotipov, podobni ljudem s severovzhoda ZDA (New York, Boston - Massachusetts, Philadelphia - Pennsylvania). Ja, če gledamo skozi ta očala, je severovzhod ZDA dosti bolj podoben Kanadi kot pa južnemu predelu države.

Andrej Černic

Društvo Peski opozarja na duhovno sporočilnost trpljenja

Več kot zgodovinski turizem

To poletje se kar vrstijo razne spominske slovesnosti, ki imajo namen osvetliti zgodovino tistim rodovom, ki niso doživeli posledic tragičnih zmot. Slovesnost mednarodne razsežnosti je v avgustu potekala tudi pod Mrzlim vrhom nad Tolmino.

Vse kaže, da je postala spominska slovesnost ob krščanskem znamenju pod Mrzlim vrhom tradicionalna. Tokrat jo je že sedmič organiziralo društvo Peski 1915-1917 iz Tolmina, ki beleži letos svojo desetletnico. Obenem je potekala v znamenju 90. obletnice konca 29 mesecev trajajočih krvavih bojev na soški fronti. Ti so samo tukaj pobrali krvavi davek 3 tisoč vojakov različnih narodnosti, ki so jih pokopali na dvanajstih vojaških pokopališčih.

Letos je organizator imel srečo z vremenom in srečanja pred kaverno pod samim vrhom, tik nad planino Petrovč, ki jo obkrožajo slikoviti vrhovi gora, se je udeležilo rekordno število ljudi. Obnovljeno kapelico, pred katero potekajo te slovesnosti, so padlim tovarišem v spomin, v času soške fronte, postavili oz. vklesali v skalo madžarski vojak III. bataljona 46. pehotnega polka avstro-ogrske vojske. Služila je za duhovno oskrbo tik za prvo frontno linijo, danes pa nadaljuje to poslanstvo v svoji protivojni

zgovornosti turistom in domačim obiskovalcem, ki ta lahko dostopni in lepi kraj obiskujejo ob vseh letnih časih. Kot je bilo poudarjeno, je bil Mrzli vrh ena ključnih pozicij, ki so jih namerali zavzeti italijanski napadalci na področju tako imenovanega Tolminkeskega mostišča. Mladi vojaki so na razne načine obeležili svoje človeške stiske in tudi tukaj so ti zelo zgovorni. Tudi o njihovi globoki vernosti priča prav napis v madžarščini, ki se v prevodu glasi: "Marija, mati naša, bodi zaščitnica tvoje-

mlajših generacijah ne bi zbledelo zavedanje, da greh prestiza nad drugimi zapelje v vojne svetovnih razsežnosti. Da jim vsaj nekoliko uspeva prebujati to zavest, dokazuje vsako leto večja udeležba tako domačinov, ljudi v starih uniformah, kot tudi diplomatov iz nekoč vojskujočih se držav.

Sveto mašo je daroval škof dr. Anton Jamnik, somaševali so mnogi posoški duhovniki. V pridigi je škof opozoril, da sta se tukaj, na tem žalostnem kraju, posledično prepletala bolečina in trpljenje.

Le resnična, zgladna pravna dejanja in ne samo besede postanejo pravi odgovor preteklosti za sedanjost. Negovanje spomina pa mora spremljati tudi odpuščanje, ki ni znamenje nemoči, ampak moči.

In vendar se vojne nadaljujejo tudi danes, kot da ljudje tega nismo prav slišali.

To pa tudi zato,

ker skozi tovrstna ozka vrata lahko vodi resnična pot miru, če ne zvodeni le v pohodništvo ali turistično ponudbo. To pa je mogoče le, če postanejo predvsem romarske v duhu notranjega mira. Naša vera nas ne preneha učiti, da je premalo opominjati ali kaj prepovedati, če se to ne prepleta z iskreno, vztrajno molitvijo za odpuščanje z božjo pomočjo, brez katere se tragična človeška zgodovina neusmiljeno ponavlja, kot raste plevel na zane-marjeni njivi.

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Vprašaj

Bolj znanec kot prijatelj je mahnjen na psihologijo razvoja. Zvečer golta študije o prirojenosti in priučenosti določenih človeških lastnosti, razvijanju osebnosti v otroku, vplivu tega in onega na otroško psiho in mi v občasnih pogovorih razlaga o fascinantnem odkritju tega in onega. Iz knjig.

Danes pomislim na njegove knjige, raziskave in teorije ne vem katerega strokovnjaka. Sedim ob vznožju tega tobogana, nečakinja mi glasno zakliče, naj se spet povzpnem tudi jaz in zdrsimo dol. In takrat pomislim na vse teorije, na vse, kar naj bi bilo prirojeno in kar ne. Pomislim na željo po stalnem dokazovanju samostojnosti tega triletnega dekletca, na vsak njen vzklík "Ne, sama, sama!" pri nešteti malenkostnih vsakodnevnih opravilih. Pomislim na neutrudno pojavljanje lastne osebnosti, ki jo kažejo otroci, na naše kratenje te osebnosti.

Opazujem petletnega dekca, ki mi na igrišču že spet razlaga, da bo policaj, ki bo vse uredil, ali mehanik, ki bo vse razbito popravil. Nabit z energijo in v večnem iskanju svobode, ki je ne uživa nikoli. Gugalnica je prav gotovo prenevarna, tobogan premajhen zanj, oni drugi previsok, plezalne vrvi skrajno neprimerne, zakaj se mora vedno sam igrati, zdaj naj že enkrat pride na gugalnico, a ne, zdaj pa je že prepozno in je nono naveličan porivanja v zrak, zakaj pa bi se zdaj z drugimi igral, ali ne vidi, da ni nobenega fantka in so na igrišču same deklice!

Opazujem tega dekca, ki se stalno skuša izmikati nadzoru in dvakrat priteče sem, čeprav petletni dekci zelo s težavo pritečejo k triletnim deklicam. Pravzaprav priteče k meni, zato da mi razlaga, kako bo nekoč postal policaj, ki bo vse uredil, ali mehanik, ki bo vse popravil. Takrat pomislim na študije, o katerih mi razla-

ga zanesenjak psihologije razvoja. Pomislim na otroke, kot je tale, na vse zamujene priložnosti, ki se nam odraslim ponujajo, da bi zares spoznali, kdo je otrok, ki stoji pred nami. Drug deček lazi po vseh štirih pod toboganom in kliče mamo, ki že petnajst minut v mobi razlaga prednosti svojega novega DVD-playerja. Kdo ve, kaj ravno s tistim lazenjem spoznava, kdo ve, kako preizkuša samega sebe in lastne fizične in psihične sposobnosti. Kdo ve, kaj bi v tistih trenutkih želel sporočiti mami, ki se nima nobenega namena premakniti s klopec.

Pri sosednjem toboganu je slišati glasnejše bevskanje, nekaj otroškega joka in odraslega kokodakanja. Edino, kar jasno slišim, je: "Nisem vedela, da je na tem igrišču tudi kurnik. Najlepša hvala". Starejša ženska drži za roko jokavega tri- ali štiriletnika, ob njej je hči z dojenčkom v naročju. Gledam jih, ko se odpravijo proti avtu, poleg mene pa se družina prebevskajočih-mater drži zelo ponosno. Ena izmed njih učeno zine, da "če ne

zna svojega vnuka naučiti, naj se ne igra z igračami drugih otrok, potem lahko mirno ostane doma".

Študije v psihologiji razvoja. Milijoni strani o potrebi po socializaciji, o iskanju stika z vrstniki, o potrebi po samostojnosti, o doživljanju sveta odraslih, kako čudno se mi včasih zdi vse to. Kot da bi vsak trljaj, vsaka kretanja bila pod drobnogledom. Včasih se vprašam, ali je vse to potrebno. Hip zategem pomislim, da je družba, ki ne želi spoznavati miselnega in doživljajskega sveta svojih najmlajših članov, mrtva. Pa ne toliko zaradi našega večnega osredotočenja na vse, kar naj bi nas naredilo "velike": ekonomija, politika, politika, politika. Predvsem, ker se tako ne postavimo pod tisti vprašaj, ki nam ga otroški - in kasneje mladinski - svet vedno postavlja.

Kapelica na Mrzlem vrhu

V novem šolskem letu v osnovnih šolah nad 163.000 učencev

Z zamenjavo treh ministrov tudi do večje podpore vladni koaliciji

Sodeč po neki javnomnenjski raziskavi, naj bi Slovenijo in odnose v njej zlasti obremenjevali nekateri problemi iz preteklosti ali iz novejšega obdobja. Gre za tako imenovano orožarsko afero, ko je Slovenija po osamosvojitvi prodajala orožje v tujino, a denar iz teh poslov je skrivnostno izginil in ni znano, kje se nahaja; še zmeraj je živa in nepojasnjena afero spričo domnevnih nezakonitosti v delovanju Slovenske obveščevalno-varnostne agencije; v odnosih s Hrvaško že ves čas od osamosvojitve obeh držav ni nobenega napredka in tudi ni videti, da bi lahko v kratkem rešili katero od spornih zadev med Ljubljano in Zagrebom. V seznam težjih tem nadalje uvrščajo znan primer romske družine Strojani, s katero se država že dalj časa neuspešno pogaja o določitvi novega kraja za njeno prebivanje. Nastajajo novi zapleti zaradi sprenevanja političnih strank in velikega dela slovenske javnosti glede prikritih grobišč z žrtvami nasilja po koncu druge svetovne vojne. Morda bo morala o mučni dediščini iz preteklosti razpravljati tudi vlada, a tej boleči temi se najbrž ne bodo mogli izogniti niti kandidati za novega predsednika države, v predvolilni kampanji, ki poteka v Sloveniji.

Zločine iz preteklosti, torej vojne poboje in grobišča, je močno aktualizirala prošnja hrvaškega državnega tožilstva vrhovnemu državnemu tožilstvu Slovenije, naj mu sporoči podatke in podrobnosti o izkopavanju grobišč v Teznu pri Mariboru in drugod v Sloveniji. Ugotovili so že 85 grobišč s hrvaškimi žrtvami poveljnih pobojev. Na Hrvaškem se zavzemajo za ugotovitev krivcev pobojev v Sloveniji in njihovo privedbo pred obličje pravice. Najpomembnejši dogodek v prejšnjih dneh v Sloveniji je bil odstop ministrov za zdravje, promet in zveze ter za visoko šolstvo in znanost, dr. Andreja Bručana, Janeza Božiča in Jureta Zupana. Vlada pa je razrešila tudi direktorja Slovenske obveščevalno-varnostne agencije Matjaža Šinkovca. Omenjeni ministri so bili pri opravljanju svojih funkcij pogosto kritizirani v javnosti, zlasti ministra za zdravje in za visoko šolstvo in znanost, ki naj bi bila bolj naklonjena zasebnemu kot pa javnemu sektorju v njunih dejavnostih. Tudi zaradi takih kritik že dalj časa upada podpora vladi v javnomnenjskih anketah in raziskavah. Rekonstrukcija vlade je naletela na podporo večine političnih strank, zastopanih v parlamentu. Po splošnem mnenju si

je premier Janez Janša z odsloovitvijo treh ministrov in imenovanjem novih, ki bodo kmalu znani, utrdil svoj položaj in zagotovil večjo trdnost vlade. Prepričan je tudi možnost interpelacij zoper dva ali vse tri odhajajoče ministre. Postopek zamenjav v vladi naj bi potekal hitro in brez težav. Nove ministre omenjenih resorjev naj bi Državni zbor imenoval oz. potrdil v naslednjih dneh. V Sloveniji se je novo šolsko leto 2007/2008 začelo v ponedeljek, 3. septembra, in sicer v otroških vrtcih, osnovnih šolah ter srednjih šolah. V Sloveniji deluje 448 osnovnih šol, ki jih bo obiskovalo skupaj 163.424 učencev in učenk. Otrok v prvih razredih osnovnih šol je skupaj 17.710. V programe srednješolskega izobraževanja je vključenih 94.300 dijakov, kar je 2.000 manj kot lani. Največ dijakov, in sicer 8.781, je vpisanih v gimnazije. V osnovnih in srednjih šolah v novem šolskem letu poučuje okrog 25.000 učiteljev. Minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver je povedal, da v novem šolskem letu na področju osnovnega in srednjega šolstva ne bo večjih sprememb ali novosti. Pač pa je pojasnil, "da so se učiteljem in vzgojiteljicam plače v

zadnjem času nenehno zviševale. Učiteljske plače so naraščale dvakrat hitreje kot plače v zdravstvu in državni upravi, pa tudi bistveno več kot v kulturi."

Prireditve in slovesnosti v počastitev 60-letnice priključitve Primorske matični domovini in drugih dogodkov, pomembnih za našo zgodovino
V Novi Gorici, Sežani, Bovcu in drugod na Primorskem potekajo prireditve in proslave, s katerimi obeležujejo zgodovinske obletnice in dogodke. To sta zlasti 9. september leta 1943, ko se je po razpadu Italije začela ljudska vstaja zoper okupatorje, 15. september, ko je bila Primorska priključena matični domovini Sloveniji in 80-letnica ustanovitve narodnoobrambene in protifašistične organizacije TIGR. V soboto, 8. septembra, bo ob 10. uri slavnostno zasedanje mestnega sveta mestne občine Nova Gorica. Istega dne ob 12. uri bo na travniku pred občinsko zgradbo slovesnost v počastitev priključitve Primorske. Organizatorji so ji dali naslov Na svoji zemlji. Slavnostna govornika bosta Janez Stanovnik, predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije, in Marjan Bevk, predsednik društva TIGR.

Marjan Drobež

V Sloveniji napačno označevanje in razvrščanje političnih strank Slovenska demokratska stranka posebno velika vrendota

Zgodovinar in sociolog dr. Janko Prunk, sicer profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, opozarja, da časnikiarji in tudi t.i. politični analitiki popolnoma ali vsaj delno napačno označujejo politične stranke, ki so nastale v Sloveniji. V prispevku z naslovom O profilu političnih strank, ki ga je objavil v tedniku Demokracija, opozarja, "da družčina

resov, kot je to primer v stabilnih evropskih demokratičnih državah. Oblikovala sta se dva politična pola, ki sta se razlikovala v dveh bistvenih stvareh. Prvi, obnoviteljski, je želel hitrejšo demokratizacijo in čim večjo odpravo ostankov socialističnega sistema ter čimprejšnjo osamosvojitve Slovenije. Drugi pol iz socialističnega sistema izvirajočih strank in se je zavze-

Sedanje politične stranke, ki delujejo v Sloveniji, je ocenil in razvrstil takole: "Slovenska demokratska stranka, ki je nastala iz leve, socialne in kulturnoantropološke osnove Socialdemokratske stranke evropskega tipa, iz liberalnih liberalno-demokratskih in slovensko-narodno afirmativnih elementov, ter iz precejšnjega števila narodno usmerjenih ljudi, je tipična slovenska narodna in demokratična. Za slovensko državo je ta stranka posebno velika vrednota, ki jo poskuša zdaj modernizirati." Na levico najbrž lahko v zadnjem času uvrstimo socialdemokratsko stranko Boruta Pahorja, ki je tesno povezana z najmočnejšimi svobodnimi sindikati in se zavzema za delavske interese. Stranka, vsaj njeno vodstvo, se je tudi že precej ločilo od stare komunistične svetovnonazorske ideologije, čeprav je ta med njenim članstvom še tako močno zakoreninjena, zaradi česar Socialni demokrati še niso

postali prava stranka v evropskem smislu. Slovensko nacionalno stranko Zmaga Jelinčiča zaradi njenih socialnih in nekaterih ideoloških pogledov šteje mo za desnico. Na levi, v svojih socialnih in ideoloških pogledih, je Demokratična stranka upokojencev. Na desno se po večini svojih socialnih in kulturnoantropoloških pogledov uvrščata konservativni Slovenska ljudska stranka in Nova Slovenija, krščanska in ljudska stranka.

Prof. dr. Janko Prunk v svojem prispevku, objavljenem v tedniku Demokracija, podrobno ocenjuje tudi Liberalno demokracijo Slovenije. Spominja, "da se je ta stranka ves čas razglašala za sredinsko, koketirala na vse strani, v javnosti pa sprevrženo ustvarjala vtis, da je leva ali vsaj na pol leva. Stranka pa je po izgubi oblasti leta 2004 zapadla v hudo notranjo krizo in pokazala pravo barvo. Ta barva pa je varovanje kapitala nepošteno obogatitvi posameznikov, ki so po svojih kapitalskih in političnih povezavah ustvarjali politični vpliv, ki je presegal njihovo dejansko, na volitvah izraženo podporo. Iz LDS je odšla večina demokratično, socialno in liberalno usmerjenih delavskih in sposobnih politikov. Obstoječa liberalnodemokratska stranka se je v Sloveniji razglašila za izvolitvijo nove voditeljice, ki naj s pomočjo kapitala in bogatašev LDS povrne ugled."

M.

Prof. dr. Janko Prunk (foto DPD)

pišočin in govorečin po neki stari šegi, prevzeti iz prejšnjega sistema, stranke etiketira kar brez jasnih meril in metodologije ter jih razvršča stranke na desnico, v sredino in levico. To povzroča, da tudi širša javnost uporablja napačne oznake za politične stranke."

Profesor zgodovine in zgodovine politične misli poudarja, "da so se v Sloveniji po osamosvojitvi politične stranke oblikovale precej nemoderno in bolj na osnovi ideologije kot pa na podlagi socialnih in političnih inte-

mal za čim počasnejše in čim manjše družbene spremembe, s čimer bi ohranjal svoje stare politične privilegije. Zvito, tudi s pomočjo naklonjenih medijev in družboslovnih znanstvenikov, se mu je uspelo v javnosti razglasiti za levi pol (kar je v slovenski predstavi, v evropski pa malo manj, bolj pozitivna, naprednejša usmeritev od desne), čeprav je obvladal kapital, vodil privatizacijo gospodarstva in spravljal predvsem delavstvo ob njegov delež v družbenem kapitalu in ob politični vpliv."

močno zakoreninjena, zaradi česar Socialni demokrati še niso

GORIŠKA KNJIŽNICA FRANCETA BEVKA in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
vabita na predstavitev knjige
Daniela Čotarja
DOMAČE SIRARSTVO
ZA ZABAVO IN ZARES
Četrtek, 13. septembra 2007, ob 18. uri
v prostorih novogoriške knjižnice
Trg Edvarda Kardelja 4, Nova Gorica

Kratke

Vodstvo družbe HIT zanika svoj odstop

Predsednik uprave družbe HIT v Novi Gorici, magister Niko Trošt, se je odzval na članke objavljene v nekaterih slovenskih časnikih o domnevnih zamenjavah v upravi družbe. Tednik Mladina in poslovni časnik Finance sta napisala, da bodo upravo zamenjali domnevno predvsem zaradi tega, ker naj bi HIT javnost, zlasti tisto na Goriškem, ne seznanil dovolj s projektom o zgraditvi velezabavišča, katerega investitor naj bi bila novogoriška družba ter igralniško velepodjetje Harrah Entertainment iz Las Vegasa v ZDA.

Kot je časnikiarjem sporočil Tilen Majnardi, vodja korporativnega komuniciranja v Hitu, vodja uprave te družbe Niko Trošt "ni obveščen o nobeni morebitni spremembi v upravi HIT. Presenečen pa je nad dejstvom, s kakšno lahkoto nekateri mediji napovedujejo zamenjavo uprave in se pri tem sklicujejo na t.i. 'dobro obveščene vire'. To razumemo kot neokusen in zlonamern poskus destabilizacije delovanja uspešnega podjetja. Sicer pa je za imenovanje in razreševanje članov uprave pristojen nadzorni svet družbe."

Nekdanji notranji minister kandidat za rektorja univerze na Primorskem

Na univerzi na Primorskem, s sedežem v Kopru, bodo kmalu volitve novega rektorja. Sedanja rektorica dr. Lucija Čok je povedala, da se za to mesto ne bo več potegovala in torej ne bo ponovno kandidirala. Za kandidato pa se je odločil dr. Rado Bohinc, ki je bil v dveh prejšnjih slovenskih

Dr. Rado Bohinc

vladah minister za notranje zadeve. Zdaj je večinsko zaposlen na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, v dopolnilnem delovnem razmerju pa je na Univerzi za Primorsko. Kandidaturo dr. Rada Bohinca za rektorja (predstojnika Univerze na Primorskem) so podprli senati dveh fakultet in znanstvenoraziskovalnega središča v Kopru. Podpirali naj bi ga tudi študenti. Aktiven je tudi v politiki, saj je član predsedstva in kolegija stranke Socialnih demokratov.

Veliko prosilcev za sprejem v domove upokojencev in druge socialne ustanove

V Sloveniji je že skoraj 16 odstotkov prebivalcev starih 65 ali več let. Od tega jih le nekaj štiri odstotke prebiva v domovih

za upokojence oz. v domovih za starejše občane, kakor koli se že ustanove za starejše ljudi imenujejo. Takih ustanov je skoraj dovolj na Štajerskem, primanjkuje pa jih na Gorenjskem, Notranjskem in na Primorskem. Občine pri plačilu stroškov pomagajo skoraj četrtini oskrbovancev, ki živijo v socialno slabših razmerah.

Zaradi premajhnih zmogljivosti domov za upokojence so čakalne dobe za sprejem vanje marsikje dolge. V Ilirski Bistrici čaka na sprejem 147 starejših ljudi, v Kopru pa kar 210. Podobno stanje je na Goriškem. Na območju Nove Gorice čaka na sprejem v tamkajšnji Dom upokojencev kar 391 prosilec, v Ajdovščini pa je interesentov 106. Zanimivo je, da v Tolminu za sprejem v tamkajšnji dom upokojencev ni čakalne vrste in je torej vsak prosilec lahko sprejet takoj.

Spominsko obeležje soustanovitelju TIGR-a Albertu Rejcu

Upravni odbor društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske je v programu delovanja v tem letu določil tudi postavitev obeležij nekaterim znanim in zaslužnim tigrovcem oz. protifašistom ter borcem za pravice slovenske narodne skupnosti na Primorskem. Med temi je tudi Albert (Berto) Rejec, ki je bil soustanovitelj organizacije TIGR. Obeležje, doprsni kip Alberta Rejca, bodo postavili v Novi Gorici. Spominsko obeležje bodo postavili tudi beneškoslovenskemu prosvetitelju in duhovniku Ivanu Trinku. Na Nanosu pa bodo postavili spominsko obeležje prvi ilegalni šoli (pod fašizmom) slovenskega jezika.

Obletnica začetka mednarodnega terorizma

Krvavi september

Če se terorističnega napada na newyorški stolpnici prav gotovo spominjamo v vseh podrobnostih, saj so od 11. septembra 2003 pretekla le slaba štiri leta, se nam pa zdijo dogodki izpred 35 let, ko je skupina palestinskih gverilcev vdrla v Münchensko olimpijsko vas, ubila dva in zajela 9 izraelskih športnikov, že sila odmaknjeni v zgodovino. In vendar je terorizem zadobil medijsko razsežnost prav v Münchnu. S tem nikakor ni rečeno, da teroristični napadi pred igrami jubilejne XX. olimpijade ne bi imeli strahotnejših posledic, ne bi zahtevali še več človeških življenj in povzročili še več gorja in razdejanja, toda tolikšne pozornosti v svetovnih medijih ni vzbudilo nobeno množično morilsko dejanje. In kaj tudi ne bi, na Münchenskih igrah je bilo akreditiranih skoraj 5000 dopisnikov z vsega sveta, množično so bili prisotni vsi tradicionalni in elektronski mediji.

Prav v takih okoliščinah je terorizem dobil tudi svojo dokončno definicijo, saj ga od tedaj pojmujejo kot sistematično, načrtno in premišljeno ubijanje nedolžnih, ki z izsiljevanjem vseplošnega terorja skuša uresničiti politične cilje.

Osmerica palestinskih gverilcev, ki je 5. septembra 1972 ob 4.30 vdrla v poslopje Münchenske olimpijske vasi v Connollyjevi ulici, kjer so bili nastanjeni izraelski športniki, je z lahkoto preplezala mrežo. Nihče od paznikov ni opazil nič posebnega, o možnosti terorističnega napada se nemškimi varnostnikom ni niti sanjalo, z lažno moralo so skrbeli le, da fantje ne bi hodili v poslopja, kjer so bila dekleta. Prvi, ki se je skušal upreti z nožem proti brzostrelkam, je bil trener rokoborcev Moshe Weinberg. Padla je prva žrtev. Kmalu za tem so teroristi ubili še dvigalca uteži Yosefa Romana. Toda za vse to smo v tiskovnem središču zvedeli šele dobro uro kasneje, ko so sredi noči v sobah zazvonili telefoni. V hipu smo se iz športnih prelevili v vojne dopisnike. Krožilo je kup neverljivi, nasprotujočih si informacij. Jasnó je bilo le, da je bil napad nekaj več od do tedaj znanih terorističnih dejanj. Bil je prvi poskus vdora z vojaško natančno pripravljeno in izvedeno tehniko. Nasilje orožja nad mladostno igrivostjo, kalašnikovke proti prazniku mladosti in prijateljstva med narodi.

Ob 9.30 so napadalci sporočili zahteve: izpustitev 234 v Izraelu zaprtih Palestinec, japonskega terorista Yoza Hakamec in voditeljev nemške Rote Armee Fraktion Andreasa Baderja in Alike Meinhoff, letalo za prevoz teroristov in ugrabljenec v Kairo. Zvedeli smo, da so ugrabitelji pripadniki skupine "Črni september", ki je nastala po pomoru palestinskih teroristov leta 1971 v Jordaniji. Odredil pa ga je sam jordanški kralj Hussein, da bi zajel palestinski terorizem. "Črni september" je bila oborožena roka Arafatove Palestinske osvobodilne fronte. Jordancem so se za pregon in pomore palestinski skrajneži oddolžili z eksekucijo ministrskega predsednika Wasfi Tella. Ubili so ga s strelnim orožjem 28. novembra 1971 v predverju hotela Sheraton. Napadalec, ki so v Münchnu vdrla v olimpijsko

vas, je vodil Luttf Afif, imenovan Issa, njegov namestnik je bil Yusuf Nazzal (Tony), v skupini so bili še Afif Ahmed Hamid (Palo), Khalid Jawad (Salah), Ahmed Chic Thaa (Abu Hall), Mohamed Safady (Badran), Adnan Al-Gashey (Denawi) in njegov bra-

traneč Jamal Al-Gashez (Samir). Takoj je bilo jasno, da izraelska ministrska predsednica Golda Meir ne bo prestala na izsiljevanje teroristov, medtem ko je nemški kancler Brandt ubral nekoliko popustljivejšo politiko. Po celodnevni pogajanjih so sklenili, da bodo teroriste in talce s kombiji prepeljali na letališče, od tu pa v Kairo. Bila je že pozna noč, ko se je pri vходу v olimpijsko vas prikazal zamaskiran terorist s kalašnikovko v rokah. S kombiji so do dveh v bližini pristalih helikopterjev prepejali osem teroristov in devet ugrabljenec. Helikopterja sta vzletela, dolgega, mučnega dneva je bilo konec, upali smo, da bo dobra volja zmaga terorizma, da bo München 72 ostal zapisan v zgodovini kot nevaren precedens popuščenja nasilju. V poznih večernih urah smo končno izvedeli tudi za imena ugrabljenec. Z zavezanimi rokami so s helikopterjema odpeljali 28-letnega dvigalca uteži Z'e'eva Friedmana, 51-letnega sodnika Yakova Springerja, 20-letnega rokoborca Eliezerja Halfina, 28-letnega v Združenih državah rojenega dvigalca uteži Davida Bergerja, 40-letnega sodnika Yosefa Gutfrenda, 27-letnega trenerja sabljačev Andreja Spitzerja, 18-letnega rokoborca Marca Slavina, 53-letnega trenerja strelec Kehata Scorra in 40-letnega atletskega trenerja Amitzurja Shapira. Na vojaškem letališču Fürstenfeldbruck je bila pripravljena past: nemška policija je bila pripravana, da bo presenetila teroriste: na ukaz so ugasnili žarometi, odprl se je pekel. Prvi rafal je pokosil tri Palestinec, toda ostali so reagirali, vrgli ročno bombo v helikopter, ki se je vnel in zgorel s še privezanimi talci. Skoraj pol drugo uro je trajal boj: teroristi so postrelili preostale ugrabljenice in nemškega policista Antona Fliegerbauerja. Še živega, vendar hudo ranjenega so nemški ostrostrikelci našli Mohammeda Safadyja, aretirali pa so bratranca Adnana in Jamala Al-Gasheyja. Čeprav je bila ob enih ponoči tragedija na Fürstenfeldbrucku že končana, so nam v tiskovnem centru vse do štirih jutraj zatrevjali, da se je teroristični napad srečno končal z osvoboditvijo talcev. Čemu so nemške oblasti zav-

lačevale z uradno objavo vesti o pokolu, tudi po 35 letih še ni jasno. Ostajajo le ugibanja o oholosti ali naivnosti.

Igre so se kljub tragediji po enodnevnem žalovaju nadaljevale, obveznosti, predvsem do sponzorjev, so zahtevale svoje in prevladale nad žalostjo in zgroženostjo.

V naslednji tedni je število potnikov nemške letalske družbe Lufthansa skokoma padlo. Jasno je bilo, da bo "Črni september"

rodno teroristično zvezo. Dne 31. maja 1971 so na njegovo vabilo trije samomorilci japonske Rdeče armade streljali iz brzostrelk na potnike na telavivskem letališču Lod. Pobili so 26, ranili pa 77 potnikov, večinoma katoliških romarjev iz Portorika.

Dne 15. oktobra 1972 me je glavni urednik radijskega športnega pola Moretti povabil v Rim na sejo, na kateri naj bi opravili obračun Münchenskih iger. V hotelu Valadier, kjer so običajno

prenočevali, v neposredni bližini radijskega sedeža Rai v ulici Babuino, ni bilo prostih sob, zato so mi jo preskrbeli v nekoliko oddaljenem hotelu Leonardo da Vinci v ulici dei Gracchi. Kdo bi si mislil, da imam za soseda vodjo Mossadove morilske skupine, ki je naslednjega večera likvidirala v veži stanovanjskega poslopja na trgu Annibaliano poleg bara Trieste Waela

Zweiterja, četrtega na seznamu palestinskih teroristov, ki jih je Mossad obsodil na smrt. Da je bil Arafatov bratranec, tedaj še ni bilo znano. Izraelska obveščevalna služba je sorodstveno vez imela za dokaz, da je bil Aba a-Rahman

(Yasser) Arafat, nekdanji študent inženirstva na študentski univerzi, posredno vpleten v teroristične akcije ne le na zasedenih ozemljih, pač pa tudi drugod po svetu.

Mossadova protiteroristična alimorilska skupina je 8. decembra 1972 umorila v Parizu Mahmouda Hamsharija, tretjega na seznamu, obsojenih na smrt. V domači telefon so mu nastavili minibombo, ki je eksplodirala, ko je Hamshari dvignil slušalko.

Dne 24. januarja 1973 je bomba v hotelski sobi v Nikoziji na Cipru raznesla Abada al-Chira, desetega z Mossadovega seznama.

Dne 6. aprila 1973 je bil ustreljen na pariški ulici Basil al-Kubaisi, peti na seznamu.

Dne 9. aprila 1973 je izraelska vojska skupno z Mossadovo skupino izvedla napad na poslopje palestinskega vodstva v Bejrutu. Ubili so bili Kamal Nasser, šesti, Mahmud Yussuf Najjer, osmi, in Kamal Adwan, sedmi s seznama.

Dne 28. junija 1973 je eksplodiral sredi Pariza avtomobil, v katerem je bil Mohammed Bouia, deveti s seznama.

Mossadovi protiteroristični skupini se ni posrečilo likvidirati preostalih treh s seznama. Ali Hassan Salameh, Abu Daud in Wadi Haddad so še vrsto let koordinirali in pripravljali teroristične napade. Dr. Haddad je vse do leta 1975 tesno sodeloval z Georgom Habashem, januarja 1978 se je zatekel v Vzhodno Nemčijo,

kjer je čez nekaj mesecev umrl naravne smrti, zdi se zaradi raka. Abu Daouda je 1. avgusta 1981 resneje ranil s 13 strelci neznan izraelski agent v predverju nekega hotela na Poljskem. Leta 1999 so mu izraelske oblasti dovolile, da se je udeležil zasedanja Palestinske osvobodilne fronte v Gazi. V svoji avtobiografiji Spomini palestinskega terorista je priznal svojo vlogo pri napadu na olimpijsko vas. Prvi s seznama Hassan Salameh je preživel vsaj dva atentata: leta 1975 je nanj streljal izraelski ostrostrelec, vendar ga je za las zgrešil, oktobra 1976 pa je bil laže ranjen. Umrl je 22. januarja 1979, ko je eksplodiral avtomobil, s katerim se je vozil sredi Bejruta. Protiteroristična akcija "Božja jeza", kot so jo poimenovali v častnikarskih krogih, je bila s tem dokončana. Čeprav bi se na prvi pogled zdelo, da je bila uspešna, ni dvoma, da ni pripomogla ne k izkoreninjenju terorizma, še manj pa k ublažitvi sporov in sovraštva na tako občutljivem prostoru kot je Bližnji vzhod. Če bi iz zapisanega morda bralca spravil v zmotu, češ da zagovarjam tezo, po kateri terorizem in protiterorizem uporabljata podobne metode in sta torej v enaki meri vredna obsodbe, naj dodam, da velja med terorizmom in protiterorizmom uporabiti podobno razlikovanje kot med vojno in vojnimi zločini. Terorizem je namreč na zgrešeni poti, protiterorizem pa ne.

Pričelo se je pred 35 leti in se še nadaljuje; kajti, kot pravi Seneka, človeške stvari so kratke in minljive, saj ne predstavljajo niti najmanjšega delčka v neskončnosti časa.

Saša Rudolf

Šola z vizijo

V Slovenijo prihaja Edgar Schein,

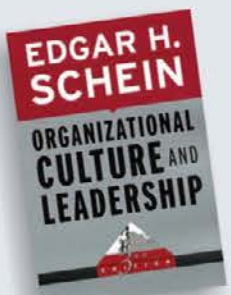
vodilni svetovni strokovnjak za organizacijsko kulturo

Vabljeni, da izkoristite to edinstveno priložnost in se udeležite foruma **Organizacijska kultura - spremenjena vloga kadrovskih managerjev** IEDC-Poslovna šola Bled, 20. in 21. september 2007

Tema foruma in izjemen predavatelj ponujata enkratno priložnost za vse managerje in voditelje, ki želijo razumeti, kako deluje organizacijska kultura in kako so razporejene odgovornosti med kadrovskimi in drugimi direktorji pri ustvarjanju in uveljavitvi učinkovite organizacijske kulture.

Uvod v forum bo **mednarodna okrogla miza z uveljavljenimi kadrovskimi managerji iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije in Rusije.**

Knjiga profesorja Scheina "Organizacijska kultura in vodenje" velja za eno od stotih najboljših poslovnih knjig na svetu.

"Kultura je abstrakcija, sile, ustvarjene v družbenih in organizacijskih situacijah, ki izhajajo iz kulture, pa so izjemno močne. Če ne razumemo delovanja teh sil, bomo postali njihova žrtev."

Edgar Schein

Forum bo potekal v angleščini, s prevodom v slovenščino in hrvaščino. Nadaljnje informacije in prijava: **www.iedc.si, 04 57 92 556, seminars@iedc.si**

Sponzorji:

Società finanziaria per azioni
Finanziaria delinška družba

Člansko evropsko prvenstvo v jadranju S kolajno sta se Jaš in Simon uveljavila

V tem poletju, ki se počasi izteka, sta se dodatno in dokončno proslavila mlada aduta zamejskega športa, jadrca s seslanske Čupe Jaš Farneti (letnik 1991) in Simon Sivitz Košuta (1992). V razredu 420 sta osvojila bronasto kolajno na članskem evropskem prvenstvu v turškem Istanbulu, kar je njun največji uspeh doslej in eden odmevnejših dosežkov slovenskega jadrnanja v Italiji sploh. Jaš in Simon sta kljub rosnu mladim letom že izkušena pomorščaka, saj jadrata že od malih nog. Pri obeh so starši in sorodniki, zelo prisotni v vrstah društva, igrali pomembno vlogo, saj so ju navdušili za to športno panogo in hkrati vselej obdržali pozitiven pristop do tekmovalnega udeleževanja svojih nadarjenih otrok.

Farneti in Sivitz Košuta si v rešnici že kar nekaj časa usodo krojita sama: samostojno sta se odločila, da bosta na oltarju boga vetrov žrtvovala glavnino svojega prostega časa, zaradi številnih dolgih gostovanj pa tudi časa, ki je pri ostalih najstnikih namenjen šolskim obveznostim (in kljub temu ostajata vzorna dijaka!). Zgodbe o parih, dvojicah, dvojicah, so v športu sploh vedno zanimive in fascinantne. Na poti do uspeha je namreč pomemben enakomeren delež obeh skupaj, brez tega ne gre. Tudi tega se Jaš ter Simon zavedata in med sabo sta predvsem velika prijatelja. Njuno tovarštvo je kot enega izmed temeljev za učinkovito sodelovanje večkrat poudaril njun trener Matjaž Antonac, izkušeni "morski pes" s slovenske obale, svoj čas tudi sam vrhunski tekmovalac in danes odločen vzgojitelj in natančen strateg našega zlatega dvojca. Na turški obali sta Čupina mla-

dinca v začetku avgusta med samimi prekaljenimi konkurenti pokazala svoje pravo lice, jadrata sta brezhibno, zmagala dve regati in pristala na drugem mestu v drugih dveh plovih. Bronasta kolajna je bila torej povsem zaslužena, enkratni podvig. Samo nekaj tednov pozneje pa se je dvojica morala sprijazniti s trdim pristankom na realnih tleh. Pred nizozemskim Medemblikom sta na mladinskem EP nastopila kot ena izmed favoritov, v različnih razmerah in pod večjim pritiskom pa naposled končala tekmovalno zunaj prve deseterice (bila sta štirinajsta). V športu, posebej na tako visoki ravni, je sreča opoteča, in tudi tega se že zreli in odgovorna fanta dobro zavedata. V nekem prejšnjem sestavku o našem jadrnanju smo podčrtali dejstvo, da mladih upov ne gre prehitro kovati v zvezde, vendar pri paru Farneti-Sivitz Košuta menda ni več strahu, da bi zaradi pohval pogorela.

Simon, krmar iz Trebč, in Jaš, flokist iz Samatorce, sta namreč v javnosti zelo skromna in tiha, pri delu marljiva in nepopustljiva, na regatnem polju pa odločna in samozavestna. Jadrnalne abecede ju je naučil Antonac kolega in sorojak Maurizio Benčić, ki ju je treniral do zadnje sezone pri "optimistu". Tudi v tej individualni kategoriji sta imela mladeniča pred prestopom v dvojed obilo zadoščenj, zdaj pa so pred njima novi, večji izzivi. Klasa 420 je samo vme-

сна postaja v njuni karieri. Predvidoma bosta čez par sezon presedlala v olimpijski razred 470 s ciljem, da kot dvajsetletnika startata že na olimpijske igre 2012, seveda če bi ta klasa ostala v sporedu tekmovalja s petimi krogi. Pot je še dolga, vmes se lahko zgodi še marsikaj, Jaš in Simon pa - z odlično klubske strukture, ki stoji za njima - vsekakor vesta, kako stvari streči.

HC

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Čarodeji na plan!

Politik je kot čarodej, ker je politika večkrat zelo težko razumljiva. Po pravici povedano, je politika zelo zelo redko razumljiva. Vsaj tista politika, ki jo igrajo na makro nivojih. Zanimivo vprašanje je npr., zakaj je slovenski premier Janša prejšnji teden zamenjal tri ministre naenkrat? Skrivnostna poteza, ob kateri so se čudili celo številni tesni Janševi sodelavci. Kako bomo imenovali trenutno stanje v slovenski politiki? Gre za vladno krizo? Ja, koalicija ni ravno najbolj uigrana v zadnjih časih. Težava pa ni toliko v sami koaliciji, ampak predvsem v opoziciji, ki postaja iz dneva v dan močnejša. LDS sicer ni več faktor v trenutnem razmerju sil, tudi novoustanovljeno gibanje Zares si mora še pridobiti svojo volilno bazo. Neverjetno močan so v tem trenutku Borut Pahor in njegovi SD. Gre za stranko, ki jo slovenski barabika pridno obdeluje in jo s političnimi kirurškimi posegi preoblikuje že več let. In uspelo mu je, da je v trenutku, ko je LDS razpadel in se je zdelo, da Janša ne bo imel nobenih težav pri ponovni zmagi na naslednjih

volitvah, stopil na plan z novim konceptom spravljive in državotvorne stranke. Sprejel je vse ubežnike iz LDS-a in v zadnjih mesecih ugotovil, da lahko pripelje stranko do zmage na naslednjih volitvah. Zaradi tega in "za strankin blagor" se je odpovedal tekmici za osvojitve funkcije, o kateri je sanjal že od mladih nog. Odpovedal se je kandidaturi za predsednika: on, ki se je razglašal za slovenskega Kennedyja in ki je govoril, kako je predsedniška funkcija kot nalašč izrezana za njegovo manekensko postavbo. Odločil se je za še en mandat nizke in "umazane" zakonodajno-izvršne politike, ki mu ni bila nikoli všeč. In kako lahko vse to povežemo z odstopi ministrov? Janševi vladi v zadnjih mesecih pada

podpora javnosti. Nekatere ključne politike, ki so se izkazale za zelo delikatne, so se v javnosti obrnile proti njemu. Janša je namreč vse od začetka mandata govoril o potrebi po privatizaciji slovenskega gospodarstva in posameznih institucij. Potem ko je poskus z Mrkaičevimi ultraliberalci propadel, se je gospodarskih reform lotil drugače. Hkrati se je lotil procesa privatizacije tudi na dveh zelo delikatnih področjih, v zdravstvu in v visokem šolstvu. Mediji in javnost so se takoj dvignili na noge in začeli vpiti proti tem načrtom. Mnogi zato vidijo v tem direktno povezavo med odstopi ministrov in padcem podpore vladi. Govorijo namreč, da naj bi Janša "odstopil" svoje ministre kot žrtvena jagnjeta na oltarju padca popu-

larnosti in strahu pred vzponom Boruta Pahorja. Ministra za zdravje in visoko šolstvo Bručan in Zupan naj bi odstopila zaradi prahu, ki se je dvignil ob omenjenih reformah, minister za promet Božič pa zaradi objektivne odgovornosti (nevarnost slovenskih cest in prometnih infrastrukture) ob zadnjih smrtnih nesrečah na slovenskih cestah.

Vse skupaj pa izpade še bolj intrigantno, če pomislimo, da je Slovenija tik pred začetkom predsedovanja Evropski uniji: kakšen učinek bo imelo in predvsem kakšen je razlog, da se le tri mesece pred tako pomembnim dogodkom zamenjajo trije (tri je in ne samo eden) ministri. Če bi se zamenjal samo en minister, bi lahko govorili o iskanju grešnega kozla. Trije ministri naenkrat pa v očeh javnosti pomenijo prejšnjo neusklajeno in nejasno razmerja znotraj vlade same, kot pa osebno krivdo kakega ministra. Po tej logiki bi bila nemogoča prejšnja ministrov hkratna tik pred prevzemom krmlila EU zelo nenavadna. Ampak, politika, kot vemo, je težko razumljiva... Politiki so navsezadnje kot čarodeji...

Andrej Černič

Zgodba iz današnjih dni

Utripajoče duše 9.

Eni nahrbtniki so stali na tleh, drugi so na tleh ležali, redkokateri je bil lep nameščen na hrbet kakega posameznika. Osebe, katerim so pripadali, so, skoraj vse, kazale neko brezbržnost do svojega nahrbtnika, ker nekaterim se je morda zdel odveč, drugim se je zdel pretežak in najraje bi ga bili pustili doma. Vsi so nosili to breme in skoraj nihče ni ravnal z nahrbtnikom prijazno. To lahko malo presenet, če pomislimo, da je v vsakem posameznem nahrbtniku bilo neko bogastvo, ki si ga je lahko vsak posameznik privoščil. In da ravnamo s svojim bogastvom neprijazno, no, ne vem...

"Glej ga, glej ga! Verjetno kaj blekne." Marta je v tistem trenutku popolnoma pozabila na svoj nahrbtnik. Ležal je nekoliko bolj oddaljeno od njenih nog. "A kaj je Ivan tebi všeč?" Mojca in Marta sta oddaleč opazovali Ivana, ki je bil na drugi strani ceste. Da bi nadaljevali pogovor, sta počakali nekaj sekund, ker je prihajal in zaropotal openski tramvaj in razna prevozna sredstva so povzročila takšen hrup, da sta obe dobro vedeli, da ne bi ničesar slišali, če bi katerakoli izmed njiju spregovorila. Potem ko se je openski tramvaj ustavil in ko so se tudi ostala prevozna sredstva oddaljila, je Marta zadovoljila Mojčino radovednost: "Prosim te, daj, ... je dolgočasen." Martinemu odgovoru se je Mojca začudila.

"Dolgočasen? Si ti kdaj videla, kakšne modrozelenke oči ima?" Mojca je bila nad Marto skorajda nekoliko presenečena. Ali je bilo mogoče, da Marta ni še nikoli opazila Ivanovih modrozelenih oči? Morda jih je. "Ja, dolgočasen, vedno s tistimi svojimi govori ..." je začela razlagati Mojci, zakaj misli, da je Ivan dolgočasen. "Marta, saj veš, Ivan je intelektual. On... on... bere Pahorja, bere Rebulo." Mojca je Marti govorila, kot da bi ona res bolje poznala Ivana.

"Ja, jaz ga ne prenašam, kadar začne čekati o tistih svojih pre-

pričanjih o živalih... da morajo biti svobodne, da jih človek ne sme ubijati, in tako naprej..." Potem ko je Mojci povedala, kar misli o Ivanu, se je nekoliko sprostil.

"On je zelo občutljiv, Marta. Ti ga ne moreš razumeti." Mojca je ponovno govorila tako, kot da bi ona res o Ivanu in o Marti vse vedela.

"Ja, zadnjič je v razredu rekel, da bi vsak moral postaviti pod svojo streho umetno lastovico, ker naj bi bile lastovke ogrožene," je ironično povedala Marta.

"Bo res tako, če pravi to Ivan," je povedala Mojca. Mojčinega spokojnega "Bo res tako" Marta ni mogla absolutno sprejeti.

"Zdi se ti normalno? Meni prav ne. Če hočemo govoriti o ogroženosti, jaz sem mnenja, da je vse ogroženo. Lastovke??? Prosim te! Mojca! vsa narava je ogrožena in tudi mi smo ogroženi... in potem...

govori, da živali morajo živeti svobodno! On pa ima doma psa! Ali je njegov pes svoboden? Govori, da človek ne sme ubijati živali in potem, pri McDonaldsu, poje sendvič z dvema hamburgerjema; sprašujem se Mojca, sprašujem se, ali sploh ve, da je hamburger narejen iz govejega mesa? Torej iz mesa živali, ki jih človek u-b-i-j-e? Glej, ga ne prenašam! In veš zadnje? Da bi ti videla, kako je predvčerajšnjim zviška nadrl Erosa!..." Marta se je sedaj, ko je Mojci povedala skoraj vse, končno počutila dobro.

"Marta, prosim te, kako si upaš primerjati Ivana z Erosom? Sta si s-v-e-t-l-o-b-n-a l-e-t-a oddaljena eden od drugega," zopet se je Mojci zdelo, da pove Marti absolutno resnico.

"Ne gre za to... Eros spomladi lovi metulje in jih zbira," je Marta razložila Mojci.

"Kako?" je presenečeno vprašala Mojca.

"Zbira jih mrtve. Veš, kako so metulji lepi, beli, pisani!" nadaljuje Marta.

"Mati moja! Mrtve metulje! Kako gnusno, Marta, molči, te pro-

sim!" Mojca je tako reagirala morda zato, ker sploh ni vedela, da obstaja ta, nekoliko poseben, konjiček. Ali morda zato, ker si je rajši predstavljala, da metulji letajo v naravi od cveta do cveta ter poplesujejo od travice do travice in naznanjajo življenjskost. "Si predstavljaš, kaj mu je vsega rekel Ivan, ko mu je Eros povedal, da zbira mrtve metulje?" je Marta vprašala Mojco in nekako že vnaprej vedela, da jo razume. "Ja, seveda..." Marta je nato nadaljevala:

"Oprosti, ... kaj njega briga!? Se ti ne zdi? Hočem reči, to je Erosova stvar. Kaj briga Ivana, če Eros hoče zbirati mrtve metulje? Na primer, recimo, da bi hotel zbirati mrtve muhe, ... naj jih zbira! Se ti ne zdi?"

"Ja, saj vemo, Marta, Eros ni pri zdravi pameti." S takim odgovorom je Mojca samo dokazala, da pravzaprav bistva Martinih besed ni doumela. Marta, po pravici povedano, je nad Mojčinim odgovorom ostala nekoliko razočarana.

Naenkrat ... se jima je približal Ivan ter se oglašil: "Živio, Marta. Živio, Mojca. Ta je Giulia!" Ni mogoče si predstavljati, kako sta Mojca, predvsem pa Marta ostali slabo, v trenutku ko jima je Ivan predstavil Giulio, nepoznano vrstnico. Precej v zadregi sta Marta in Mojca pozdravili. Nato sta se sklonili, vzeli sta nahrbtnika z notranjim bogastvom vred teklji proti avtobusu, ki ju bo skupaj z ostalimi, in tudi z Ivanom, ne pa z Giulio, odpeljal v šolo.

/ dalje
Elena CerkveničNOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 4. septembra, ob 14. uri.

Opčine / Draga mladih Uspeh Festivala mladinske ustvarjalnosti

Festival mladinske ustvarjalnosti, znan tudi pod imenom Festival Drage mladih, poteka vsako leto v jesenskem delu Drage mladih, intelektualnega foruma, ki je letos dosegel sedemnajsto izvedbo. Bistvo Festivala so ustvarjalne delavnice in kulturni večeri, ki privlačijo v park Finžgarjevega doma, kjer se vsako leto Festival odvija, prav lepo število ljudi. Letos je Festival mladinske ustvarjalnosti odprl dobrodelni od-

leženci so se navdušili nad programom ter mentorji. V likov-

tehnik sodobnega plesa. Zanimiva je bila tudi časnikarska delavnica, na kateri so mladi časniki pripravljali novo številko Rasti, mladinsko prilogo revije Mladika. Najprej so pod vodstvom časnikarke Brede Susič izbrali dva glavna urednika,

terlin: Šlo je za dramsko delo Fabrizia Polojaza in Paola Tanzeta 'Kdor išče, najde'. Radijska igra je pred dvema letoma dosegla drugo mesto na natečaju za izvirno dramsko besedilo, ki ga vsako leto prireja Radijski oder. Mentorica je tekst priredila za oder in za večje število nastopajočih.

Največji uspeh je brez dvoma doživela letošnja novost: ustvarjalna make-up delavnica, ki jo je oblikovala Živa Kušče. Udeležence tečaja, ki je potekal v torek in sredo, so osvojile temeljne tehnike maskiranja in ga tudi na sebi preizkusile. Govor je bil o tem, kateri make-up najbolj pristaja določenemu tipu obraza, katere barve ličil so primerne za tak ali drugačen tip oči ali ustnic. Dekleta so se v tej delavnici naučile,

kako lahko z nekaj triki postanejo privlačnejša. V petek je v dopoldanskih urah potekala tudi kolesarska delavnica, ki jo je vodil Saša Žerjal, in na kateri so si navdušenci kolesarstva privoščili sproščujoč izlet po Krasu.

Ne gre pozabiti tudi kulturnih večerov, ki so obogatili letošnji Festival Drage mladih. Poleg improvizacijskega večera Jam Session, ki je potekal v sredo, so si udeleženci Festivala lahko ogledali še nastop plesne skupine MOSP, ki jo vodi Raffaela Petronio, in komedijo Molière za mlade, ki jo je pod vodstvom režiserja Gregorja Geča izvedla mladinska gledališka skupina Kulturnega društva Igo Gruden iz Nabežine, in sicer v petek zvečer.

Dokaz uspeha letošnjega Festivala Drage mladih pa je bil

prav gotovo zaključni večer, ki ga je oblikovalo lepo število udeležencev pred publiko, ki je do zadnjega kotička napolnila dvorano Finžgarjevega doma. Prav vsi so navdušeno ploskali koreografiji, ki so jo izvedli gojenci plesne delavnice, in bili nadvse navdušeni nad zelo zabavno gledališko predstavo. Sledil je še ogled posnetka letošnjega poletnega dela Drage mladih, večer in z njim tudi letošnji Festival, pa se je zaključil s klepetom in družabnostjo ob prigrizku ter s povabilom, da bi mladi tudi med šolskim letom nadaljevali z ustvarjalnim delom v krožkih, ki jih Mladi v odkrivanju skupnih poti organizirajo kot nadaljevanje uspešnih delavnic festivala (www.dragamladih.org, www.mosp-sk.org).

Patrizia Jurincic

Foto BS

bojarski turnir v ponedeljek, 27. avgusta, sledilo pa je slovesno odprtje z nastopom plesnih skupin Light iz Trsta in Go-Breakers iz Nove Gorice. Na uvodnem večeru so spregovorili tudi mentorji posameznih delavnic in predstavili načrt dela. V torek zjutraj so se začele delavnice. Prva je bila na vrsti likovna delavnica, sledile pa so časnikarska, gledališka, nato še ustvarjalna make-up delavnica, plesna delavnica, v petek dopoldne pa kolesarska delavnica. Vse delavnice so bile zelo dobro obiskane in prav vsi ude-

ni delavnici so se mladi umetniki pod mentorstvom Mateja Susiča učili risanja in slikanja, posebno pozornost so posvetili senčenju, pa tudi barvam. Imeli so čas tudi za prosto risanje, posebno sugestivna izkušnja je bil improvizacijski večer Jam Session v sredo zvečer, namenjen pa je bil tudi gojencem plesne delavnice. Slednji so se med tednom veliko ukvarjali z vajami za razgibanje, za razvijanje lastne telesne kreativnosti, včasih z masažo, pod vodstvom koreografinje Raffaele Petronio pa so osvojili tudi osnove nekaterih

ki sta koordinirala delo skupine skozi vsa srečanja, na katerih so mladi simulirali seje redakcije. Na njih so si izmenjali mnenja o tem, kaj bi bilo zanimivo napisati, šele na koncu pa so se konkretno lotili oblikovanja člankov. Posebno zanimiva je bila letos gledališka delavnica, saj je bila ena izmed delavnic, na katero se je prijavilo največ mladih. Razlog za to je po vsej verjetnosti tudi tekst, ki ga je letos izbrala mentorica Lučka Pe-

Foto BS

Opčine / Draga mladih Duhovnost-zdravilo za hitro ozdravljenje duše človeka?

Pod šotorom v parku Finžgarjevega doma se je minulo soboto z okroglo mizo in debato o duhovnosti in o tem, kako moderen človek preko duhovnosti išče postopke hitrega ozdravljenja, zaključila letošnja Draga mladih. Šlo je za tretjo okroglo mizo, ki so jih organizatorji - mladinske organizacije iz Slovenije, Trsta in Koroške - posvetili temi o "Fast-food duhovnosti", obenem pa za zaključni del Drage mladih,

uporabljajo v svojo korist oz. po njej sežejo takrat, ko so v stiski in potrebujejo pomoč. Jože Marketz je razmišljal na nekoliko drugačen način. Osredotočil se je predvsem na mlade in povedal, da le-ti nimajo več krščanske izobrazbe in zato iščejo svojo duhovnost v obliki hitre, "fastfood" rešitve, take, ki bi ti v najkrajšem času nudila vse odgovore, ki jih potrebuješ. Za duhovno življenje pa se je treba dosledno in vztrajno truditi.

gačnega zornega kota razmišljala o duhovnosti. Rdeča nit njegove govora je bilo vprašanje: zakaj in na kakšen način človek išče duhovnost. Ljudje jo iščejo, kadar trpimo, saj v njej najdemo uteho. Če pa ne najdemo v sebi moči, da poiščemo odgovore na stiske in na težka vprašanja, se zatekamo k sredstvom, kot so npr. droga, alkohol, seks, ki ti dajejo lažen občutek duhovnosti in popolnosti, v resnici pa pripeljejo zgolj do zasvojenosti in odvisnosti. Za zasvojenega človeka pa je značilno to, da beži pred svojimi dolžnostmi. Beg pa ni nikakršna duhovnost. Pravo duhovnost dosežemo takrat, ko si prizadevamo odgovoriti na eksistenčna vprašanja.

Iztočnicam predavateljev je sledila zanimiva debata. Tu so imeli mladi možnost, da so postavili vprašanja in tako poglobili najrazličnejše teme, ki so jih predavatelji nakazali. Po zaključku okrogle mize so še predstavili petico z naslovom 'Slovenija ti sočernih možnosti, ne zakockajmo jih', da bi v Sloveniji zmanjšali odstotek zasvojenih z igralništvom oz. kockanjem. Nad 17. Drago mladih je tako padel zastor. Organizatorji so bili z letošnjo izvedbo zelo zadovoljni: tako z udeleženci, katerih število je bilo tudi na jesenskem delu več kot zadovoljivo, s tem, da so mladi prihajali z vseh koncev Slovenije, iz Koroške, Goriške in Tržaške, pa tudi z izredno kakovostnimi okroglimi mizami.

Jure Kopušar

Foto BS

katere prvi, poletni del je bil od 6. do 8. julija na Ptuj. Bila pa je predvsem še ena priložnost, da se mladi poglobijo v aktualne teme in skupaj razmišljajo. Gostje so bili psihoterapevtka Sanja Rozman, teolog Jože Marketz in primerjalni religiolog Lenart Škof. Slednji je govoril o učinkih sekularizacije tradicionalnih - tudi vzhodnih religij. Domneval je, da je današnjemu človeku najpomembnejše to, da si prizadeva za svojo dobrobit. Ker je religija danes svobodna izbira in ne prisila, jo ljudje največkrat

Kako mladim dejansko predstaviti duhovnost in jih o njej poučiti se tudi sam sprašuje, vsekakor pa je prvi korak ta, da jih poslušamo. Marketz se veliko ukvarja z mladimi in njihovim razmišljanjem. Opaža, da "so na novo odkrili 'stare' vrednote, vrednote, kot so ljubezen, prijateljstvo in družina." Zaključil je z mislijo, da ni prepovedano opazovati druge religije in odkriti, katera duhovna bogastva nudijo. Le da teh duhovnih bogastev, kot je npr. joga, ne smemo vzeti kot duhovno pomoč. Sanja Rozman pa je spet z dru-

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete Višarje.

Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje. Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 16. junija do 9. septembra

Sobote in nedelje 15./16., 22./23., 29./30. septembra in 6./7. oktobra

Urniki:

Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urniki Svetih Maš:

Delavniki 10.00 - 11.00 - 12.00

Nedelje in prazniki 10.00 - 11.00 - 12.00 - 15.00

PROMOTUR

Organizatorji in izvajalci

Monte Lussari

Organizatorji in izvajalci

FRIULI VENEZIA GIULIA

Ospiti di gente unica

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085